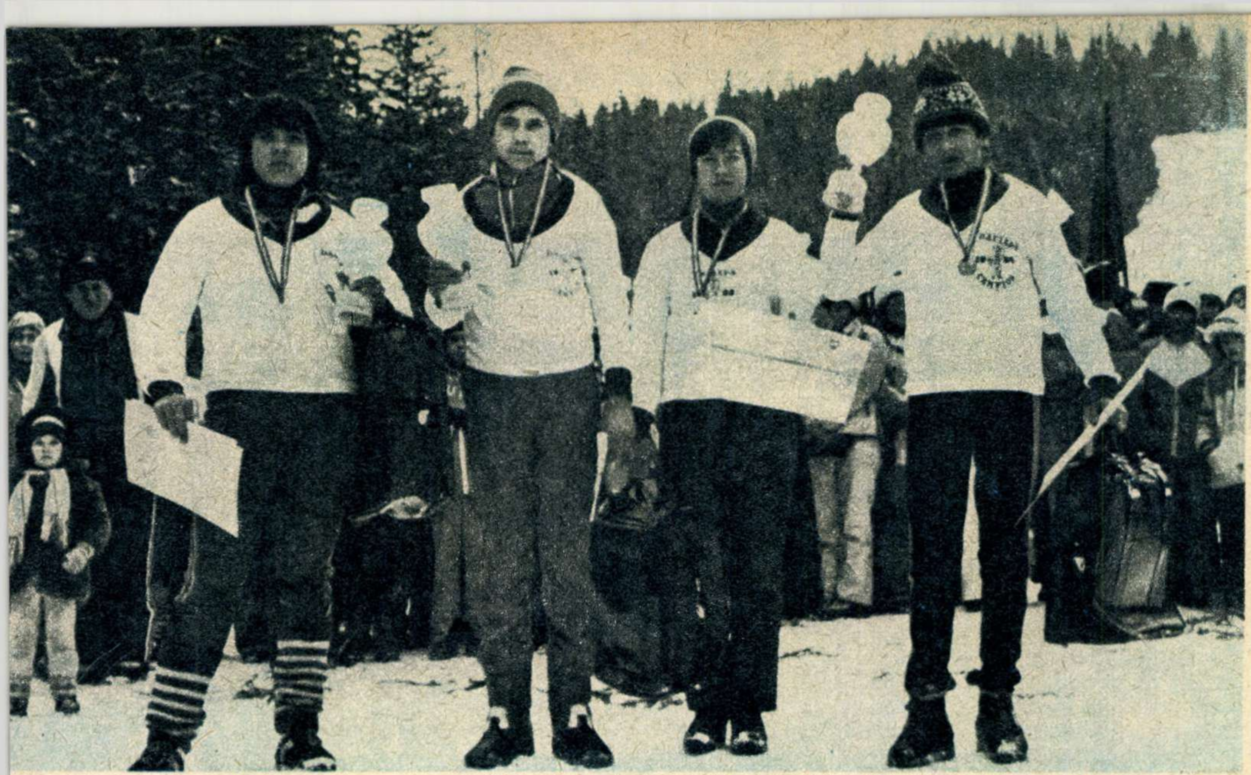

De la stînga la dreapta — cei patru campioni — Renata Epure și Constantin Moise (la sanie); **Luminița Brănescu și Tamaș Csaba (la schi-biatlon).**

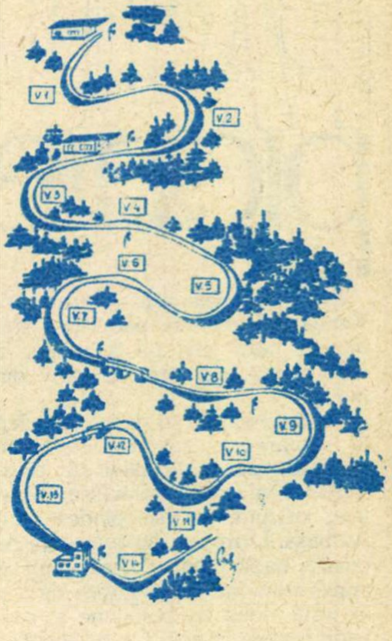

Justețea acestor păreri e repede confirmată de concurenta cu numărul 2, Renata Epure, reprezentanta municipiului București, care realizează un timp incomparabil mai bun: 32,51. Exclamații de admirație, aplauze. Care să fie oare „secretul"? Nu cumva săniuța Renatei o fi cu... motor? Nu, nici vorbă de așa ceva. Arbitrul de la sosire, însărcinat cu verificarea fiecărei sănii la ieșirea din cursă, confirmă că totul e în regulă. Un „motor" există totuși, dar de altă natură: e... greutatea Renatei la care se adaugă forța și experiența cîștigate în antrenamentele făcute din vreme pe Valea Prahovei și chiar și aici, la Vatra Doreni. Și încă ceva: dorința ei arzătoare de a învinge, de a îmbrăca tricoul de campioană a „Daciadei albe". Deocamdată însă „bătălia" e abia la început, mai sînt încă 37 de fete în manșa întîi, iar mîine va urma manșa a doua. Asa că nu se știe cine va învinge.

Luînd ca punct de reper timpul realizat de Renata, și ambiționate foarte, multe dintre celelalte fete se străduiesc s-o depășească. Dar, deși fac tot ce depinde de ele, deși cîteva se apropie de ea pînă la o „muche de cuțit", în manșa întîi nici una nu reușește nici măcar s-o egaleze. Ba, spre necazul lor, nici băieții, care intră imediat după ele în concurs, nu reușesc așa ceva. Abia a doua zi, în cea de-a doua manșă, unul dintre ei „spală" pata asta de pe orgoliul băieților, realizînd, în sfîrșit, 32,44, timp cu 7 sutimi de secundă mai bun decît al Renatei și care constituie, totodată, și recordul pîrtiei în cadrul Cupei „Pionierul" din acest an. Cine a fost acest viteaz între viteji? Tocmai colegul ei de echipă: pionierul bucureștean Teodor Ban.

După o zi și jumătate de aprigă și spectaculoasă „bătălie" desfășurată pe această „pîrtie a curajoșilor", clasamentul la sanie arăta astfel: la fete — **Renata Epure** (București — ea a evoluat foarte bine și în manșa a doua), pe locul I; **Carmen Pentelescu** (Suceava), pe locul II; **Valentina Vuță** (Dîmbovița), pe locul III; la băieți — **Constantin Moise** (Prahova), pe locul I; **Gheorghe Geambașu** (Giurgiu), pe locul II; **Teodor Ban** (București — el a evoluat mai slab în manșa întîi), pe locul III.

Cei mai buni... vînători pe schiuri

— Un', doi! Un', doi! Forțează acum!

E atît de frig aici, pe coama Dealului Runc, aflat în partea opusă Dealului Negru, tot în apropierea orașului, la... umbra brazilor împovărați de zăpadă, încît îți îngheață nu numai „nasul și picioarele", ci parcă și respirația. Și totuși, deși e îmbrăcat numai în trening, din spatele băiatului care aleargă pe schiuri ies aburi, iar fața îi e roșie ca focul și fruntea îmbrobonată de sudoare. Pe margine, antrenorul lui pare și el insensibil la ger:

— Trage acum tare, că ai șanse să ieși primul!

Ușor de zis, dar nu la fel de ușor și de realizat așa ceva. Să străbați, pe drum mai mult drept, ba uneori chiar și în urcuș, în două ture, 1 000 de metri, mergînd pe schiuri în lunecare alternativă și ajutîndu-te cu bețele, nu-i deloc ușor. Și, în plus, să mai și tragi, după încheierea fiecărei ture, cu arma cu aer comprimat, cîte cinci „gloanțe" de fiecare dată și să nimerești ținta în cinci puncte diferite dinainte fixate de „oficiali", cînd mîinile și picioarele îți tremură de atîta efort!... Și totuși antrenamentele îndelungate în această grea, dar deosebit de utilă disciplină sportivă, cît și ambiția de a cîștiga, pe care concurentul și-a „educat-o" de-a lungul a cîțiva ani, își spun cuvîntul: **Adrian Rîmbu** (din Brașov) reușește să realizeze un timp excelent: 19 minute și 3 secunde. Dar **Tamas Csaba** (din Harghita) s-a dovedit a fi un „vînător pe schiuri" și mai bun (18 minute și 30 secunde) și, vrînd-nevrînd, Adrian ocupă locul doi în această întrecere mai puțin obișnuită, urmat fiind de **Gheorghe Poponeci** (din Argeș, situat pe locul trei). În aceeași probă (de schi-biatlon 'a individual), cele mai bune dintre fete au fost colegele de echipă ale celor trei băieți mai sus-amintiți (adică tocmai membrii echipelor județene cel mai bine pregătite), numai că într-o ordine ușor modificată față de a băieților: pe locul I — **Luminița Brănescu** (din Brașov), pe locul II — **Csikó Edith** (din Harghita), iar pe locul III — **Liliana Poponeci** (din Argeș, surioara lui Gheorghe).

La fel de disputată a fost a doua zi și proba de biatlon-ștafetă, desfășurată pe 1 600 de metri — 800 parcurși de fete, 800 de băieți, cu cîte două „ședințe" de tragere la țintă pentru fiecare. Cum era și de așteptat, cei mai buni de la individual s-au dovedit — cu o singură excepție doar — la fel de buni și pe echipe: pe locul I — **Luminița Brănescu** și **Adrian Rîmbu** (din Brașov); pe locul II — **Csikó Edith** și **Tamas Csaba** (din Harghita); pe locul III (surpriza de care vă vorbeam) — **Stăncuța Murea** și **Jana Aron** (din Covasna).

La revedere, iarnă, bun venit, primăvară!

Debutînd cu Festivalul pionieresc de judo și continuînd cu Cupa „Pionierul" la tenis de masă și cu Festivalul pionieresc de schi, bogatul calendar al marilor acțiuni sportive republicane ale pionierilor și școlarilor din actuala ediție a „Daciadei albe" s-a încheiat cu aceste două competiții găzduite de Vatra Dornei. Rememorînd, în acest moment de bilanț, desfășurarea întrecerilor din cadrul acestor mari acțiuni, putem afirma că ele au fost și mai bine organizate față de edițiile precedente, că s-au bucurat de un succes și mai mare în rîndul pionierilor și școlarilor noștri, că scopul principal urmărit de către organizatori — acela al antrenării masei de copii în practicarea sportului, precum și al depistării de noi talente din rîndurile lor — a fost pe deplin atins. Iată de ce putem spune acum, cu inima împăcată și din tot sufletul, „la revedere!" acestei ierni cam săracă în zăpadă, dar bogată în acțiuni și succese sportive pionierești și „bun venit!" noii primăveri care cu siguranță că-i va semăna din acest punct de vedere.

C. DIACONU

PĂDUREA pionierilor

Schiță de FODOR SÁNDOR

Era în primele zile ale vacanței. Nenea Balogh Feri, pădurarul, stătea de pază sus, pe Șomoiog, la vreo patru kilometri de satul din munți.

Pîndea mistreți în goană, ursuleți în căutare de zmeură, căprioare speriate sau cerbi plini de prestanță? Nici gînd! Animalele sălbatice, oricum, nu se pîndesc după-masa. Urmărea din tufișul de pe coastă niște pionieri. Era atent la copiii aceia care se sfătuiau de zor în jurul rîului cu bulboane și cascade bogate în apă. Ce măsoară ei acolo, de ce înfig țărușii aceia? Nu s-a apropiat să-i întrebe. Chibzui astfel: dacă vor să facă vreo boroboață, poate că ar nega. Iar dacă se joacă pur și simplu, de ce să-i tulbure?

Dealtfel îi cunoștea bine pe acești copii. Primăvara, cu ocazia săptămînii păsărelelor și a pomilor el le coordona activitatea cînd toată școala o pornea spre Șomoiog să planteze brazi.

Observă cu surprindere că un grup de copii apăruse cu sape și cazmale și, pe ruta marcată, începuse să sape un șanț pornind din albia rîului și pînă spre dealul Șomoiogului.

– Ia te uită la ei! gîndi pădurarul. Ce idee le-a trăsnit! Te pomenești că vor să devieze rîul ca apoi, din albia golită, să pescuiască cu ușurință păstrăvii. Asta este o metodă veche de braconaj pe care legea o pedepsește aspru, pentru că pricinuiește pagube serioase: pe lîngă exemplarele mari dispare și puietul. Oare cine i-o fi îndemnat la așa ceva? Pentru că de capul lor bineînțeles că nu s-ar fi apucat de o asemenea treabă.

După așezarea țărușilor, pădurarul putu lesne să-și dea seama că devierea rîului se întindea cel puțin pe o suprafață de o jumătate de kilometru.

Iar copiii săpau, săpau de zor.

O zi, două, pădurarul îi lăsă în pace, nici nu trecu pe-acolo.

Francisc Munteanu

PRINȚESA din ȘEGA

6

FERESTRELE deveniseră lăptoase, ochiurile de sus ale geamurilor prinseseră chiar o culoare trandafirie de la primele raze de soare, dar Prințesa nu reuși să adoarmă: se zvîrcolise toată noaptea în așternuturi, îi zvîcneau tîmplele, avea corpul fierbinte fără să fi avut febră; o încălzea o bucurie lăuntrică ca un cuptor. Era pentru prima oară că discutase cu taică-său de la egal la egal și simțea aproape fizic că această discuție o maturizase. De fapt, bănuise mai de mult că se întîmplă ceva cu ea: ultima oară cînd, după baie, maică-sa vru s-o șteargă cu prosopul, Prințesa, involuntar, își încrucișă mîinile la piept și ar fi vrut să rămînă singură. Maică-sa o înțelese, îi cuprinse fața cu palmele și exclamă fericită:

– Te-ai făcut mare, fetița mea.

Dacă atunci ar fi fost singură, s-ar fi repezit la oglindă, să vadă dacă această constatare i se întrezărește și pe față.

Din ziua aceea, ori de cîte ori se duse pe insula Trinității să se scalde în Mureș, nu se mai dezbrăca față de băieți ca altădată: își ridica doar rochița deasupra genunchilor și se lăsa mîngîiată de undele reci ale apei.

DIMINEAȚA se sculă prima, puse laptele la fiert, deretică prin casă, apoi pregăti masa ca pentru zilele de sărbătoare. Taică-său, trezit de zgomote, apăru morocănos din dormitor, dar cînd descoperi masa pusă se lumină la față. Strigă spre dormitor:

– Scoală-te, femeie, să vezi cum mătură mătura nouă! Și fără să aștepte răspuns se întoarse spre Andreea: Să știi, Andri, cînd m-am căsătorit cu maică-ta, găseam în fiecare zi fața de masă pe masă.

Mama tocmai atunci apăru în ușa bucătăriei și prinse din zbor ultimele cuvinte:

– Da, dar pe atunci nu lucram la fabrică.

– Și asta e drept, femeie, recunoscu tata. Dar acum ai noroc că te înlocuiește fii-ta.

– Ea? E copil încă, plescăi din buze mama și scoase din dulap ceștile pentru cafea cu lapte.

– Prințesa noastră nu mai e copil, spuse tata apăsat și Andreea se bucură că taică-său observase schimbarea care se produsese după discuția de aseară. Un copil nu se scoală cu noaptea în cap, așa de florile mărului.

– Mă mir că s-a trezit somnoroasa asta, mai ales că ați stat pînă tîrziu. Ce tot ați șușotit acolo?

– Am discutat despre Elveția, rîse tata și se întoarse spre Andreea: cu ce țări se învecinează Elveția?

– Cu Franța, răspunse Prințesa repede. Cu Franța, cu Germania, cu Liechtenstein, cu Austria și cu Italia.

ÎNCĂ în timpul dejunului, Prințesa hotărî să nu meargă la școală: după masă strada era plină de copii, putea fi văzută cînd se duce cu un pachet spre Strada Matei Basarab. Dimineața, străzile erau mai puțin circulate, se putea strecura fără să fie observată sau să dea de bănuit. Așteptă ca părinții să se ducă la serviciu apoi, emoționată de hotărîrea luată, se furișă în cămara cu lemne. Găsi pachetul neatins. După ce se asigură că n-o văd vecinii, reveni în casă cu multiplicatorul. La început vru să-l transporte într-un geamantan, pe urmă înfășurat într-o față de masă, dar spre norocul ei, înghesuită, tiparnița încăpu în ghiozdan.

Înainte de a pleca de acasă aruncă o privire spre oglindă: Prințesa din sticlă îi zîmbi la fel ca altădată: nu descoperi nici o maturizare pe față și asta o mîhni.

SIMȚIND ghiozdanul pe spate, din obișnuință, Prințesa porni spre școală. Trecu prin fața băcăniei, o văzu pe doamna Conrad lăbărțată în spatele tejghelei, apoi cînd ajunse în dreptul fîntînii își aduse aminte că avea un alt drum de parcurs: se întoarse brusc și-și grăbi pașii ca și cum ar fi gonit-o cineva. „Întoarcerea din drum", își spuse după ce depăși din nou băcănia, aduce ghinion. Pe urmă, după cîțiva pași, începu să zîmbească: de unde o să afle ghinionul că m-am întors din drum?

Soarele se ridicase deasupra salcîmilor prevestind o zi călduroasă: pe cerul albastru sticlos nu se zărea nici un nor și vîntul care bătea de obicei dinspre Depou se pitise undeva în spatele gardurilor înalte de beton. Prințesa iuți pașii ca și cum ar fi avut fixată ora de întîlnire. Îi veni să rîdă cînd încercă să-și imagineze fața tapițerului, cînd o să-i spună că vine din partea regelui Decebal, pe urmă, brusc, se întrebă ce va trebui să facă dacă în atelier va găsi mai mulți oameni? Era atît de cufundată în gînduri, încît nu observă silueta înaltă a direc-

Işi dădu seama că săpatul albiei era o treabă de cel puţin două-trei săptămîni pentru cei 25–30 de copii, iar pînă nu o termină, tot nu pot da rîul la o parte. Într-o dimineaţă însă, cînd crezu el că e momentul oportun să-şi dea cu părerea, bătu la uşa directorului şcolii.

– Tovarăşe director, nu aveţi chef de o mică excursie?

Directorul privi mirat la pădurar.

– Sincer să fiu aveam altă treabă acum. Dar de ce să facem această excursie, nene Feri?

– Aş vrea să vă arăt ceva, tovarăşe director.

– Nu cumva s-a întîmplat ceva neplăcut?

– Nu, sau cel puţin încă nu. Şi bine ar fi dacă nici nu s-ar întîmpla.

– Copiii?...

– Da.

Directorul încuviinţă repede din cap.

– Merg.

Porniră. Pe drum pădurarul povesti ce văzuse în valea rîului, pe Şomoiog.

– Mîine, poimîine au şi terminat treaba. Din moment ce au deviat albia rîului sînt dator să raportez. Iar în ce priveşte legea... Păi ştiţi şi dumneavoastră.

Directorul dădu din cap neîncrezător. Cum să facă una ca asta?! Braconieri? Pionierii lui? Imposibil!

După vreo trei sferturi de oră de mers pe jos, sosiră. Tocmai la timp. Mai lipseau doar cîţiva metri pînă la terminarea şanţului.

– Şi-au greşit socoteala ştrengarii, rîse pădurarul. Albia nu e suficient de lată, prin şănţişorul acesta cu greu vor devia ei rîul! Acum să-i aşteptăm, că trebuie să sosească din clipă în clipă.

Nu fusese nevoie de prea multă aşteptare. Copiii priviră uimiţi la cei doi adulţi cu care se treziră deodată în faţa lor.

– Ei, aţi sosit, pescarilor? îi salută pădurarul.

– Am sosit, dar nu sîntem pescari, răspunse unul dintr-a şaptea. De ce credeţi nene Feri că am fi?

– Eu cred acest lucru, îi răspunse pădurarul pe un ton foarte serios, pentru că vreţi să deviaţi rîul. Nu vă e ruşine? Păi ce fel de pionieri sînteţi voi?!

– Nu ne e ruşine, de ce ne-ar fi? făcu un pas în faţă un pistruiat dintr-a cincea. Nu vrem noi să deviem rîul... prin şănţuleţul ăsta ar fi şi imposibil. Noi luăm doar o particică din el, atît cît avem nevoie pentru irigaţii! Iar dumitale, nene Feri, şi tovarăşului director am vrut doar să vă facem o surpriză. Mîine v-am fi destăinuit secretul nostru.

– Despre ce fel de irigaţii vorbiţi? făcu ochii mari directorul.

– Păi... puieţii. Aceia pe care i-am sădit. De cînd n-a mai plouat?! Ne-am gîndit că se vor usca săracii. De aceea ne-am vorbit să construim un sistem de irigaţii. Aceasta am zis să fie prima faptă pionierească de vacanţă a detaşamentului nostru!

Nenea Feri privi încurcat la şanţul care ducea spre puieţi. Copiii spuseseră adevărul! Tovarăşul director zîmbi mulţumit. Ştia că pionierii lui n-ar fi fost în stare să-l facă de ruşine!

În cele din urmă nenea Feri rîse cu poftă.

– Măi, copii, măi, şi cît v-am pîndit eu! Acuma hai, nu mai fiţi supăraţi că v-am crezut în stare de o treabă care nu v-ar fi făcut cinste. Unde e o cazma? Ia să le dau şi eu o mînă de ajutor acestor „braconieri“ grozavi! Şi dacă vreţi, o să dăm plantaţiei denumirea de Pădurea Pionierilor. Pînă vă faceţi mari, creşte şi pădurea sădită de voi pe Şomoiog.

Traducere
de ECATERINA BOKOR

Limba română

Mireasă păstrîndu-şi
Visul imaculat.

Izvor ţîşnind
Din inima
Acestui popor minunat.

Roi de albine
Avînd cămările
De veşnicie pline...

Pomii

Din somnul de-o iarnă-i
Trezeşte mama-viaţă.
Prin mătase-aeriană,
Iată-i, se răsfaţă.

Simt cum pe-ndelete
O mînă dinspre soare
Le coase cămaşă
Cu fluturi de floare.

NICOLAE POPESCU-GALICEA

torului școlii care tocmai apăruse de după un colț. Cînd se pomeni față în față cu el, fisticită, uită să salute, se holbă doar la el ca la o vietate ciudată.

– Ce-i cu tine, Bogdan? întrebă morocănos directorul.

– Nimic, domnule director. Mă duc la școală.

– La școală? se miră acesta. Păi școala e în altă direcție. Mă, tu nu te duci la școală!

– Ba da, domnule director.

– Atunci ce cauți pe aici? Spune-mi unde voiai să te duci?

– La mătușa Anghelina, răspunse Prințesa cu întîrziere. Mi-a spus mama să trec pe la ea, să văd dacă nu e bolnavă. Știți, n-a mai trecut pe la noi de cîteva zile.

– Acolo poți să te duci și după cursuri, dar eu cred mai degrabă că minți: nu ți-ai făcut lecțiile și vrei să chiulești.

– Nu, domnule director.

– Știi ce lecție avem pentru azi?

– Desigur. Elveția.

– O să te scot la tablă să vedem dacă mai știi și altceva în afară de numele țării. Ce aveți prima oră?

– Limba română.

– O să vorbesc și cu doamna Stăncescu să te asculte și ea. Dacă ai avea și capul atît de doldora ca ghiozdanul ai fi premiantă. Vino cu mine.

Prințesa făcu din nou calea întoarsă. Ceilalți copii care o văzură pășind alături de director o invidiară. Prințesa, palidă, cu genunchii muiați, călca aeriană, mecanic, ca o jucărie cu arc. Se întreba tot timpul buimăcită ce o să facă la școală fără caiete și cărți, cu multiplicatorul înghesuit în ghiozdan. Cu puțin înaintea școlii vru să fugă, dar picioarele, proaste, n-o ascultară.

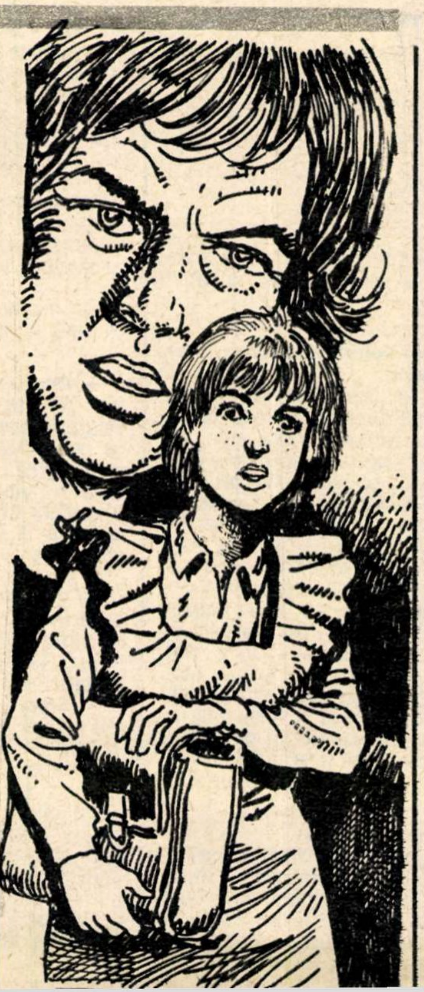

PROFESOARA de limba română era înaltă, uscățivă și de cînd îi murise soțul pe front, devenise rea: umbla numai în doliu, își pieptăna părul în coc strîns și de departe părea că poartă o coroană în vîrful capului. Prințesa nu-și aducea aminte să fi văzut-o vreodată zîmbind și, pentru că iubea la nebunie gramatica, elevii o porecliseră madam Gramatica, apoi mai scurt madam Grama.

Doamna Stăncescu intră în clasă, după tipicul ei ca o furtună, și, ca de obicei, încă înainte de a pune catalogul pe catedră inventarie clasa. După priviri își dădea seama cine nu și-a făcut lecțiile. În aceste clipe hotăra și cine va ieși la tablă. Prințesa îi ocoli privirile.

Ca întotdeauna, doamna Stăncescu își începu ora cu un dialog cu clasa. Era un obicei al ei mai vechi încă de cînd fusese repartizată ca suplinitoare la școală.

– Știți copii de ce e importantă gramatica?

Cineva din banca întîi aruncă două degete spre tavan:

– Spune Tilihoi.

– Ca să vorbim corect.

– Desigur și pentru asta. Gramatica este importantă pentru că păstrează puritatea limbii și un popor nu există decît prin limbă. Poți să nu cunoști botanica, să greșești la matematică și nu e nimic tragic. Noi românii, de două mii de ani, fără să fi avut hotare geografice precise, am supraviețuit prin limbă. Prin limbă am rămas români, datorită limbii sîntem un popor. E o crimă să nu știi limba strămoșilor și să n-o vorbești corect. Și ca s-o vorbești corect trebuie să cunoști gramatica. Ce am avut pentru astăzi?

– Adverbe de loc și de timp, strigă cineva din fundul clasei.

– Da, copii. Caietele pe bancă!

Prințesa întinse mîna după ghiozdan, dar se răzgîndi la timp: nu avea nici un caiet în ghiozdan, doar tiparnița. Împrumută un caiet de la colega de bancă și se întîmplă să fie unul de matematică. Îl deschise la niște probleme de algebră cu două necunoscute.

Plimbîndu-se printre bănci, doamna Stăncescu ajunse în dreptul Prințesei și-i luă caietul. Îl răsfoi și se făcu roșie la față. De nervi, i se bălăngănea coroana:

– Ce-i asta?

– Un caiet de matematică.

– Și ce-i în caiet?

– Ecuații.

– Și unde e caietul cu adverbe?

– L-am uitat acasă.

– Sau nu ți-ai făcut lecțiile?

– Le-am făcut, doamnă. Le-am recitit azi-dimineață și am uitat caietul pe masă.

– Te duci acasă după caiet!

Prințesa vru să scoată ghiozdanul din pupitru, dar madam Grama se răsti la ea:

– Fără ghiozdan ca să te întorci sigur!...

(Va urma)

DIN CALENDARUL LIVEZII

Fiecare petic de pămînt poate deveni un colț de bucurie și desfătare cînd priceperea și fantezia omului vine și ajută natura să-și dezvăluie capacitățile și tainele ei. Una dintre cele mai răspîndite intervenții asupra naturii este alegerea soiurilor și înnobilarea prin altoire.

Începem cu enumerarea uneltelor strict necesare pe care orice copil din mediul sătesc le cunoaște, dar e bine să le cunoască și cei de la orașe: ferăstrău de mînă, foarfecă de tăiat ramuri, briceag de altoit, cosor, despicător, materiale de legat (bumbac, tei topit, rafie), soluție pentru ungerea rănilor rezultate la tăieri sau altoiri în ramură detașată (ceară de altoit denumită mastic). Desenele de mai jos reprezintă cîteva dintre aceste unelte, cu destinația fiecăreia (fig. 1, 2 și 3)

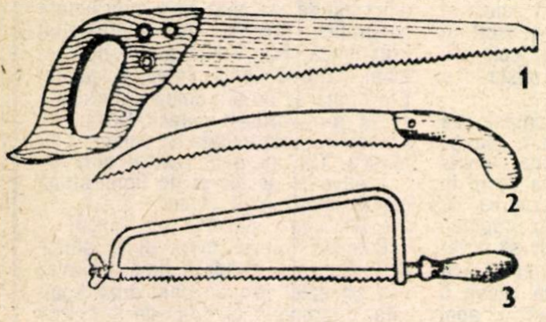

Fig. 1 – Ferăstrăul de pomi:
2 – tip pistol; 3 – tip cordat.

Ferăstrăul de mînă de tip pistol sau cordat se folosește la retezarea ramurilor groase. Foarfeca, desigur, se folosește la tăierea ramurilor subțiri de pînă la 1 cm diametru. Mai există încă o foarfecă mai ciudată, pentru tăierea unor ramuri subțiri pe care au apărut cuiburi de omizi. Aceasta este atașată la o prăjină lungă și ușoară; foarfeca se acționează cu o sfoară.

Fig. 4 – Foarfeca de tăiat ramuri: *a* – lama tăietoare; *b* – lama de sprijin

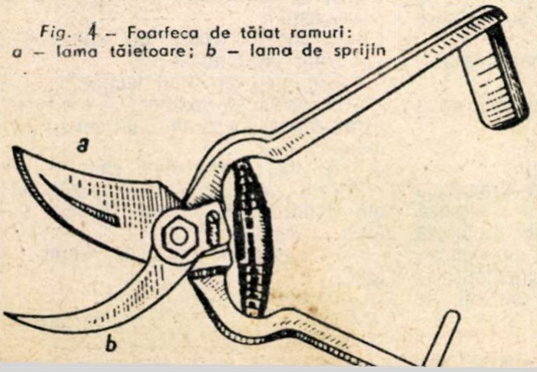

Briceagul de altoit (fig. 6a; 6b; 7; 8)

Bricegele de altoit au o față a lamei perfect plană, iar cealaltă este oblică. Ascuțirea se face pe o piatră cu granulație fină pe care se pun cîteva picături de ulei. După ascuțire, lama se freacă pe o curea. Frecarea pe piatră se face printr-o mișcare circulară a mîinii. La briceagul de altoit se freacă lama numai pe partea oblică; la cosor și despicător, pe ambele fețe.

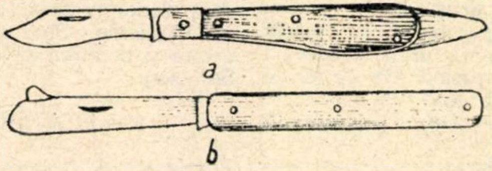

Fig. 5, 6 — Briceagul de altoit: *a* – tip oculator; *b* – tip universal.

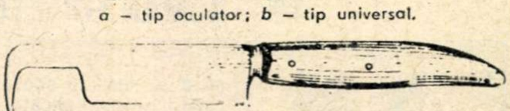

Fig. 7 — Despicător.

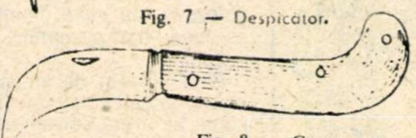

Fig. 8 — Cosor.

Masticul sau ceara de altoit este o pastă care protejează rănile la tăierea ramurilor sau la altoit cu ramuri detașate.

Altoirea și alegerea unor soiuri productive, precum și înmulțirea acestora:

- Portaltoi se numește un pom sălbatic, dar, în anumite condiții, chiar și un pom nobil poate să fie altoit cu un pom de alt soi tot nobil. După cum, nu în mod paradoxal, ci ținînd seama de specificul fundamental al speciei de pom , se poate altoi prun cu corcoduș, măr sau păr pe gutui, cais sau piersic pe zarzăr (nucul face excepție, și, în general, se altoiește extrem de greu). De menționat că orice pom în stare sălbatică este întotdeauna cel mai rezistent și de aceea este folosit ca bază pentru pepiniere, urmînd să fie înnobilați prin altoire cu soiuri nobile. Unii dintre aceștia, numiți „franc", se găsesc în stare naturală: măr, păr, prun, cireș, vișin și sînt obținuți din sămînță, iar alții sînt înmulțiți pe cale vegetativă: MM-106, M-26, M-27, M-9 etc. Portaltoaiele și soiurile fără valoare pot fi îmbunătățite prin altoiri cu soiuri și mai productive și pe suprafețe mult mai mici, redîndu-le coroana, înălțimea și lărgimea coroanei, fără a le diminua producția.

Cum se altoiesc pomii fructiferi

Altoirea se efectuează primăvara (martie-aprilie) și vara: altoire în despicătură și triangulație. Sfîrșitul lui aprilie și începutul lui mai: altoire sub coajă, laterală, sub coajă în „D" și laterală sub coajă în „L".

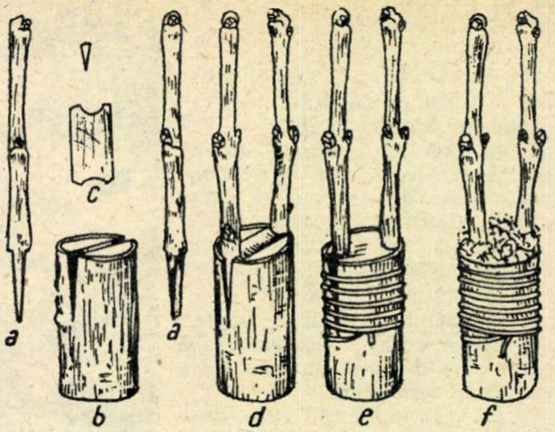

Fig. 9 – Altoirea în despicătură:

a – fasonarea ramurii altoi (față și profil); *b* – retezarea și despicarea ramurii portaltoi; c – plăcuță de scoarță ce se așază deasupra despicăturii; *d* – modul de îmbinare a altoiului în despicătură; *e* – legarea și acoperirea despicăturii cu plăcuță; *f* – ungerea cu mastic a locului de altoire.

Altoiul (rămurică din care alegem ochiul cu care altoim) trebuie să fie de cel puțin un an, ramură cu 2-3 muguri. Această rămurică se păstrează de cu toamnă în nisip. În aprilie-mai se execută altoirea în ochi crescînd. În luna august se face altoire în ochi dormind (ochiul altoit se va dezvolta peste iarnă și va da muguri în primăvara următoare); altoiul în ochi crescînd se dezvoltă în cursul aceleiași veri și toamne, încît, uneori, în cazul arbuștilor pentru flori (trandafiri, de exemplu) produc flori în timpul aceluiași an.

Metode de altoire:

— **În despicătură** (fig. 9): cînd portaltoiul (cel ce suportă operația de altoire) are cel puțin 6 cm diametru. Se taie portaltoiul cu ferăstrăul la aproximativ 40-50 cm de la sol, se netezește rana cu cosorul, se despică pe verticală coaja pe o porțiune de 4-5 cm; se introduce altoiul cu ajutorul cuțitului despicător. Altoiul (mugurele nobil) se fasonează în formă de pană dublă (ca în fig. 9). Ramura se retează deasupra a trei muguri peste porțiunea altoită.

Dacă suportul (portaltoiul) este mai gros, se pot introduce două altoaie (de o parte și de alta a portaltoiului - fig. 9 d-e), iar cînd se constată prinderea sau „reușita" operației la amîndouă altoaiele după un an, unul din ele se va îndepărta pentru a permite dezvoltarea mai viguroasă doar a unuia. Este important ca marginea interioară a cojii altoiului să vină în dreptul marginii interioare a cojii portaltoiului; fețele plane ale penei altoiului trebuie să intre complet în despicătură pe toată lungimea. Se leagă strîns cu bumbac, rafie sau tei și se acoperă cu mastic. Dar înainte de aplicarea masticului, pentru ca acesta să nu pătrundă în despicătura altoiului, pe tăietură se aplică o scoarță de copac (fig. 9-c), o bucată de carton sau orice alt protector. Apoi se aplică mastic (fig. 9-f). Acest procedeu se aplică, în special, la măr și păr.

— **Altoirea în triangulație sau „picior de capră"** (fig. 10) se aplică doar cînd vrem să înnobilăm soiuri de pomi cu soiuri și mai bune, dar cu condiția ca ramura ce urmează să fie altoită să aibă un diametru pînă la 4 cm. Altfel, peste 4 cm diametru rana se vindecă greu sau deloc.

Ramura altoi se taie în formă de pană triunghiulară, ca în fig. 10, imaginea a, prin două tăieturi oblice de 2-4 cm lungime.

În portaltoi se face o tăietură în formă de piramidă triunghiulară, ca în fig. 10, imaginea a, cu baza în sus. Tăietura se face oblic de jos în sus, nu cu vîrful cuțitului, ci cu lungimea întregii lame a cuțitului. Tăietura nu are voie să ajungă la măduva portaltoiului.

— **Altoirea sub coajă (fig. 11)** se practică la pomii maturi, cu diametrul ramurii portaltoi între 10 și 12 cm.

Portaltoiul se retează la înălțimea de altoire, apoi tăietura se netezește cu cosorul. Crestarea cojii portaltoiului se face pe o lungime de 4-5 cm. Altoiul se fasonează în formă de pană simplă (a) - o singură tăietură care se face pe partea opusă unui mugure, lungă de 4-5 cm. Se introduce pana sub coaja portaltoiului (c) astfel ca mugurele rămas la bază să ajungă la 1 cm sub locul de altoire. Se leagă cu rafie și se unge cu mastic (d-e).

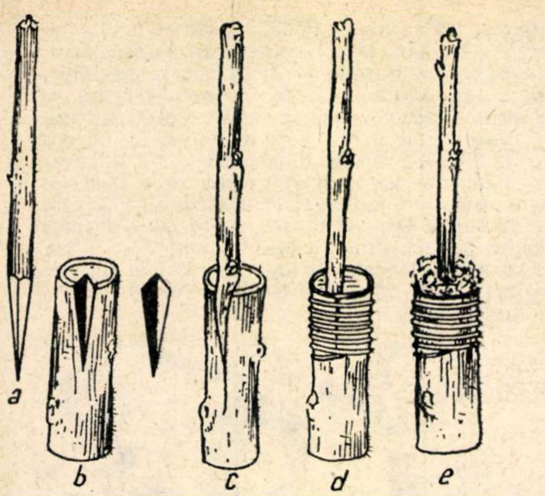

Fig. 10 – Altoirea în triangulație:
– fasonarea ramurii altoi; *b* – crestarea ramurii port- toi; *c* – modul de îmbinare a altoiului cu portaltoiul (in- ducerea altoiului în crestătura portaltoiului); *d* – legarea; *e* – ungerea cu mastic a locului de altoire.

— **Altoirea în ochi** (fig. 12). Este metoda cea mai răspîndită și mai ușoară, se practică mai mult în pepiniere, dar și în livadă. Trandafirul și lămîiul se altoiesc numai prin această metodă. Această altoire se face astfel:

- în ochi dormind - în luna august. Ochiul altoit nu se va dezvolta decît la primăvară;

- în ochi crescînd - în lunile aprilie și mai. Ochii altoiți pornesc imediat în creștere, astfel că după două săptămîni se poate dezlega rafia sau bumbacul, iar, în cazul trandafirului, la 3-4 săptămîni de la altoire vom avea surpriza apariției florilor. Tehnica de altoire în ochi dormind sau crescînd este aceeași. Se procedează astfel: se culeg ramuri altoite lungi de 30-40 cm și groase de 6-8 mm de pe pomii din speciile de meri, peri, pruni, cireși, caiși, vișini. Li se taie imediat frunzele, lăsîndu-le doar o porțiune de pețiol de 10-12 mm. Se păstrează în cîrpe umede, frunze de brustur sau viță de vie umezite, astfel ca ramurile și ochii să se păstreze proaspeți și cruzi. Dacă apucă să se veștejească chiar foarte puțin, desprinderea de coajă nu este posibilă. Aceste ramuri pot fi păstrate și într-o găleată cu puțină apă ținută în pivniță, la răcoare, ferite de lumină.

Altoirea se face astfel (fig. 12 și 13): pe tulpina portaltoiului gros de 8-10 mm, se fac două incizii în formă de T cu lama briceagului, pînă să atingem cu vîrful briceagului lemnul de sub coajă, dar nu mai adînc (în fond, altoirea e ca o operație făcută de un chirurg pe un pacient). Bara literei T se face către în afara coroanei și va fi lungă de 5-6 mm, iar piciorul lui T se face în lungul ramurii de portaltoi, pe o lungime de 3-3,5 cm (fig. 12-h). La crengile de trandafir, mult mai subțiri și gingașe, aceste dimensiuni pot fi mai mici, după cum și ramura și ochiul de altoi sînt mai mici și mai subțiri. Dezlipirea cojii portaltoiului se face cu spatula briceagului. Urmează tăierea ochiului altoi, introducerea lui sub coajă și se leagă. Ochiul se desprinde de pe lăstar împreună cu coaja și foarte puțin lemn (dacă desprinderea se face foarte ușor, cînd ramurile sînt zemoase, nici nu e necesar sa desprindem odată cu ochiul și puțin lemn, ci numai ochiul și o porțiune de coajă de 3-3,5 cm lungime, tăiat deasupra ochiului perpendicular pe ramură și în formă de „V" ascuțit stînga și dreapta. Ramura altoi se ține în mîna stîngă, degetul arătător al mîinii aflîndu-se sub lăstar, în dreptul ochiului care se va scoate. Tăierea începe cu baza lamei briceagului la circa 1,5 cm deasupra ochiului (a) și se continuă încă 1,5 cm sub ochi (b, c, d, e). Ochiul este scos împreună cu coaja și o pojghiță de lemn subțire cît o foiță de țigară (f. g). Dacă pojghița de lemn e prea groasă, altoiul nu se prinde.

Dacă coaja cu ochiul este mai lungă decît incizia din portaltoi, aceasta se va tăia pe locul barei lui T. Firul de rafie sau de bumbac se așază peste tăietura transversală astfel ca într-o parte să rîmînă un capăt mai scurt (10-15 cm). Apoi cu capătul lung din mîna dreaptă se începe înfășurarea de sus în jos, capătul scurt lăsîndu-se pe sub legătură. La sfîrșit, capătul firului se trece de 2-3 ori pe sub ultimul inel al spiralei, strîngîndu-se bine sau se face nod.

La acest gen de altoire nu se aplică mastic. După 10-14 zile, pețiolul de sub ochi se maronește, se usucă și cade la cea mai ușoară atingere cu degetul. De fapt, verificarea este și mai simplă. Dacă ochiul nu s-a păstrat verde, înseamnă că nu s-a prins. În acest moment se desface firul de rafie sau de bumbac sau se taie 2-3 spirale cu lama și legătura se slăbește.

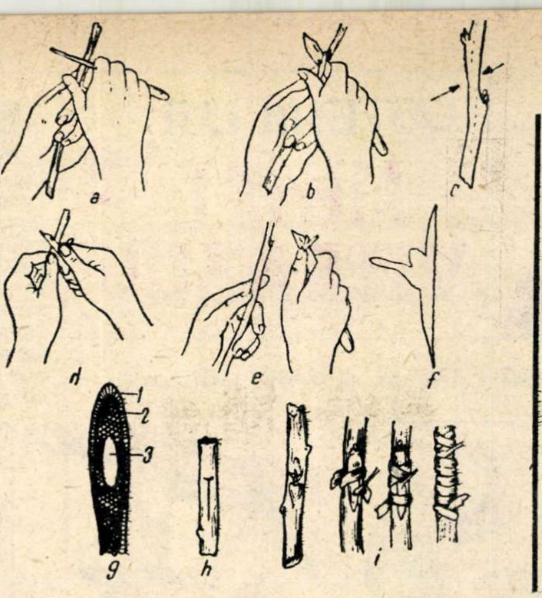

Fig. 12 – Executarea altoirii în ochi:
a – tăierea transversală a cojii făcută deasupra ochiului altoi; *b* – modul corect de dirijare a lamei briceagului în timpul detașării ochiului altoi; *c* – locul de unde trebuie să treacă tăietura pentru scoaterea altoiului; *d* – poziția corectă a lamei briceagului la sfîrșitul detașării ochiului altoi; *e* – modul în care se prinde ochiul altoi detașat; *f* – ochiul altoi detașat (văzut din profil); *g* – latura interioară a secțiunii ochiului altoi; *1* – coajă; *2* – cambiu; *3* – lemn; *h* – tăietura în T a portaltoiului; *i* – introducerea în tăietură și legarea ochiului altoi.

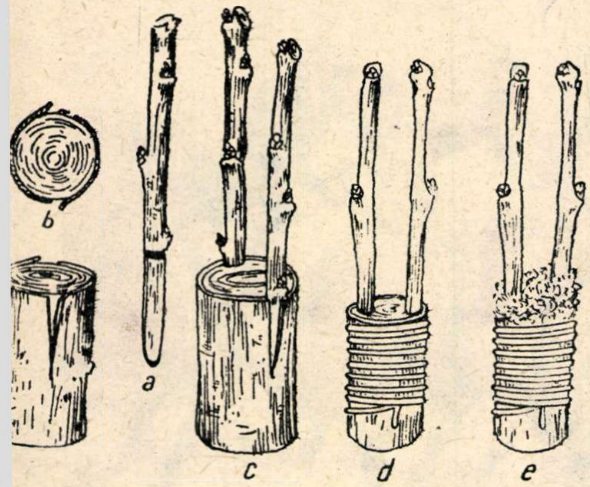

Fig. 11 – Altoirea sub coajă:
a – modul de fasonare a ramurii altoi (văzut din profil și din față); *b* – detașarea scoarței portaltoiului; *c* – introducerea altoiului sub coaja portaltoiului; *d* – legarea; *e* – ungerea cu mastic a ramurii altoite.

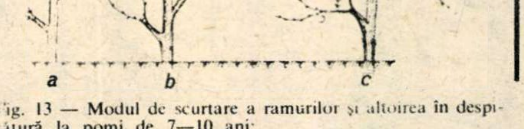

Fig. 13 — Modul de scurtare a ramurilor și altoirea în despicătură la pomi de 7—10 ani:
a — pom realtoit; b — pom în primul an de realtoire; c — pom în anul 2 de realtoire, cu coroana încheiată și fructificații de rod.

Metode practice:

- Părul se altoiește pe păr franc sau sălbatic.
- Dacă vrem să obținem păr pitic, altoim păr pe portaltoiul gutui (mult mai rezistent la excesul de umiditate din sol și la toți agenții naturali sau externi).
- Caisul se altoiește pe zarzăr (de asemenea, foarte rezistent).
- Prunul se altoiește pe corcoduș, prun sălbatic (natural), dar și pe orice prun seminobil sau chiar nobil.
- Piersicul este cu ceva mai gingaș și dă rezultate la altoire, în special, cînd altoirea se face tot pe piersic! Cel mai bun portaltoi pentru piersic este „Elita de Balc".
- Cireșul și vișinul se altoiesc pe cireș sau vișin sălbatic sau franc.

*

Arbuștii se înmulțesc prin butași, marcote, drajoni, stoloni, depărtarea sau despărțirea unor tufe. De exemplu:

- Coacăzul și agrișul se înmulțesc prin butași (ramuri de 18-25 cm, cu o grosime de 5-10 mm. Tăierea se face cu 2-3 mm sub un mugure.)
- Butașii se înrădăcinează, toamna sau primăvara, în șănțulețe adînci cu 3-5 cm mai mici decît lungimea butașilor.

Distanțați la 5-15 cm, butașii se așază în poziție verticală, lipiți de peretele șanțului (deasupra solului să rămînă 1-2 ochi). Desigur, e necesar să înălțăm un bilon (dînd ridicătură de pămînt de cel puțin 5-10 cm. Butașii vor crește în timpul iernii, iar primăvara vor putea fi plantați la locul definitiv).

*

Ce se poate înmulți prin marcotaj:

- mărul dusen și paradis, folosind ca portaltoi vegetativi, alun, coacăz, agriș.
- La marcotajul cu mușuroi se procedează astfel. Toamna, toate ramurile tufei se scurtează la nivelul solului. Primăvara apar mulți lăstari. În luna iunie, de obicei, dar și în luna mai, cînd lăstarii au ajuns la 20-30 cm, cînd se acoperă cu pămînt aproximativ 20-25 cm pe verticală. În acest interval de 20-25 cm, lăstarii vor da rădăcini.

Toamna se desface mușuroiul și se taie toate ramurile înrădăcinate (dar se pot folosi și ca marcote prelungiri de vițe). Marcotajul se poate folosi pentru prelungiri de vițe la agriș, coacăz, viță de vie, alun, mur, gutui, dar și pentru diferiți arbuști exotici ca: măr japonez, magnolie și orice arbust ai cărui muguri pe ramuri pot să nască rădăcini.

Cum se execută un marcotaj:

Primăvara, în dreptul unei ramuri se sapă un șanț de 10-15 cm adîncime și de 20-30 cm lungime. Se așază ramura în șanț și cu niște icuri în formă de „V" întors (din porțiuni de crengi de copac se fixează în sol). Vîrful ramurii se scoate la sol și se leagă de un țăruș. Se calcă bine pămîntul pe porțiunea de plantare.

Ce este un drojon și cum se înmulțește zmeurul

- Un drojon este o ramură, un pui de un an înrădăcinat care se scoate cu hîrlețul de la o tufă de zmeur mai veche.

Ce este un stolon: Căpșunile se înmulțesc prin acest sistem. Tulpinile căpșunului sînt tîrîtoare. Pe tulpini se formează niște noduli unde, de regulă, apar frunze. Aceștia, în contact cu pămîntul, dau naștere la rădăcini. Pe fiecare rădăcină lungă pot să apară aproximativ 4-5 noduri care, în parte, pot să constituie cîte un răsad (tăiat cu foarfeca între noduri și plantate separat).

Agrișul, coacăzul, gutuiul, smochinul se înmulțesc prin despărțirea tufelor. Toate aceste plante fac lăstari puternici. Orice lăstar poate fi desprins de planta-mamă prin rupere simplă și implantare în pămînt umed sau băgînd lăstarul cu baza într-un amestec de pămînt făcut într-o găleată: pămînt, îngrășămînt de grajd, apă, de o grosime aproximativ cît smîntîna. Pămîntul de deasupra se apasă în groapă.

Cutezătorii

Redactor șef: MIHAI NEGULESCU; Secretar responsabil de redacție: OVIDIU ZOTTA

Redacția: Piața Scînteii nr. 1, București 33. Telefon: 17 60 10. ADMINISTRAȚIA: Editura „Scînteia". TIPARUL: C.P.C.S. ABONAMENTE: prin oficiile și agențiile P.T.T.R. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — departament export-import presă P.O.B. 136—137. Telex: 11226 București.

Index 41633 12 pagini, 1,50 lei

17 Biblioteca

OȘTENII LUI MIHAI VITEAZUL

2

Iarna anului 1595 era grea, fiindcă odată cu crivățul se abătuseră asupra țării tătarii nogai. Dan Buzdugan — vestit prin cele două buzdugane de care nu se despărțea niciodată și cu ajutorul cărora săvîrșea neobișnuite fapte de vitejie — aduce vestea că numărul celor care pustiesc țara trece de zece mii și că în fruntea lor se află însuși Hanul tătarilor. Oștenii lui Mihai Viteazul sînt pregătiți să-i întîmpine așa cum se cuvine. Stroe Buzescu și-a ascuns oștenii în pădure și după dîmburi, așteptînd semnalul de luptă. Dar cel ce trebuie să sune din bucium, ascuns într-un gorun, a fost descoperit de tătari. Ca să poată fi dat semnalul de luptă, pornesc în ajutorul buciumașului Dan Buzdugan și Gruia lui Novac... Se încinge o luptă aprigă.

SCENARIUL : DUMITRU ALMAȘ   DESENE : VALENTIN TĂNASE ȘI RADU VINTILESCU

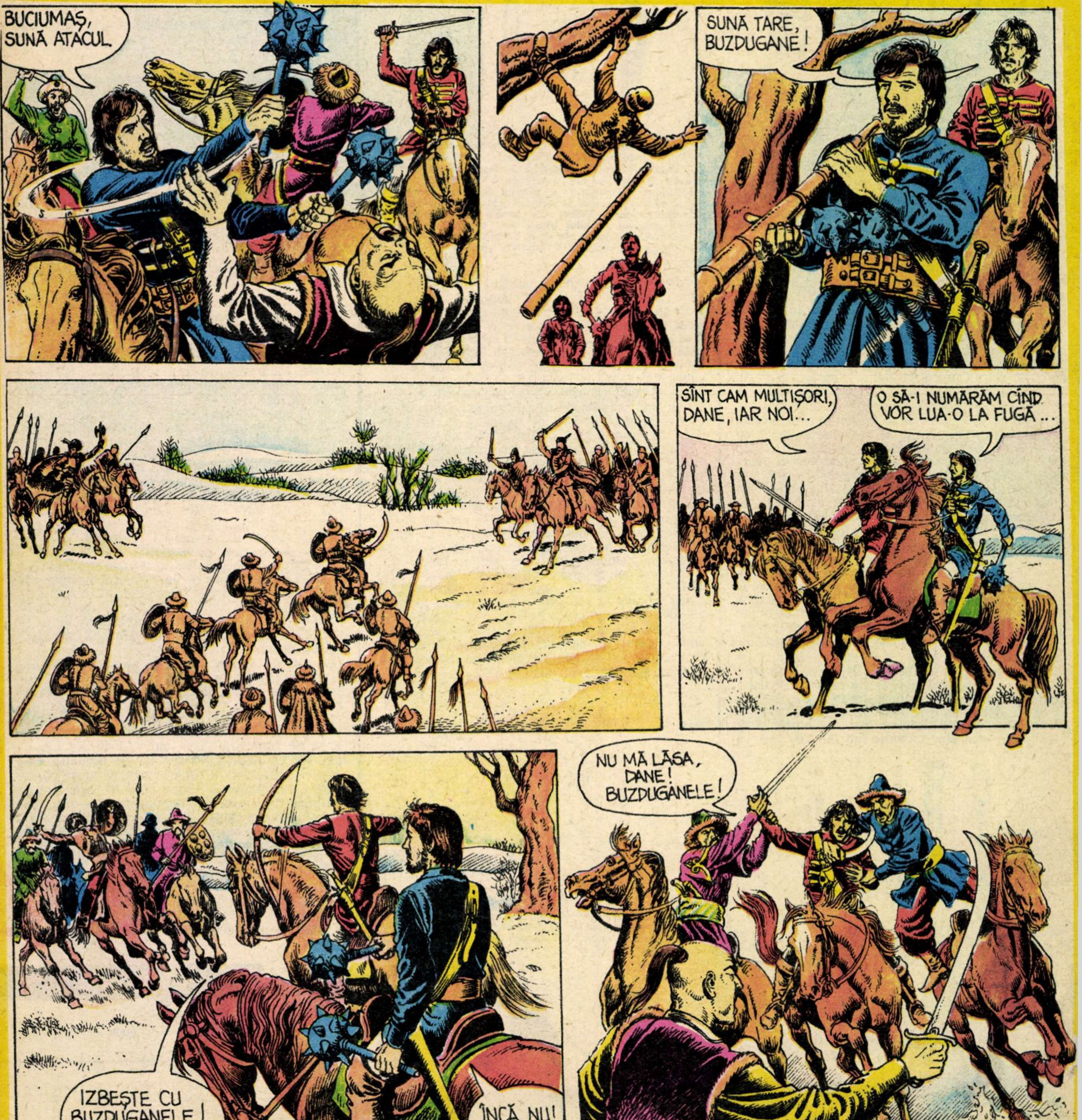
BUCIUMAȘ, SUNĂ ATACUL.
SUNĂ TARE, BUZDUGANE!
SÎNT CAM MULTIȘORI, DANE, IAR NOI...
O SĂ-I NUMĂRĂM CÎND VOR LUA-O LA FUGĂ...
IZBEȘTE CU BUZDUGANELE!
ÎNCĂ NU!
NU MĂ LĂSA, DANE! BUZDUGANELE!

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
EDITATĂ DE
CONSILIUL NAȚIONAL
AL
ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

JOI, 17 MARTIE 1983,
ANUL XVII (Nr. 806)

Cutezătorii

11
1983

FESTIVALUL NAȚIONAL
CÎNTAREA ROMÂNIEI

Ucenici la izvoarele frumusetii
(pag. 2-3)

RITMURI PIONIEREŞTI ÎN FESTIVALUL NAŢIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI“

An de an tot mai amplu, mai bogat în conţinut, Festivalul naţional „Cîntarea României“ reuneşte la startul unei pasionante întreceri mii şi mii de creatori – creatori în muncă şi artă – de pe întreg cuprinsul patriei. Iniţiat la îndemnul secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** *festivalul se impune ca un puternic mijloc de dezvoltare a sentimentului de dragoste faţă de patrie, faţă de partid, de formare a conştiinţei revoluţionare, a spiritului creator. Cu fiecare ediţie, noi şi viguroase talente se afirmă, punîndu-se astfel în valoare inestimabilul potenţial creator al poporului nostru. Aşa cum sublinia secretarul general al partidului, oamenii muncii trebuie să fie nu numai beneficiarii, ci şi creatorii noii culturi, ai noii arte revoluţionare.* **„Să demonstrăm** *– spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu –* **şi în domeniul culturii şi artei că numai şi numai poporul este adevăratul creator a tot ceea ce este mai bun!“**

Tinerii fii ai patriei – purtători ai cravatelor roşii cu tricolor, participanţi la marele festival al muncii şi creaţiei „Cîntarea României“ – aduc, şi la actuala ediţie, pe numeroasele scene pionicreşti, exuberanţa copilăriei lor fericite, entuziasmul şi talentul care înfloresc sub soarele socialismului.

Cu puţin timp în urmă, a început etapa judeţeană a festivalului. De la această sărbătoare a cîntecului, a dansului, a poeziei vă prezentăm cîteva secvenţe.

Arad. Cinci săli de spectacole au fost necesare pentru a se putea desfăşura festivalul pionierilor arădeni! Numărul record de formaţii – 230 – a făcut ca, încă din prima zi, reflectoarele să fie stinse numai seara, tîrziu. Ambiţiile de anul acesta ale pionierilor le-au întrecut mult pe cele din anii precedenţi. Ei s-au prezentat în festival nu numai cu un program bogat, ci si cu multe surprize deosebit de plăcute. De pildă, o orchestră semisimfonică! Alcătuită numai din toamna anului trecut, cuprinzînd copii începînd din clasa a III-a, orchestra a reuşit să se organizeze, să se perfecţioneze, membrii ei exersînd zilnic acasă, la şcoală, la Casa pionierilor şi şoimilor patriei. Se impune şi o precizare: toţi aceşti copii – 36 – sînt printre cei mai buni la învăţătură. Dealtfel, în unitatea lor (Şcoala generală nr. 19, Arad) nici nu se concep altfel lucrurile. Activitatea cultural-artistică deosebit de bogată – în festival au luat 8 premii (orchestra de cameră, Elena Seredi – pian, Melinda Farcaş – vioară, formaţia care a prezentat „Povestea muzicală“ etc.) – nu stînjeneşte, ba dimpotrivă stimulează ambiţia de a fi, în primul rînd, la învăţătură fruntaşi.

O unitate de pionieri mică, dar cu ambiţii mari, Şcoala generală din comuna Zimbru, a reuşit să se claseze pe primul loc (la ediţia trecută a fost pe al doilea!) cu...jocurile lor muzicale. Îmbrăcaţi în frumoasele costume naţionale din Ţara Zarandului, ei au înmănuncheat, într-un program deosebit de antrenant, cele mai vechi jocuri de copii din zona lor, unele....de mult uitate.

Numeroase colective de artişti pionieri au adus pe scena festivalului frumoase şi impresionante obiceiuri populare, cîntece şi dansuri învăţate de la bunici, toate bucurîndu-se de mult succes: taraful de instrumente populare din Vinga, ansamblul folcloric de la Şcoala generală nr. 6, Arad, colectivul de obiceiuri populare de la Şcoala generală din Birchiş etc.

Un impresionant montaj literar-muzical-coregrafic şi o talentată brigadă artistică, ambele de la aceeaşi şcoală, „Andrei Şaguna“, au întrunit note maxime, astfel că s-au clasat pe locul I. În aceeaşi plăcută postură – de a da calificative bune – s-au aflat juriile şi atunci cînd au evoluat ansamblul pionierilor din Nădlac (Dans cu temă), orchestra de muzică uşoară din Chişineu-Criş, grupul folcloric din Covăsînt, soliştii instrumentişti de muzică cultă (Irina Lazăr din Ineu, Magdalena Argha, Şcoala generală nr. 19, Arad etc.).

Bihor. Cu un număr sporit de participanţi, cu noi formaţii instrumentale şi grupuri vocal-folclorice, cu un număr sporit de formaţii de dans tematic şi modern, bihorenii s-au prezentat la un nivel calitativ superior faţă de ediţia anterioară: un repertoriu bogat care a valorificat din plin tradiţiile populare (obiceiuri folclorice prezentate de pionierii din comuna Batăr, dansuri populare executate cu măiestrie de către cei din comuna Avram Iancu, colind adus pe scenă de către copiii din Beiuş etc.); o arie largă de cuprindere a celor mai diverse genuri artistice (teatru şi brigadă artistică – Şcoala generală nr. 16, Oradea, „satiră şi umor“ – Şcoala generală din Marghita, un grup de pantomimă – aceeaşi şcoală, teatru de păpuşi – Liceul „Emanoil Gojdu“, Oradea).

Pe fişele de notare ale juriilor au întrunit frumoase aprecieri corul Şcolii generale nr. 4 şi corul de cameră al Şcolii generale nr.7, ca şi orchestra prezentată de pionierii Şcolii generale nr. 21 din Oradea, grupul vocal-folcloric din Bălaia, instrumentiştii de muzică populară din Roşia şi cei din Măgeşti, ansamblul de estradă din Marghita, interpreţii Alina Mureşan (pian) şi Anca Raţiu (vioară) de la Şcoala generală nr. 21 din Oradea.

Bucureşti. Teatrul „Ion Creangă“ şi Casa de cultură „Mihai Eminescu“ şi-au oferit cu generozitate scenele pentru formaţiile artistice, soliştii şi recitatorii din sectoarele 1 şi 2.

Primele aplauze au fost cucerite de fanfara de la Casa pionierilor şi şoimilor patriei Sectorul 1, care a deschis festivalul. Apoi pe scenă au evoluat formaţii vocal-instrumentale, grupuri folk, recitatori şi solişti, formaţii de dansuri populare şi tematice, formaţii de teatru. Au putut fi urmărite şi mai multe montaje literar-muzicale. Dorinţa unanimă a interpreţilor a fost aceea de a se prezenta cît mai bine, aşa cum, dealtfel, se străduiesc să se prezinte şi în viaţa lor cotidiană de elevi, de pionieri. Printre cei dintîi trebuie să-i amintim pe interpreţii montajului literar-muzical de la Şcoala generală nr. 7, care au evocat importante momente din istoria patriei şi au dat expresie bucuriei de a trăi într-o ţară liberă, de a participa la edificarea unei Românii noi, socialiste. O impresie deosebită a produs apariţia pe scenă a cunoscutei formaţii vocal-instrumentale „Cireşarii“ (C.P.S.P., Sector 1). Într-o impecabilă interpretare, formaţiile Liceului „George Enescu“ au prezentat cîteva suite de dansuri populare, un foarte frumos dans tematic, sugerînd bucuria de a trăi în pace, dansuri moderne şi clasice.

Pionierii bucureşteni dovedesc multă dragoste pentru inepuizabilele comori ale folclorului nostru. În cadrul festivalului au fost viu aplaudate formaţiile de profil ale Casei pionierilor şi şoimilor patriei Sectorul 1. ale Şcolii generale nr. 17... Pe un loc fruntaş s-au situat de asemenea pionierii Liceului nr. 34, cu o pitorească şezătoare folclorică.

Un repertoriu bogat şi bine pus la punct au prezentat la festival şi pionierii Sectorului 2. Multe formaţii au adus pe scenă aspecte din viaţa de şcoală şi cea pionierească. Prin dansul lor tematic, pionierii Şcolii generale nr. 24 au reflectat preocupările patrulelor pionereşti de circulaţie. Momentele folclorice ale pionierilor de la şcolile generale nr. 24, 32, 41 şi ale formaţiei Casei pionierilor şi şoimilor patriei din sector, ca şi melodiile populare interpretate la noi de pionierul Damian Luca Drăghici au obţinut o foarte bună apreciere, au fost viu aplaudate.

O interpretare sensibilă ne-au oferit formaţiile camerale de la şcolile generale nr. 30 şi 49. Multă căldură şi sensibilitate a transmis cîntecul prin care tinerii artişti de la Şcoala generală nr. 49 îşi cinstesc părinţii. Dealtfel, formaţii pionieresti din această şcoală au mai prezentat în concurs poemul simfonic „Porumbelul păcii“ şi „Pinocchio“ — piesă pentru teatru muzical.

Jocurile muzicale şi spectacolul de estradă ale Şcolii generale nr. 64, fanfara Şcolii generale nr. 62, formaţia instrumentală a Casei pionierilor şi şoimilor patriei, orchestra de muzică populară a Şcolii generale nr. 32 şi toate celelalte prezenţe frumoase au demonstrat că şi în Sectorul 2 sînt mulţi pionieri talentaţi.

Buzău. 112 formaţii şi 56 interpreţi individuali şi-au disputat, cu ambiţia şi năzuinţa afirmării şi confirmării virtuţilor interpretative, locurile de frunte în cadrul etapei judeţene a Festivalului naţional „Cîntarea României“. Dintre formaţiile corale s-au remarcat şi cu acest prilej corurile de voci egale ale Şcolii generale nr. 15 şi Şcolii de artă din Buzău. S-au distins, de asemenea, prin calitatea repertoriului, prin acurateţea interpretării grupurile corale camerale de la Şcoala generală nr. 4 Rm. Sărat şi de la Liceul pedagogic Buzău. Bine cunoscut scenelor pionereşti buzoiene, pianistul Sorin Godeanu (elev la Liceul de artă) a trăit emoţii mai mari decît la ediţia precedentă a festivalului. Avea şi de ce: Monica Tabacu, deşi e o interpretă mai puţin vîrstnică decît el, se anunţa ca o serioasă candidată la locul I. Într-adevăr, piesa „Hai la joacă“, interpretată de ea cu multă dezinvoltură, a cucerit publicul, însă şi „Preludiul în stil vechi“ de George Enescu, cîntat de Sorin cu virtuozitatea-i recunoscută a dobîndit aprecieri unanime. Lesne de înţeles; îi vom reîntîlni şi reasculta pe scena fazei republicane. Momentul muzical folcloric inedit, de mare surpriză l-a oferit o formaţie de curînd reapărută (după o absenţă de cîţiva ani) în catalogul artistic al pionierilor buzoieni: Cimpoierii din Săruleşti. Prilej cu care solistul lor, pionierul Dorin Drăgan, a reînviat cu har şi meşteşug într-ale cîntului de odinioară şi un alt străvechi instrument popular – caraba.

Dintre reprezentaţiile dramatice de mare succes la rampă, menţionăm spectacolul cu piesa „În ţara lui Catalog-împărat“, interpretat cu multă vervă de către trupa de actori ai Şcolii generale Buda. Dar iată că la un moment dat a nimerit în plină scenă un pionier....fotograf. Fireşte, această neaşteptată apariţie comică a stîrnit hazul general, însă apoi lucrurile s-au lămurit: nu, nu venise să-i fotografieze pe artişti, dimpotrivă, se afla el

Semnal Cutezătorii

CÎNTAREA ROMÂNIEI

însuși în ipostaza de artist. Secondat de un colectiv satiric, băiatul își propunea să surprindă pe filmul său „in negativ" și „pozitiv" și faptele bune, și faptele mai rele ale colegilor săi de la Școala generală nr. 6, Rm. Sărat. Se pare că filmul i-a reușit fotoreporterului nostru, dovadă că la clasica formulă „Zîmbiți, vă rog!" au zîmbit nu numai interpreții, ci și spectatorii. Unii din toată inima, alții ceva mai...reținut (cine știe, poate s-or fi recunoscut cumva pe filmul...negativ?!). O tulburătoare impresie a produs asupra publicului dansul cu temă prezentat de către o formație a Casei pionierilor și șoimilor patriei din Berca. Un dans cu o tema generoasa, sugerînd munca eroica a petroliștilor și constituind, totodată, caldul omagiu adus de către copiii acestei localități părinților care lucrează la Schela de extracție petrolieră Berca.

Competiția a fost foarte strînsă pe scena de la Buzău și nu ne surprinde că 43 de formații și 13 interpreți individuali au promovat pentru etapa republicană.

Galați. Mai întîi Tecuciul, apoi Galațiul au oferit scenele lor cele mai cunoscute pionierilor artiști veniți, din întreg județul Galați, purtători ai cravatelor roșii cu tricolor care au îmbrăcat, în acele zile, frumoasele costume populare, străduindu-se să cînte și să danseze cît pot ei mai frumos și mai bine, să dea viață cu măiestrie scenetelor, programelor de brigadă, montajelor literare.

Numeroșii spectatori și chiar juriile au așteptat cu bucurie să-i revadă pe virtuoșii dansatori din Liești a căror frumoasă ținută scenică și autentică interpretare a dansurilor de tradiție locală sînt cunoscute nu numai din celelalte ediții ale festivalului, ci și din prezența activă, permanentă a acestor pionieri în viața culturală a comunei, a județului.

Aceleași cuvinte frumoase se pot spune și despre corul Școlii generale nr. 11 din Galați, laureat la toate edițiile de pînă acum ale festivalului. Ambițioși, muncitori, talentați, cei 80 de membri ai ansamblului coral au răspuns și de data aceasta așteptărilor. Colegii lor, peste 2 000 – și ei deținători a numeroase premii, de data aceasta în cadrul concursurilor pe obiecte de studiu, al sportului pionieresc (echipa de gimnastică a școlii e campioană republicană), al activităților de muncă patriotică (depășirea angajamentului în fiecare an) – și-au înconjurat cu multă căldură reprezentanții.

O lăudabilă și fructuoasă conlucrare: membrii brigăzii artistice din comuna Schela și talentații lor colegi de la cercul literar din unitate au pregătit, pentru festival, un interesant „montaj" din fapte bune și...mai puțin bune, intitulat „Mozaic".

„Să crească în lume numai flori" și-a intitulat spectacolul ansamblul de estradă al Casei pionierilor și șoimilor patriei din Galați, spectacol apreciat atît pentru ideea generoasă – „Pace pentru toți copiii lumii" – cît și pentru modul plastic de exprimare a acesteia. Dealtfel, și acest ansamblu gălățean se poate mîndri cu laurii tuturor edițiilor festivalului.

Hunedoara. Pe scenele de la Deva, Hunedoara, Orăștie și Petroșani s-a desfășurat „simultanul" artistic al pionierilor hunedoreni, în cadrul căruia au evoluat cele 400 de formații participante la faza județeană a festivalului. Se înțelege cît de înaltă a fost temperatura emoțiilor într-o atît de amplă desfășurare de forțe artistice, emoții cărora li s-au adăugat, firește, și cele ale zeloșilor colegi suporteri. Cînd formația de călușari din Orăștioara a invadat scena, s-a declanșat entuziasmul general, succesul lor de public fiind consacrat cu prilejul multor confruntări anterioare. Cînd micul taragotist din Brad a prins a-i zice din vechile cîntece moțești, o lume de legendă și baladă a coborît parcă în sală, o lume de eroi de pe străbunele plaiuri transilvănene a renăscut în memoria și inimile tuturor. Cristian Bîrnă a primit nota 10 cu felicitări nu numai din partea membrilor juriului, ci și a colegilor spectatori. Cînd formația de estradă a Școlii generale nr. 4 din Deva a apărut pe scenă, publicul era nerăbdător să reasculte melodiile ei de succes – dar...surpriză: repertoriul era, de astă dată, inedit. Spectatorii mai mici și mai mari au fost captivați – pentru a cîta oară? – de cunoscutele basme „Capra cu trei iezi" și „Poveste din pădure". Numai că de data asta eroii au fost interpretați cu mult talent actoricesc de...păpuși! Mai exact: aceste două reușite spectacole au fost prezentate de către trupele de păpușari ale Casei pionierilor și șoimilor patriei Hunedoara și Școlii generale Bucuresci. Prietenia dintre toți copiii lumii, dorința lor arzătoare de pace pe planeta Pămînt – iată teme excelent sugerate prin jocul muzical prezentat de formația din Aninoasa. Decizia juriului? Locul I – unul dintre cele 54 de locuri I cucerite de pionierii hunedoreni în etapa județeană a festivalului!

Al meu, al tău

> *„Pentru pionieri nu poate exista dorință mai nobilă decît aceea ca fiecare, pe măsura forțelor sale, să participe la clocotitoarea construcție a noii orînduiri din patria noastră, să-și aducă contribuția, oricît de mică, la sporirea frumuseții și bogăției țării, la realizarea înaltelor idealuri de progres și civilizație".*
>
> **Din „Codul etic al pionierului"**

Şcoala în care învățăm, manualele care ne așteaptă în fiecare toamnă, banca în care ne așezăm, laboratoarele, atelierele în care ne formăm primele deprinderi de muncă, miile de volume ce alcătuiesc bibliotecile școlare, parcurile ce ne întîmpină în oricare anotimp sau taberele în care ne odihnim fac parte, alături de uzina în care lucrează tata sau de tractorul care brăzdează ogorul, din marea noastră avuție obștească. Alcătuită din uriașe valori materiale și spirituale create prin munca înaintașilor, ea este sporită mereu de părinții și frații noștri mai mari.

Toate bogățiile țării ne aparțin nouă - poporului: pădurea, rîurile, munții cu avuțiile lor subpămîntene, fabricile, uzinele și încă multe altele. Prin munca noastră le facem să producă tot ce avem nevoie, iar de modul cum le păstrăm și le gospodărim depinde bunăstarea noastră, a tuturor. De aceea, păstrarea avuției obștești și sporirea ei permanentă constituie una dintre îndatoririle patriotice ale tuturor celor ce muncesc. În egală măsură este și o îndatorire patriotică a noastră, a pionierilor.

Din familie, de la școală și ca membri ai Organizației Pionierilor, învățăm să păstrăm cu grijă bunurile pe care le avem în folosință, dar să și contribuim, după puterile noastre, la sporirea lor. „Ştafeta generațiilor" - unul dintre genericele tradiționalei acțiuni pionierești „Tot înainte" - are chiar acest obiectiv. La încheierea fiecărei ediții sîntem bucuroși să aflăm că, prin hărnicia lor, pionierii participă efectiv la înflorirea localităților, sporind zestrea școlilor, bogăția comunelor și orașelor țării.

Despre contribuția pe care o aduc pionierii la îndeplinirea acestei nobile îndatoriri am discutat, nu de mult, cu membrii unor subredacții pionierești din țară:

- Chiar dacă ne aflăm la o vîrstă foarte tînără, spunea LIVIA NEGREA, din GIURGIU, și noi putem realiza lucruri deosebite.

În fiecare vară, forumurile noastre județene se desfășoară într-un cadru deosebit de plăcut în tabăra de la Bălănoaia. Este acolo un sat de vacanță, cu căsuțe cochete, care găzduiește sute de copii. El a fost construit din fondurile realizate de noi prin muncă patriotică. Am contribuit și la lucrările de construcție. Artiștii plastici de la Casa pionierilor și șoimilor patriei au dat taberei noastre o înfățișare foarte atrăgătoare, pictînd fațadele căsuțelor cu tot felul de scene vesele. Noi, cei din Giurgiu, petrecem minunat acolo. Dar în satul acesta vin mereu și mulți alți copii din localitățile județului. Cu alte cuvinte, satul de vacanță de la Bălănoaia îmbogățește harta taberelor țării, adăugîndu-se sutelor de locuri minunate care își așteaptă în fiecare vară oaspeții-copii.

O fetiță din HUNEDOARA, DOINA IACOB, este de părere că atitudinea noastră față de avutul obștesc exprimă și spiritul gospodăresc al fiecăruia. Un copil care știe să-și organizeze propria muncă, să-și îngrijească lucrurile personale și să nu risipească este întotdeauna atent și cu bunurile colegului sau cu cele obștești. Cineva care zgîrie acasă, să spunem, masa pe care-și face temele poate zgîria și o bancă de școală, fără să se gîndească însă că acea bancă nu este numai a lui. Colectivul trebuie să fie atent ca această atitudine să fie corectată.

Toamna trecută, înainte de a începe școala, am participat alături de mulți pionieri la înfrumusețarea claselor. Ne-a venit ideea să lustruim băncile pentru a le face să arate ca noi. Conducerea școlii a fost de acord cu propunerea și am trecut la lucru. Am muncit cu toții, n-a fost prea ușor, dar cu fiecare zi ce trecea clasele noastre deveneau mai luminoase, iar noi tot mai mulțumiți că putem aduce un spor de frumusețe școlii în care învățăm. Dincolo de valoarea practică a muncii pe care am depus-o, în sufletul nostru a rămas un sentiment frumos, satisfacția că noi toți, împreună, am realizat ceva de care se pot bucura și alții mai tîrziu.

- Posibilitățile pe care le avem la îndemînă pentru a îngriji de bunurile noastre și a mai realiza ceva, în plus, sînt nenumărate, arată GABRIEL CÎMPEANU din OLTENIȚA. Rezultatele pe care le obținem depind de strădania depusă, de cît suflet am pus în ceea ce facem, adică de atitudinea pe care o avem.

La Casa pionierilor și șoimilor patriei particip, alături de alți băieți, la activitatea cercului de carturi. La un moment dat colegii de la alte cercuri au hotărît să crească animale mici. Ca să le poată aduce, trebuia mai întîi să li se asigure adăposturile. Era o treabă ce se cerea rezolvată cît mai grabnic. Văzînd frămîntările prin care treceau colegii noștri care se hotărîseră pentru o astfel de îndeletnicire, ne-am oferit să le construim noi, cei de la carturi, adăposturile. Ca să le facem cît mai repede, am inițiat și o întrecere. S-a creat printre noi o atmosferă de muncă foarte plăcută. Adăposturile pentru animale au fost gata la timp, iar acum ferma de la Casa pionierilor și șoimilor patriei numără 25 perechi de iepuri, două perechi de nutrii și păsări. Avem chiar și cîteva oi. Ca să le asigurăm o hrană consistentă am cultivat porumb și diferite alte plante furajere.

Cred că e foarte important ca atunci cînd cineva are o idee bună să contribuie întregul colectiv la realizarea ei. Așa am procedat noi și cînd s-au construit interfoanele ce se află în fiecare

al nostru

cerc, terenurile de sport, bazinul de înot... Ţinem mult la casa noastră şi trăim o mare bucurie că la dotarea ei am contribuit şi noi prin munca noastră.

– Gabriel a vorbit foarte frumos despre spiritul de întrecere creat printre copii, din dorinţa de a încheia cît mai grabnic o lucrare aşteptată, ne spune CLAUDIA IACOB, din PITEŞTI. Eu aş vrea să mă refer însă şi la unele situaţii în care copiii tratează cu indiferenţă strădaniile colegilor lor. Nu cred că noi procedăm bine atunci cînd îi lăsăm de o parte şi nu îi antrenăm alături de noi. Ne-am întîlnit şi noi cu un astfel de caz la noi, la Piteşti:

Unul dintre parcurile oraşului este îngrijit de noi, cei de la Şcoala generală nr. 10. Din primăvară pînă toamna tîrziu, de-a lungul aleilor înfloresc sute de flori pe care le sădim şi le întreţinem. Pe acolo se joacă frumos mulţi copii, dar la un moment dat au început să vină prin parc şi nişte băieţi cu bicicletele. În jocul lor stricau florile şi dispăreau. Eram supăraţi că munca noastră fusese nesocotită şi nu ne-am lăsat pînă nu i-am găsit pe cei care o făcuseră. Locuiau chiar în vecinătatea parcului şi i-am invitat să repare ce au stricat. La început s-au cam codit ei, însă pînă la urmă, la insistenţele noastre, au venit. Peste un timp i-am chemat alături de noi şi la plantatul trandafirilor. Am devenit buni prieteni, iar acum vin mereu să ne ajute la înfrumuseţarea parcului, îngrijindu-se şi de păstrarea lui. Eu cred că prin procedeul nostru am cîştigat de două ori. Parcul este acum şi al lor, după cum este al tuturor care vin să se recreeze acolo. Şi sîntem bucuroşi că pînă la urmă „cicliştii" noştri nu au rămas indiferenţi la strădania colectivă şi au venit alături de noi.

Impreună cu interlocutorii noştri am desprins din discuţia purtată o importantă concluzie:

Prin atitudinea pe care o adoptă faţă de avutul obştesc, fiecare pionier demonstrează preţuirea faţă de muncă şi faţă de cei ce muncesc, măsura în care se angajează încă la vîrsta pionieriei să devină un demn continuator al eforturilor părinţilor şi fraţilor mai mari, pentru creşterea valorilor materiale şi spirituale ale patriei.

Participînd, după puterile lui, la sporirea avuţiei obşteşti, pionierul cucereşte respectul şi admiraţia din partea tuturor celor care îl înconjură, din partea întregii societăţi.

ECATERINA ROŞCA

TOT ÎNAINTE !

De curînd s-a declanşat în toate unităţile de pionieri tradiţionala acţiune de educaţie patriotică a organizaţiei noastre revoluţionare: „Tot înainte". Ordinele de acţiune reflectă hotărîrea purtătorilor cravatelor roşii cu tricolor de a fi gata ca, prin faptele pe care le vor înscrie sub cele patru generice însufleţitoare ale acţiunii „Tot înainte", să-şi dovedească spiritul patriotic revoluţionar ce-i animă.

„Sîntem urmaşii unui popor eroic". *Începînd cu ziua de 15 martie, pionierii din oraşul* **Corabia,** *judeţul Olt, participă la un concurs-ştafetă ce se va finaliza în ziua de 8 Mai. Pregătindu-se să evoce principalele momente de luptă revoluţionară pe meleagurile Oltului, ei şi-au intitulat acţiunea „Locuri care vorbesc – vii mărturii ale istoriei" ● Pionierii din unităţile judeţului* **Timiş** *au organizat un mare concurs, pe care l-au intitulat „File de istorie glorioasa a partidului şi poporului" ● Pionierii de la şcolile generale nr. 5 şi 19 din municipiul* **Bacău** *sînt iniţiatorii concursului „Tradiţii ale mişcării comuniste şi muncitoreşti", prin care vor evoca momente din trecutul de luptă revoluţionară pe meleagurile judeţului lor; ● Pionierii de la Şcoala generală nr. 2* **Slobozia,** *judeţul Ialomiţa, organizează o întîlnire cu reprezentanţi ai organelor locale de partid, cu tema „Municipiul Slobozia, prezent şi perspectivă".*

„Pionieri în anii de lumină". *Pionierii din localităţile* **Cernavodă, Albeşti, Chirnogeni, Negru-Vodă, Lipniţa** *etc. s-au angajat ca în cursul etapei de masă a acţiunii „Tot înainte" să-şi îndeplinească angajamentul de muncă patriotică în procent de 60% ● Un pasionant concurs tehnic ai căror protagonişti sînt pionierii din detaşamentele şi unităţile municipiului* **Slatina** *este intitulat „Pionierii creatori". Concursul se va finaliza în ziua de 8 Mai prin vernisajul unei expoziţii de creaţie tehnică.*

„Ştafeta generaţiilor". *Peste 170 000 de pomi vor fi plantaţi de către copiii din judeţul Timiş; ei vor amenaja, totodată, 100 de terenuri de joacă şi 150 de baze sportive ● Pionierii de la şcolile generale nr. 1, 2, 3, 4 din oraşul* **Buhuşi** *şi de la Casa pionierilor şi şoimilor patriei din aceeaşi localitate vor amenaja satul de vacanţă Runc, cu 100 de locuri şi un bazin de înot ● Cei de la Şcoala generală nr. 2* **Slobozia,** *vor planta 500 de arbuşti în noul parc din cartierul Matei Basarab; în comuna* **Ţăndărei,** *acelaşi judeţ, aleile comunei şi şoseaua ce mărgineşte comuna vor fi străjuite în curînd de 235 de arbori plantaţi de pionieri ● Parcuri noi vor fi amenajate de pionieri în localităţile* **Ion Corvin** *şi* **Negru-Vodă,** *judeţul Constanţa. Cei din localităţile* **Cerchezu, I. Corvin, Băneasa** *etc., din acelaşi judeţ, vor amenaja spaţii de joacă pentru şoimii patriei.*

„Cinstim patria, partidul şi poporul". *În judeţul Olt, pionierii de la şcolile generale din* **Scorniceşti, Radomireşti, Izbiceni, Coloneşti** *şi de la Liceul industrial nr. 2* **Balş** *pregătesc recitaluri de poezie patriotică; „O copilărie minunată" se va intitula expoziţia de artă plastică a pionierilor din acelaşi judeţ; „Să scriem, copii, despre pace" este titlul concursului de creaţie literară la care pregătesc lucrări pionierii din toate şcolile judeţului Olt ● Pionierii din judeţul Timiş vor prezenta un ciclu de spectacole cultural-artistice pentru muncitorii întreprinderilor industriale din localităţile lor natale. Casa de cultură din Lugoj, clubul Întreprinderii de prelucrare a lemnului Deta şi al Întreprinderii de sticlă Tomeşti, precum şi Casa de cultură din Jimbolia sau Teatrul de păpuşi din Timişoara vor găzdui expoziţii pionereşti de artă plastică.*

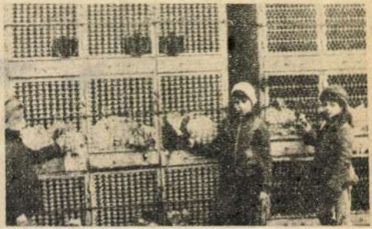

Cîteva imagini realizate de reporterii subredacţiei Sectorului 5 al Capitalei, la Şcoala generală nr. 131, chiar în ziua declanşării acţiunii „Tot înainte": după adunarea festivă, pionierii au participat la acţiuni de muncă patriotică, întreceri sportive, au dat îngrijiri la crescătoria de iepuri şi au fost prezenţi la spectacolul „Rapsodia florilor" ce a avut loc în aceeaşi zi în sector.

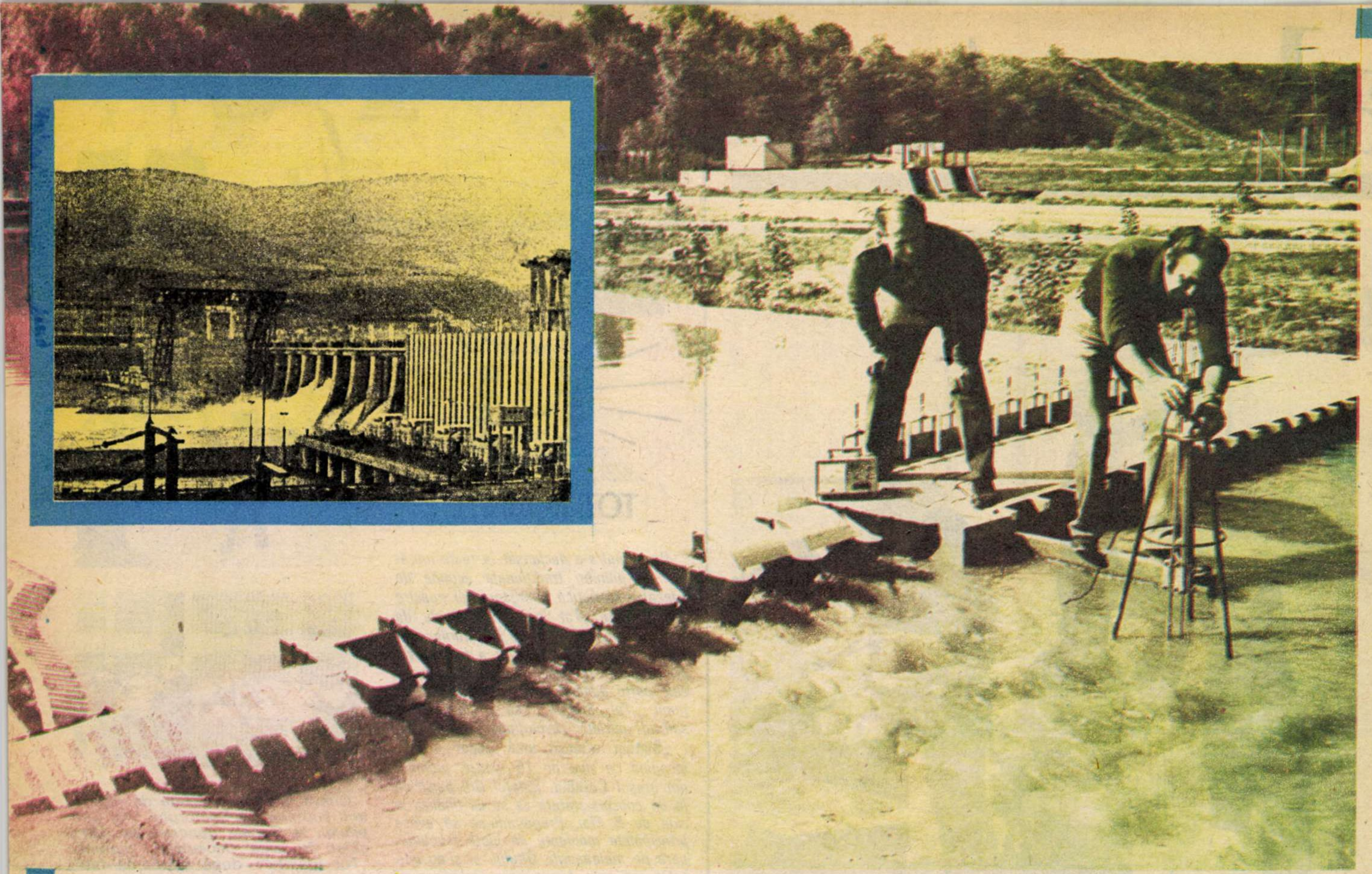

SĂ DESCOPERIM ÎMPREUNĂ: APA în slujba omului

▲ *La poligonul experimental de la Ciurel – o prefigurare a barajului Hidrocentralei Porţile de Fier II. Dar şi marea construcţie a complexului hidroenergetic Porţile de Fier I (foto stînga sus) – a fost studiată cîndva pe modelele hidraulice.*

Privim harta ţării, brăzdată de sutele de nervuri albastre ale bătrînelor rîuri care păstrează în oglinda scurgerii timpului lor milenar mărturii ale istoriei noastre. Pe malurile şi în văile lor ocrotite sub arcade de dealuri şi munţi şi-au durat străbunii aşezările, aşezări de vatră şi neam pentru nepoţi şi strănepoţi, pentru noi, cei de azi. Dar iată că rîurile ţării trăiesc o istorie nouă, oamenii de azi le învaţă să lucreze mai mult ca oricînd pentru om. Ele dobîndesc o nouă înfăţişare şi menire, se preschimbă în magistrale ale energiei, în uriaşe fluvii de lumină, în artere de viaţă şi sevă pentru roadele cîmpiei.

Apa reprezintă una dintre cele mai importante avuţii naţionale. În România s-a elaborat, în 1976, din iniţiativa şi sub îndrumarea secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, un amplu program de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice. Programul prevede sistematizarea întregii reţele hidrografice, regularizarea tuturor cursurilor de apă, valorificarea potenţialului hidroenergetic, amenajarea irigaţiilor, prevenirea şi combaterea poluării apelor şi eroziunii solului, dezvoltarea navigaţiei interioare, creşterea producţiei piscicole şi altele.

În scopul valorificării integrale a potenţialului hidroenergetic de care dispune ţara noastră, în actualul cincinal se vor pune în funcţiune hidrocentrale cu o putere instalată de 2 500 MW. În prezent se elaborează ample proiecte pentru cincinalul următor, 1986–1990, în cursul căruia se va realiza o putere instalată de 3 600 MW, echivalînd cu cît s-a instalat în perioada 1944–1980. O pondere deosebită o va căpăta potenţialul hidroenergetic amenajabil în microhidrocentrale, urmînd ca în acest deceniu să se construiască circa 1 500 microhidrocentrale cumulînd 230 MW.

„RÎURILE ŢĂRII CURG ŞI PRIN... LABORATOARELE NOASTRE!"

Nu, afirmaţia de mai sus nu are cîtuşi de puţin un sens metaforic. Dimpotrivă, ea exprimă la modul cel mai propriu un adevăr foarte concret, precum veţi şi avea prilejul să vă convingeţi, însoţindu-ne în aceste laboratoare cu totul neobişnuite.

Priviţi mai întîi această imagine panoramică: pare o hală imensă dintr-o veritabilă uzină. Asta şi este. Ca să vă prezinte imaginea ei integrală, fotoreporterul a recurs la un secret de măiestrie profesională. Ei bine, aflaţi că sub cupolele halei convieţuiesc în bună pace chiar şi cele mai capricioase, mai năprasnice rîuri din ţară. Întîlnim şi Dunărea, ba chiar şi Marea – cu valurile, vînturile şi... furtunile ei. Un fluviu şi o mare în laborator? Pare incredibil. „Poate la scară redusă!" – presupun intrigaţi unii dintre voi. Aţi ghicit!

Aceste laboratoare aparţin **Institutului de cercetări hidrotehnice** din Capitală şi reprezintă o adevărată uzină, o uzină de cercetare, în care se experimentează la scară redusă, dar în amănunt, în cele mai complexe şi riguroase detalii tehnice, absolut toate lucrările legate de construcţiile hidroenergetice, de regularizări ale cursurilor de rîuri, amenajări pentru irigaţii etc.

Să ne amintim, de pildă, că pe unul dintre şantierele hidroenergetice ale ţării cronica zilei de 27 martie 1982 consemna străpungerea galeriei de aducţiune Şugag-Tău. Şi-au dat atunci mîna minerii din amonte cu cei din aval – eveniment trăit la altitudinea veritabilului eroism şi a entuziasmului general. În acea zi, pionierii Şcolii generale din Şugag i-au întîmpinat cu urale şi flori pe straşnicii mineri care săpaseră în trupul muntelui un tunel lung de peste 8 km (pentru a se face legătura între lacul de acumulare Tău şi centrala subterană de la Şugag). E firesc să ne întrebăm: **nu se putea găsi un drum mai scurt?** Bănuim că hidrotehnicienii au încercat nenumărate variante: evident, aceasta a fost optima.

Fapt pe care ni-l confirmă şi prof. dr. Simion Hîncu, directorul institutului.

– Cei 8 200 de metri nu s-au decis

doar pe... planșeta proiectantului. Traseul potrivit și precis, dimensiunea exactă a galeriei s-au bizuit pe investigațiile din teren, pe argumentele specialiștilor, pe experimentele efectuate în laboratoarele noastre. De 25 de ani (adică de la înființarea institutului), de cînd rîurile țării „curg" și prin laboratoarele noastre, barajele, ecluzele, galeriile de aducțiune, lacurile de acumulare, batardourile, construcțiile hidrotehnice pentru alimentarea cu apă a industriilor și locuințelor, amenajările pentru navigație sau portuare au fost „croite" mai întîi aici, experimentate pe modelele hidraulice. Iar unele lucrări de anvergură au fost și sînt reproduse pe modele apropiate chiar de viitoarea lor scară naturală, întrucît dispunem și de un poligon experimental în aer liber (pe o suprafață de peste 7 ha). În aceste laboratoare sau pe platforma experimentală Ciurel s-au „croit" cele 140 de baraje construite pînă acum în țară, s-au prefigurat amenajările pentru regularizarea a 11 000 km cursuri de apă. Dar potrivit programului național de perspectivă, volumul lucrărilor ce ne așteaptă pe noi, gospodarii de azi ai apelor, ca și pe cei ce ne vor prelua ștafeta, e uriaș: vor fi înălțate pînă la începutul viitorului mileniu nu mai puțin de 1 400 de baraje și se va efectua regularizarea a încă 12 000 km albii de rîuri.

GOSPODARII APELOR

Dar să ne continuăm captivanta călătorie prin această veritabilă „uzină de cercetare"...

Pe malul unui „fragment" de Jiu redus la scara 1:30, l-am găsit pe tînărul inginer Traian Pop. Ceva mai încolo, în „susul apei", era simulată pe model hidraulic priza pentru centrala de la Turceni. E aici o problemă ce trebuie rezolvată într-un timp cît mai scurt, întrucît reziduurile de cărbune aruncate în Jiu ajung la baraj și formează depuneri. Așadar, trebuie să se ofere beneficiarilor o soluție adecvată amplasării instalației de spălare și evacuare a cărbunelui, necesară pentru evitarea poluării apelor. La cîțiva metri distanță, inginerul Dan Cociorva e prezent la... Combinatul chimic Ocna Mureș: sînt de soluționat aici probleme privind evacuarea apelor reziduale. Cufundat într-un ocean de calcule, studiază distribuția concentrată în aval de combinat. Soluțiile vor fi comunicate celor de acolo, cam nepăsători pînă la această oră față de Mureș, față de păstrarea echilibrului său ecologic. În canalul ce derivă din hala centrală curge și... Crișul Repede – care va deveni în curînd eroul unei noi epopei hidroenergetice. Inginera Mihaela Lăzărescu e preocupată de comportarea apelor în viitoarea acumulare de la Lugașu. De fapt, lucrarea se află în stadiul de experimentare a mai multor variante pentru disipatorul de energie – care are rolul de a reduce viteza la ieșirea apei din baraj, pentru a-i determina un regim de scurgere cît mai apropiat de cel natural.

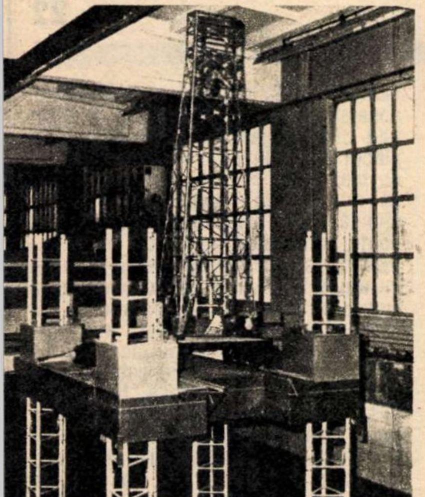

Model hidraulic marin – avînd în prim-plan macheta platformei „Gloria".

Hala centrală experimentală din incinta Institutului de cercetări hidrotehnice.

Într-o altă hală avem prilejul să facem o scurtă plimbare pe malul... mării – mai exact de-a lungul unei faleze de... 64 m! E o mare calmă la această oră, iar orizontul... foarte apropiat ne oferă în prim-plan macheta binecunoscutei sonde de foraj marin „Gloria". Să nu credeți că aici nu au loc și furtuni! Un mare generator de valuri și o suflerie declanșează la o simplă apăsare pe buton furtuni de toate gradele. „Tocmai acesta și este acum rostul modelului nostru hidraulic marin: experimentarea unei instalații de captare a energiei valurilor, menită să asigure securitatea platformelor de forare și extracție a petrolului" – ne informează „regizorul" principal al acestui „scenariu tehnic", cercetătorul Silviu Negru. Prilej cu care mai aflăm că inginerul Nicolae Cornășanu a reușit împreună cu fiul său (tînărul muncitor Mihai Cornășanu, student la cursurile serale ale Facultății de hidrotehnică) să utilizeze energia soarelui pentru desalinizarea apei de mare și metamorfozarea ei în apa... dulce de care au nevoie petroliștii de pe platformele marine.

SECVENȚE DIN BIOGRAFIA CANALULUI DUNĂRE-MAREA NEAGRĂ

A început numărătoarea inversă! În curînd drumul Dunării către Mare se va scurta cu 400 kg, drum care va coborî de la Cota 27 m reper Marea Baltică la Cota 19,50 m – potrivit aceluiași reper.

– Canalul Dunăre-Marea Neagră însumează munca eroică a 25 000 de oameni ai șantierului care se inaugura în urmă cu 2 445 de zile! **Care este totuși ora de început în biografia acestei gigantice construcții?** – i-am întrebat pe hidrotehnicienii Lucia Predescu și Sergiu Diaconu.

– Cercetarea fundamentală teoretică începea prin anii '69, iar cea experimentală, bazată pe modele hidraulice mari și convoaie de baraje, în 1972. Dar ideea unei căi navigabile pe locurile ce se cheamă azi Valea Carasu este foarte veche. Există indicii că circulau pe această vale, către portul Tomis, corăbiile romanilor. Așa încît avem precursori de aproape două milenii! Sigur, canalul construit acum reprezintă o lucrare de înaltă altitudine a tehnicii românești. Va intra pe traseul lui un debit de apă de minimum 2 000 mc/s, debit ce va fi reglat însă automat pentru multiplele sale folosințe: navigație, alimentarea celor două microhidrocentrale, irigații... Care a fost problema cel mai greu de rezolvat? Trebuia să găsim o soluție de prevenire a amestecului de apă dulce și sărată la contactul cu marea, tocmai pentru a putea asigura și condițiile apei potabile, ale apei pentru irigații. Detaliind pe modelele noastre hidraulice soluția optimă, am recurs în cele din urmă la niște perdele pneumatice. La intrarea în ecluză, am creat un sistem de curenți în zonă, care să împiedice amestecul.

COLOSUL DE PE RÎUL MARE

Ne gîndim la cel mai mare baraj de anrocamente din țară, o construcție rivalizînd cu altele de asemenea proporții din Europa – barajul de la Gura Apelor, de pe Rîul Mare. Transcriem din fișa dimensiunilor lui: înălțimea – 174 m; lungimea coronamentului – 480 m; lățimea de bază – 570 m. Un colos! Dar iată și un amănunt de natură să-i mire pe „profani" în privința materialelor de construcție: nucleul uriașului baraj e din argilă, din nu mai puțin de 1,3 milioane mc de argilă încastrați în beton, după ce bineînțeles au fost „evacuați" din pieptul muntelui 1,3 milioane mc de rocă. De rocă slabă! – ni se precizează. **De ce a fost mai potrivită argila în atare construcție gigantică?** Răspunsul îl primim de la tinerii cercetători din cadrul secției de mecanică a rocilor Titel Stănescu și Emeric Jakab.

– Noi, cei din laboratorul de mecanică a pămînturilor, avem o deviză foarte simplă: „făcînd și văzînd"! Unii inversează cele două verbe, însă la noi aceasta e ordinea strictă a acțiunilor, a experimentelor. Pornind de la datele deja cunoscute ale amplasării construcției, ale caracteristicilor geotehnice, vom analiza în secțiune pe variante de modele structura viitorului baraj – ținînd cont și de materialele locale, întrucît avem în vedere și uriașul volum de cheltuieli.

– Deci numai experimentînd putem vedea, observa, constata și apoi decide care e structura optimă, adică ce tip de baraj trebuie construit: de greutate (din beton) sau de anrocamente (în care sînt încorporate materiale locale – pietriș, argile, nisipuri).

Auzisem și despre folosirea geotextilelor ca înlocuitori ai filtrelor granulare, însă nu știam că tocmai aici e locul în care s-a realizat și lansat cu succes și un titlu de inovație românească: madrilul. Ce este madrilul? O folie de împîslituri care, avînd, de pildă, o grosime de numai 3–4 mm, poate înlocui circa 60 cm de filtru granular – adică de strat de pietriș. Avantajele economice exclud orice comentarii.

„CALORIFERELE" DIN ACVIFER

Apele din adîncurile Pămîntului sînt trezite din somnul lor geologic, ies la lumină, pentru ca apoi, printr-o simplă răsucire de robinet, să curgă direct în... paharele noastre. „Apele fierbinți", apele geotermale ne trimit și ele solie ca „furnizoare" de energie și își reclamă drepturile. „Caloriferele subterane" au intrat în funcțiune mai întîi în județul Timiș – și deci cu statut de premieră națională –, pentru încălzirea unui mare număr de apartamente, a unor incinte industriale, ștranduri. Iar la Tomnatic, Timiș, apele hipertermale care vin din straturile geologice cu o temperatură de 83° C (gata să dea în clocot!) încălzesc peste 7 ha de sere.

Aflăm că tînărul cercetător Traian Pop e preocupat intens de... astrul zilei, de acest perpetuu generator de energie atît de puțin valorificată.

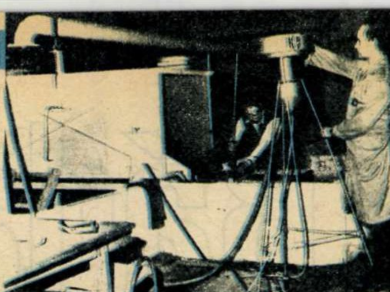

Studiu hidraulic privind evacuarea apelor reziduale la Combinatul chimic Ocna Mureș.

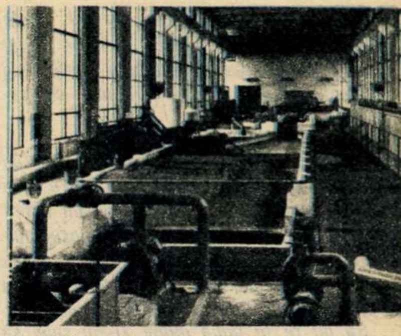

Macheta Canalului Dunăre-Marea Neagră și priza de la Agigea.

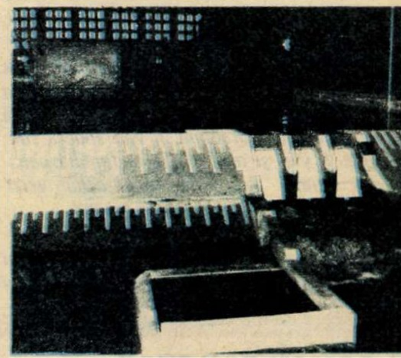

Acumularea Lugașu de pe Crișul Repede (scara 1:40 pe simulator hidraulic).

– Fenomenul nou intrat în studiu în institutul nostru se referă la stocarea energiei solare nu numai în rezervoare mari (de la 5 000 mc pînă la 100 000 mc), ci și în acvifer, adică în cavitățile subterane ale Pămîntului.

*

Așadar, în laboratoarele acestui institut fiecare rîu – pe care se construiesc hidrocentrale și microhidrocentrale, se înalță baraje, se amenajează lacuri de acumulare sau canale de irigație – devine eroul unui întreg scenariu tehnic. El e supus unor prealabile testări și verificări de comportare pentru viitorul angrenaj hidroenergetic sau hidroameliorativ. Pentru că fiecare lucrare reprezintă un unicat de concepție, de construcție și de execuție. Se studiază toate etapele specifice lucrărilor, particularitățile și caracteristicile legate, de pildă, de stabilitatea taluzelor și versanților naturali, rezistența la infiltrații, la solicitările seismice și, bineînțeles, la viituri. Da, sînt simulate în laborator și viiturile – nu numai cele obișnuite, ci și acelea care s-ar putea produce cu o mare forță distructivă o dată la 100, 1 000 și chiar... 10 000 de ani! Fiindcă tot ceea ce se clădește prin investiția de competență a specialiștilor în hidrotehnică, prin investiția de hărnicie și pricepere a miilor de constructori, vizează perspectiva, edificiile durabile care să înfrunte secole. E acesta visul dintotdeauna al omului, al constructorilor tuturor timpurilor, sublimi în ambiția și orgoliul lor de a dăinui prin opera durată .de ei.

ILEANA PIȚA

Rădăcini

Schiţă de COSTACHE ANTON

Nu rosteam cuvîntul, dar el exista înainte de a-l rosti, urca în mine ajutat parcă de bătăile pendulului, întîi abia ghicit, apoi tot mai clar, rotunjit, concretizat în litere:

– Livada! Livada!

Ciudat, zilele de primăvară nu au adîncime, nu sînt nici prea clare. Îmi apar totdeauna ca printr-un geam aburit pe care cineva a închipuit cu dosul palmei un ochi. Dincolo e curtea, dar nu toată, ci numai atît cît poate fi văzută prin ochiul făcut de palma unui copil. „Să nu te ţii după mine! Ţi-am spus să nu te ţii! Ţi-am spus să rămîi acasă. Să nu zici că n-ai auzit!" Cel care mă ceartă e unul dintre fraţii mai mari, Alexandru. Are în mînă un cerc şi o vergea de fier. O vergea groasă, îndoită la un capăt în aşa fel încît să-şi poată purta cercul. S-a oprit în pragul porţii de la uliţă şi mă ameninţă cu vergeaua. Îi văd silueta subţire, îi văd şi ochii verzi. În familia noastră numai Alexandru are ochii verzi. Ochii bunicii din partea mamei.

– Livada, livada!

Tic-tacul pendulului îndepărtează ori face să dispară cu totul silueta fratelui meu. Ca s-o reţin ar trebui să închid ochii. Însă n-am nici un chef să-l aud pe Alexandru cum mă ameninţă cu vergeaua cercului. Mai bine îmi văd de lecţii. Masa din sufragerie e mare şi pătrată. Însă mie nu-mi place să-mi fac lecţiile aici. Prefer măsuţa rotundă aşezată lîngă una dintre ferestre. Casa noastră are ferestre multe şi înalte. Două din ele dau spre veranda susţinută de stîlpi groşi de piatră. Alte două dau spre curte. Numai spre livadă nu dă nici o fereastră. Livada e în spatele casei. O livadă mare, bine îngrijită, cu meri, cu pruni, cu cireşi, cu vişini, cu zarzări, cu gutui aliniaţi în şiruri drepte, după chibzuinţa tatălui meu. Şi chiar după visul lui. Un vis îndrăzneţ pentru condiţia de normalist aruncat la întîmplare într-un sat de cîmpie şi care, spre a nu se lăsa purtat de ici-colo ca un ciulin, pe locul de lîngă şcoală a sădit chiar din primul an cîţiva pruni. Cinci pruni, unul lîngă altul, într-un şir pe care l-a completat sădind încă cinci în primăvara anului următor. Apoi, odată cu ivirea pe lume a primului copil, învăţătorul Grigore Strava a plantat, paralel cu şirul de pruni, un şir de meri. Şi cu fiecare

ROMAN FOILETON 21

Francisc Munteanu

PRINŢESA din ŞEGA

7

ÎN CLIPA în care se văzu singură pe coridor, Prinţesa izbucni în plîns: se temea că în lipsa ei cineva se va încumeta să cotrobăiască în ghiozdanul ei. Cel mai mult se temea de Guriţă: acesta obişnuia să caute în pupitrul ei după mîncare. Se şi vedea în cancelaria profesorilor, cu tiparniţa despachetată pe masa de consiliu şi interogată. Îşi imputã că n-a avut răbdare să aştepte pînă după ora 8, cînd nu mai avea nici o şansă să se întîlnească cu cineva de la şcoală. Deznădăjduită, coborî scările şi se întîlni cu portarul, care tocmai ştergea cu o cîrpă udă holul de la intrare.

- Unde te duci?

- M-a trimis doamna Stăncescu după caietul de română.

În stradă nu ştiu încotro s-o apuce: era hotărîtă încă din clasă să nu se ducă acasă, să stea undeva prin apropiere, să aştepte sfîrşitul orei de română şi să se întoarcă după ghiozdan. Cu orice preţ. Faptul că o va căuta şi directorul s-o asculte nu mai avea nici o importanţă. Important va fi cînd va da din nou ochii cu el.

Se duse pînă în colţul străzii, să vadă ceasul din turnul bisericii catolice şi la 9 fără un sfert reveni la şcoală. Urcă scările în vîrful picioarelor, să n-o audă portarul, apoi, pe coridor, alergă şi se ascunse sub scările care duceau spre etaj. Ştia că va trebui să aştepte să se termine ora, să iasă copiii pe coridor şi să intre în clasă abia după ce madam Grama va dispărea în cancelarie. În cele din urmă răsună clopoţelul. Exact în ritmul lui îşi auzi şi bătăile inimii. Chiar se temu să nu le audă şi altcineva.

Doamna Stăncescu părăsi ultima clasa şi Prinţesa se repezi la banca ei.

ROMAN FOILETON 22

Colega de bancă nu ieşise din clasă:

- Mi-a spus doamna Stăncescu să te duci cu caietul în cancelarie.

- Asta şi fac, răspunse Prinţesa. Îi duc şi ghiozdanul, să vadă că mi-am făcut lecţiile.

Părăsi clădirea şcolii sub privirile mirate ale portarului.

- Iar pleci?

- Acum m-a trimis directorul.

AJUNSE în dreptul străzii Matei Basarab cu sufletul la gură şi se rezemă istovită de zidul unei case cu etaj. Emoţionată, îşi simţi tremurul genunchilor şi scurgerea lentă a şiroaielor de transpiraţie pe frunte şi pe tîmple. După ce se linişti puţin şi respiraţia îi deveni normală, se şterse pe frunte cu mîneca bluzei şi porni în căutarea atelierului de tapiţerie. Cu cît se apropia mai mult de casa cu numărul 32 devenea tot mai agitată: dar dacă domnul avocat i-a pregătit o capcană? Gîndindu-se însă mai mult la faptele din ultimele zile îşi dădu seama că nu putea fi vorba de aşa ceva: şi taică-său cunoştea parola.

În cele din urmă descoperi firma atelierului: TAPIŢERIE de LUX, Ion Barta. Ajunsă în dreptul vitrinei, văzu doi oameni în atelier: unul mai în vîrstă, cu un şorţ verde care îi acoperea pîntecul proeminent, şi un altul mai tînăr, îmbrăcat elegant, cu pălărie cenuşie pe cap. Bănui că tînărul era un client şi hotărî să nu intre în atelier pînă cînd acesta nu părăseşte tapiţeria. Îşi continuă drumul pînă la celălalt colţ al străzii, privind după fiecare pas îndărăt, să vadă dacă nu cumva descoperă clientul în faţa atelierului. Să treacă timpul, căscă gura la vitrina unui magazin de marochinărie şi inventarie toate curelele şi cordoanele, poşetele şi poşetuţele expuse. O poşetuţă dintr-o piele zgrunţuroasă i-ar fi plăcut şi ei. În faţa vitrinei hotărî să nu mai tragă cu ochiul spre tapiţerie, să nu dea de bănuit: oricum o să ajungă acolo şi-şi va da seama dacă poate intra sau nu. Făcu calea întoarsă, dar clientul cel elegant era tot în atelier: îl văzu gesticulînd ca şi cum s-ar fi certat. Îi păru rău că fusese iar repezită: ar fi fost mult mai bine să fi dus ghiozdanul acasă şi să se fi întors la şcoală. Faţă de director avea cum să se justifice, fusese trimisă acasă de doamna Stăncescu. Acum însă era prea tîrziu: traversă strada pe trotuarul umbrit şi spionă de acolo uşa atelierului. În cele din urmă tînărul apăru în stradă însoţit de meşterul cu şorţ pe burtă, dar cearta lor nu se sfîrşise. La despărţire tînărul îl ameninţă pe meşter cu degetul şi plecă fără să-l salute. Prinţesa aşteptă ca tînărul cu pălărie să dispară după colţul străzii, apoi traversă din nou strada şi intră în atelier. Meşterul îşi fixa tocmai ochelari pe nas; derutat de această nouă vizită neaşteptată, privi spre Prinţesă. Ea, emoţionată, îngăimă un „bună ziua" şi o trecură năduşelile.

- Dumneavoastră sînteţi domnul Barta?

- Da, fetiţa mea.

Prinţesa nu ştiu dacă e bine să spună imediat parola sau să caute un prilej ca s-o plaseze. Spuse nehotărîtă:

- Aş vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră.

Meşterul zîmbi şi se apucă să lege nişte arcuri cu sfoară groasă de ma-

nou-născut livada s-a mărit, lîngă şirul de pruni au apărut celelalte, de cireşi, de meri, de caişi, de vişini, de gutui, de zarzări... Fiind al patrulea copil, îmi place să mă cred favorizat, pentru că toţi cei zece caişi săditi la naşterea mea sînt deosebit de harnici. Nu ştiu dacă felul lor de a se comporta a fost hotărît de tata cînd i-a altoit ori este influenţat de mine. Adică de atenţia şi grija pe care le-o arăt. Fiindcă primăvara, cînd începe săpatul, eu sînt primul cu hîrleţul sub coroanele lor. Şi tot eu mă caţăr pînă spre vîrfuri, pe crengile cele mai subţiri. Retez cu foarfeca uscăturile, îndepărtez cuiburile făcute de omizi, apoi pregătesc o soluţie din piatră vînătă cu care-i stropesc. Oricum, am tot dreptul să fiu mîndru, pentru că cei zece caişi înfloresc şi dau rod înaintea zarzărilor, a merilor şi chiar a cireşilor. Normal ar fi să culegem şi să mîncăm întîi cireşe, încă cireşii nu se grăbesc, par prinşi de-un fel de somnolenţă ori de nepăsare, iar tata, în fiecare an, pe la mijlocul lui iunie, mă întreabă: „Ţi-ai văzut caişii? Cred că am putea începe culesul". Şi dîndu-mi un coş împletit din nuiele subţiri de răchită, îmi face semn să-l urmez. Pe gardul dinspre livadă, vara sau iarna, în două cuie mari de lemn stă agăţată o scară. Tata o ia şi, după ce facem un rond pe sub cei zece caişi, ne întoarcem la cel din mijloc. Sprijină scara de trunchiul caisului şi, înainte de a-mi face semn să urc, se retrage cîţiva paşi, priveşte coroana caisului şi începe o discuţie ciudată, un monolog la care eu nu iau parte. Nerăbdarea mă face surd, îmi îndreaptă toată atenţia spre caisele mari cît pumnul, jumătate galbene, jumătate roşii, care mă aşteaptă pe crengile din vîrf. Însă tata nu se arată nici nerăbdător, nici grăbit. E înalt şi frumos, în ciuda mustăţii pe care o răsuceşte la vîrfuri ca bătrînii. Cuvintele lui sînt aidoma acelora cu care se adresează şi în clasă elevilor, cuvinte de laudă, dar şi de dojană. Pentru că învăţătorul Strava nu-i mulţumit niciodată pe de-a-ntregul de răspunsul unui elev, oricît de bun ar fi acel elev sau acel răspuns. Obişnuit să-şi apese mereu vîrfurile mustăţii cu degetele, unele cuvinte sînt un pic mai accentuate ori mai rotunde, fapt care imprimă vorbirii un timbru atît de bărbătesc şi de personal totodată încît dacă cineva mi-ar lega ochii şi m-ar împinge într-o sală în care discută zece, o sută, o mie de inşi, fără nici o ezitare eu m-aş duce spre locul în care se află tata şi l-aş prinde de braţ sau de pulpana hainei.

Ceremonialul desfăşurat sub coroana celui mai harnic şi mai frumos cais din livadă e doar un pretext pe care tata îl foloseşte să mă formeze după propriile convingeri.

Dragostea lui pentru natură nu e livrescă. E ca un lujer de crin care a înflorit pe un trunchi de nuc. De ce-mi vine în minte tocmai nucul? Pentru că primăvara trecută, în timp ce săpam în livadă, am lovit cu hîrleţul ceva tare, o rădăcină. Era mai groasă decît braţul meu şi nu puteam s-o tai. L-am chemat pe tata. El s-a aplecat, a privit, a acoperit cu pămînt umed tăietura pe care o făcusem şi m-a întrebat cu asprime: „De ce vroiai s-o tai! E una din rădăcinile nucului". L-am privit mirat şi neîncrezător: „Care nuc?" În livadă nu era nici un nuc. Tata a început să sape un şanţ, urmînd concentrat direcţia spre care se îndrepta rădăcina. A spus fără să se oprească din lucru: „Nucul de lîngă casă". M-am uitat spre casă numai aşa, ca să-i fac plăcere. Crezînd că tata glumeşte, am intrat în joc. Adică am început să privesc lung spre casă, să fluier a mirare, să-i arăt în felul acesta că-i înţelesesem şi că-i gustam gluma. M-am dus aproape în fugă pînă la gardul care despărţea livada de curte. Dincolo de gard se afla nucul. Avea un trunchi gros, cu coaja scorojită pe alocuri ori albită de bătrîneţe. Părea bunicul ori străbunicul locului din spatele şcolii pe care tata îşi înălţase casă. Am privit coroana uriaşă, apoi am început să fac paşi mari (cît puteam eu să-i fac) şi să-i număr. Cînd am ajuns în apropierea tatei am spus cu cea mai fermă convingere: „Nu poate să fie rădăcina nucului. De la el şi pînă aici am numărat aproape două sute de paşi". Tata nu m-a luat în seamă. Îşi dezbrăcase haina şi continua să sape. Cînd a ajuns în apropierea colţului pe care-l făcea gardul dinspre uliţă cu acela care ne despărţea de vecini s-a oprit, şi-a scos batista şi, ştergîndu-şi sudoarea de pe frunte şi de pe obraji, a spus: „Văd că nu iese în uliţă şi nu trece nici la vecini. Înseamnă că o să avem şi noi fîntînă". „Unde, aici?!" am întrebat dezamăgit. „Aici, da!" a spus tata, înfigînd hîrleţul în pămînt. Şi fără să-mi mai acorde atenţie s-a dus să-şi îmbrace haina. Eu am alergat după el strigînd: „Păi, de ce aici şi nu în curte?" Tata m-a privit mirat, cu mirarea care-i apărea pe chip numai cînd scotea un elev la tablă şi acela nu ştia să rezolve problema care i se dădea. „Cum, tot n-ai înţeles?" Am înălţat din umeri: „Ce să înţeleg?" Tata şi-a pus protector pe umărul meu palma lui mare şi grea şi a fost de acord: „Da, n-ai cum să înţelegi. Aici este un izvor. Nucul l-a simţit şi a trimis o rădăcină să-şi potolească setea".

Acesta e învăţătorul Strava. Aidoma nucului din faţa casei, are rădăcini adînci şi lungi. Una dintre rădăcini, care-l ţine în satul acesta de cîmpie, este livada. Dar sînt şi celelalte livezi. Fiindcă aproape din fiecare promoţie se ridică un elev care-i ascultă sfaturile, care-l înţelege, care urmează şcoala pedagogică, iar mai tîrziu, ajungînd învăţător într-un sat oarecare, înainte chiar de a-şi găsi un acoperiş ori de a-şi înjgheba o familie, are grijă să-i scrie că a sădit un rînd de cireşi, de pruni ori de meri...

Stînd la măsuţa de lîngă fereastră, în timp ce-mi fac lecţiile, îmi place să-mi arunc privirea spre umbra nucului care se întinde pînă spre mijlocul curţii şi mă gîndesc la o zi cînd un alt învăţător tînăr, abia ieşit de pe băncile şcolii, se va opri într-un sat şi, spre a nu se lăsa purtat de ici-colo ca un ciulin, va sădi cîţiva pruni, apoi se va grăbi să scrie învăţătorului Strava că a mai apărut o livadă.

Zîmbeam c-un abia reţinut orgoliu, bucuros, încîntat, fiindcă tînărul învăţător care se grăbea să scrie tatii eram chiar eu.

ROMAN FOILETON 23

nilla.

- Şi ce anume ai vrea să discuţi?

- Păi, cum să vă spun, domnule Barta. Ştiţi, eu vin din partea regelui Decebal.

Meşterul tresări, aruncă o scurtă privire spre uşa atelierului, dar se voi indiferent. Continuă să fixeze arcurile în chingile sforilor.

- Din partea cui zici că vii?

- Din partea regelui Decebal.

Meşterul zîmbi din nou, dar de astă dată forţat.

- Cum adică vii din partea lui: tu nici nu te născuseşi cînd a murit regele.

- Şi totuşi vin din partea lui.

Văzînd că meşterul nu reacţionează nici într-un fel, crezu că omul din faţa ei nu era acela pe care ar fi trebuit să-l întîlnească. Porni spre uşă:

- Vă rog să mă scuzaţi...

- Stai, fetiţo! Unde te grăbeşti?

- Trebuie să mă duc la şcoală.

- Dacă zici că vii din partea regelui Decebal, el ar fi trebuit să-mi trimită ceva.

- V-a şi trimis.

- Şi unde e?

- La mine în ghiozdan.

- Tu eşti nebună! Ar fi fost groaznic să fi venit cu o jumătate de oră mai devreme. A fost un comisar aici.

- Ăla care v-a ameninţat cu degetul?

- De unde ştii?

- L-am văzut. De o oră mă plimb pe stradă.

Dar nu reuşi să continue: în uşa atelierului apăru silueta comisarului îmbrăcat în civil. Intră ca un bolid.

- Ascultă, domnule Barta. M-am întors ca să-ţi spun asta: domnul comisar-şef mi-a dat mînă liberă. Aş putea să te arestez chiar şi acum.

- Nu aveţi nici un motiv.

- Găsim noi unul. Nu te arestez pentru că sper să ne ajuţi pînă la urmă. În clipa aceea observă că nu erau numai ei doi în atelier. Se întoarse spre Prinţesă:

- Tu ce cauţi aici?

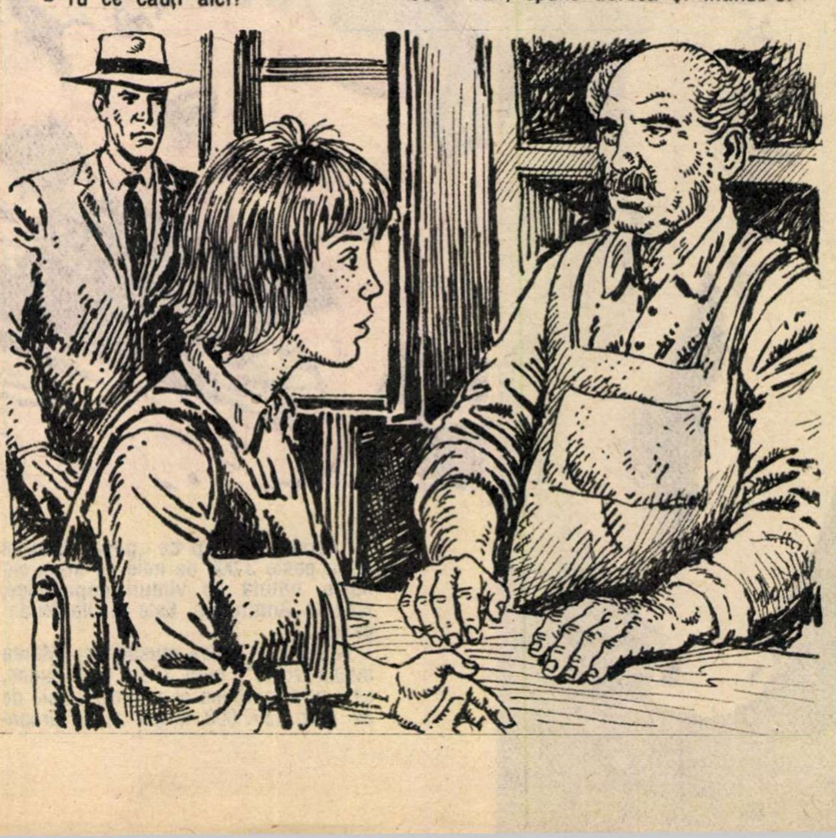

ROMAN FOILETON 24

- Am venit să-l întreb pe domnul tapiţer dacă vine să vadă canapeaua acasă sau o aducem direct aici.

- Răspunde-i, se răsti spre meşter, aş vrea să discutăm fără martori.

- Am să vin s-o văd întîi.

Comisarul o măsură pe Prinţesă din priviri:

- Hai, spune adresa şi întinde-o!

- Meţeanu 14, în fundul curţii, minţi Prinţesa. Întrebaţi de Grama. Mama e tot timpul acasă.

Ieşi din atelier şi în stradă i se împleticiră picioarele. Porni totuşi cu faţa ridicată spre vitrina magazinului de marochinărie, de unde putea supraveghea atelierul lui Barta. Ştia că poliţistul oricum pleacă în direcţia opusă. Nici nu ajunsese pînă în faţa vitrinei şi-l văzu plecînd. Cel mai mult ar fi vrut să se ducă acasă, dar tiparniţa din ghiozdan îi ardea spatele. Cînd comisarul dispăru după colţ, se duse din nou în atelierul tapiţerului. Acesta o primi ostil:

- Sper că nu te-a văzut că ai revenit aici?

- Nu, domnule Barta. Am aşteptat să dispară după colţ.

Barta o ajută să-şi scoată ghiozdanul:

- Mai ai ceva să-mi comunici?

- Doar atît: că domnul Bogdan n-a putut să vă trimită asta mai devreme. Din precauţie.

- E foarte bine că mi-ai spus asta. În interesul lui. Noi am crezut că...

- Bănuiesc ce aţi crezut...

Brusc Barta se încruntă:

- De ce ţi-ai spus adresa faţă de comisar?

- Păi, eu nu locuiesc pe Meţeanu, domnule Barta. Am inventat şi eu o adresă.

Barta zîmbi şi deschise ghiozdanul. Încremeniră. Albi la faţă şi Prinţesa: ghiozdanul era plin cu cărţi de şcoală şi caiete.

(Va urma)

RELICVA UNUI CONTINENT DISPĂRUT– INSULA Madagascar

Enciclopedie „Cutezătorii"

La circa 400 de kilometri în largul continentului african, din apele Oceanului Indian se înalță o insulă pe care mulți geografi o asemuiesc cu o corabie. „Prova" ei își îndreaptă vîrful în direcția Peninsulei Arabice si a Golfului Persic, în timp ce „pupa" lasă în urmă peste 3 000 de mile de mare cenușie, bătută de vînturi năprasnice, pînă în Antarctica. Este insula Madagascar.

Așezată în calea musonilor, „Marea insulă roșie", cum i se mai spune, este prin mărimea ei a patra insulă de pe glob (590 000 kmp), după Groenlanda, Noua Guinee și Borneo. Solurile ei de lateritâ sînt de culoare roșie. Deși din punct de vedere al poziției geografice ar părea ruptă din continentul african, Madagascarul se aseamănă prin geologie, vegetație și unele aspecte ale faunei cu două mari podișuri situate în Asia și Australia: Podișul Dekan (din India) și Podișul Aus-

1

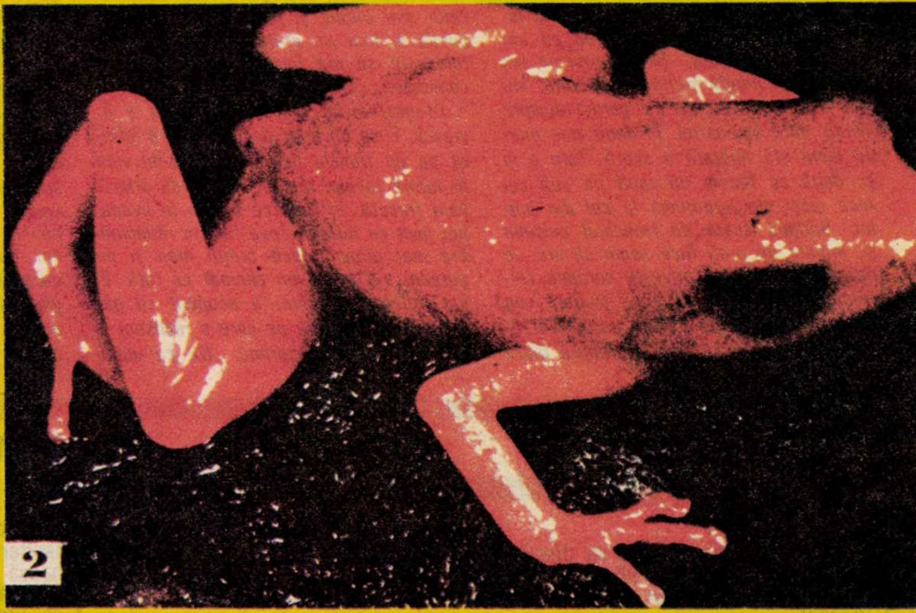

2

tralian. Aceste asemănări au condus pe unii oameni de știință s-o considere ca făcînd parte dintr-un continent foarte vechi - Gondwana. Sub acțiunea frămîntărilor scoarței, susțin acești savanți, multe porțiuni ale acestui continent s-ar fi scufundat în urmă cu milioane de ani, în locul lor apărînd Oceanul Indian. Madagascarul a rămas ca o relicvă a continentului dispărut.

DESCOPERITĂ DE TREI ORI

De-a lungul timpului, insula a purtat diferite denumiri. Cei dintîi navigatori care au descoperit-o, cu mult înaintea erei noastre, au fost malaezii. Ei au traversat apele Oceanului Indian cu fragilele lor pirogi și s-au așezat aici, conviețuind cu băștinașii. Încă din antichitate, Aristotel și Pliniu aveau cunoștință de insulă. Ptolemeu o numea Menuthias, iar marinarii greci Madruthis. Băștinașii, care o comparau cu spinarea unei balene, o numeau Hiera Bé, adică Marele pămînt sau Pămîntul care e în mijlocul mării.

3

5

În jurul secolului al IX-lea, insula a fost descoperită pentru a doua oară de navigatorii arabi, care au stabilit legături comerciale cu populația malgașă. Șase secole mai tîrziu, în anul 1 500, portughezul Diego Diaz (fratele navigatorului Bartolomeo Diaz) a descoperit-o din nou. Numele insulei vine însă de la Marco Polo, care, în secolul al XIII-lea, în timpul peregrinărilor sale prin lume, află despre Marea insulă roșie și vorbește despre ea în scrierile sale.

UN ORIGINAL MUZEU... VIU

Așa este considerată marea insulă de către oamenii de știință. Morfologia ei a dat naștere unei mari varietăți de tipuri de mediu, cu faună și floră ce vin din timpuri străvechi. În est cresc păduri asemănătoare iadului verde al pădurilor congoleze, cu arbori de cauciuc, cafea, abanos și palisandru, acaju și bambus, dar și cu multe specii de copaci care sînt adevărate curiozități ale naturii. Printre ele se numără **tanguinul** - arbore cu un fruct al cărui suc are propietatea de a coagula sîngele, **ravenala** - cu frunzele mari, desfășurate în chip de evantai. Localnicii îl mai numesc și **arborele călătorului,** deoarece la subsuoara pețiolului frunzelor se adună suficiente picături de apă pentru ca un călător să-și poată astîmpăra setea. În vestul insulei apare o zonă de savane, dominate ici-colo de ramurile stufoase ale **tamarinierului** și de trunchiul noduros al **boababului,** în timp ce în sud-vest se întinde o adevărată **„țară a spinilor“** cu tufe uriașe de aloe, cactuși-făclii, plante grase și tufișuri de nepătruns.

Pe platoul interior din „țara pămîntului roșu“ există o lume a preriilor de un verde orbitor, unde buchetele de arbori sînt o curiozitate. Din loc în loc se văd „construcțiile“ miilor de termite care își înalță aici „locuințe“ asemănătoare unor munți miniaturali (foto 5). În extremitatea sudică se află domeniul vegetal cel mai original al insulei. E vorba de un ansamblu botanic unic în lume, care se întinde pe o suprafață de peste 2 milioane de hectare. Se estimează că aici cresc peste 2 000 de specii de plante care nu pot fi întîlnite pe nici un continent. Frunzele multor specii sînt reduse ca suprafață și lăcuite, ca și cînd natura le-ar fi îmbrăcat într-un strat de ceară pentru a le ajuta să se apere împotriva secetei. Cele mai uimitoare dintre aceste creații ale unui mediu cu umiditate redusă sînt **copacii-caracatiță,** ale căror buchete de tije ondulate evocă tentaculele unei hidre hrăpărețe.

4

Unul dintre mediile cele mai originale de pe glob îl constituie, de asemenea, pădurea de **mangrove,** cu copaci ale căror rădăcini aeriene se întind de-a lungul litoralului (foto 3). Printre ele trăiesc niște ciudate specii de pești adaptate și la viața în mediul aerian (foto 7). Tot printre minunile naturii malgașe se numără **nepentes,** plantă carnivoră ale cărei flori în formă de amforă sînt create parcă special pentru a compensa sărăcia pămîntului pe care cresc (foto 4). Sucul dulce al delicatelor amfore atrage în timpul zilei numeroase mici viețuitoare imprudente, care vin astfel să completeze hrana plantei. O altă floare deosebit de apreciată pentru parfumul ei este **ilang-ilang,** din care se extrage un ulei prețios,folosit în industria parfumurilor.

În acest bogat univers floral, cu multe specii unice în lume, trăiesc animale ce aparțin unor grupe foarte vechi, dispărute din Africa și Asia cu milioane de ani în urmă și ale căror caracteristici sînt tipice Madagascarului. Aici nu se regăsesc nici una dintre marile specii de ierbivore ca elefanții și rinocerii și nici puternicele animale de pradă precum leul și leopardul. Madagascarul este în schimb patria lemurienilor - primate ce aparțin erei terțiare și al căror aspect se apropie de al maimuțelor. În timp ce pretutindeni în lume rasa lemurienilor s-a stins aproape de tot, aici aceste „fosile vii“, ce amintesc de un trecut atît de îndepărtat, au crescut nestingherite, ajungînd pînă în secolul al XX-lea într-o bogată varietate de specii.

Aceste animale care trăiesc în grupuri se caracterizează prin ochii lor neobișnuit de mari. Ele se hrănesc cu frunze și fructe direct din copaci; numai o cincime din timpul unei zile și-l petrec lemurienii la nivelul solului.

Cei mai mari lemurieni din Madagascar sînt **indrișii.** Datorită picioarelor din spate, aceste animale se deplasează cu o agilitate extraordinară, zburînd din copac în copac, în salturi de cîte 10 m. Din această cauză e mai ușor să auzi un indris decît să-l vezi.

6

7

Căci în timpul zilei indrișul face ciudate vocalize, pe care le reia de mai multe ori. **Macrocebus murinus** este cel mai mic dintre lemurieni. Lungimea lui abia atinge 10 cm. Pentru a trăi și a se hrăni el nu are nevoie de un spațiu prea întins: un cerc al cărui diametru abia depășește 50 cm îi este suficient. Vari (foto 1), cata, ay-ay sînt alte specii de lemurieni a căror efigie este prezentă atît pe timbre cît și pe bancnotele malgașe.

Patria lemurienilor este în același timp domeniul unor viețuitoare de talie mică. Printre ele se numără și cameleonul (foto 6), care poate fi întîlnit în Madagascar într-o mare varietate de forme: cu creste dantelate, cu nas țuguiat sau răsucit... Avînd dimensiuni între 10 și 16 cm, cameleonul își schimbă culoarea de-a lungul unei zile în zeci de nuanțe, în funcție de mediul în care se află. În ceea ce privește coloritul, cameleonii malgași au serioși concurenți în rîndul miilor de broscuțe ce populează pădurile (foto 2). Uneori nu mai mari decît un vîrf de deget, ele își poartă printre frunze delicatele veșminte - de la albul de diafan, brodat cu galben-auriu sau albastru ca cerul cu mici puncte pînă la roșul viu sau portocaliu. Nuanțele acestor veșminte atît de viu colorate se schimbă și ele în decursul unei zile, potrivit intensității luminii.

Sute de specii de păsări și fluturi vin să completeze această deosebit de prețioasă rezervație naturală a planetei, care amintește de o îndepărtată pagină din trecutul ei și constituie astăzi un uriaș laborator de cercetare pentru oamenii de știință din toată lumea.

Redactor șef: MIHAI NEGULESCU. Secretar responsabil de redacție: OVIDIU ZOTTA
Redacția Piața Scînteii nr. 1 București 33. Telefon: 17 60 10. ADMINISTRAȚIA: Editura „Scînteia”
TIPARUL C.P.C.S. ABONAMENTE: prin oficiile și agențiile P.T.T.R. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — departament export-import presă P.O.B. 136—137
Telex:11226 București.

Index 41633 12 pagini, 1,50 lei.

17 - Biblioteca

OȘTENII LUI MIHAI VITEAZUL

Dan Buzdugan și Gruia lui Novac lovesc necruțători ceata de tătari și o risipesc. Răpus de o săgeată vrăjmașă, buciumașul nu mai poate să-i cheme la luptă pe oștenii ascunși în pădure și după dîmburi. Dan Buzdugan ridică de sub gorun buciumul și semnalul mult așteptat plutește peste întinderi... Mihai Viteazul și Stroe Buzescu pornesc în fruntea oștenilor și lovesc dușmanul din două părți. Gruia lui Novac privește puhoiul cetelor tătărăști:

— Sînt cam multișori la număr, Dane, iar noi...

Dan Buzdugan își desprinde unul dintre buzdugane:

— O să-i numărăm cînd or lua-o la fugă...

SCENARIUL : DUMITRU ALMAȘ DESENE : VALENTIN TĂNASE ȘI RADU VINTILESCU

3

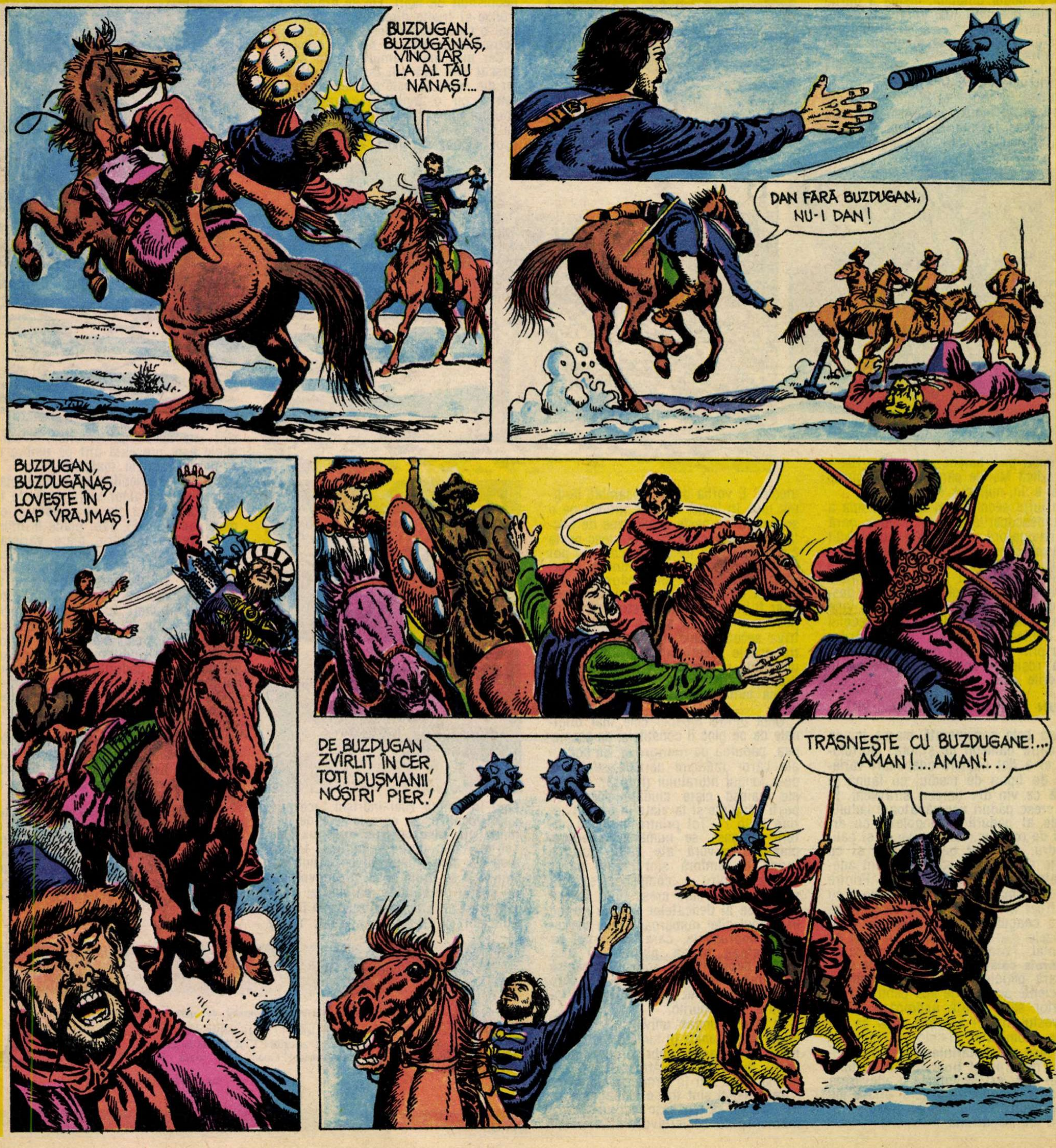
BUZDUGAN, BUZDUGĂNAȘ, VINO IAR LA AL TĂU NĂNAȘ!...
DAN FĂRĂ BUZDUGAN, NU-I DAN!
BUZDUGAN, BUZDUGĂNAȘ, LOVEȘTE ÎN CAP VRĂJMAȘ!
DE BUZDUGAN ZVÎRLIT ÎN CER TOȚI DUȘMANII NOȘTRI PIER!
TRĂSNEȘTE CU BUZDUGANE!... AMAN!... AMAN!...

(Va urma)

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

12
1983

JOI, 24 MARTIE,
ANUL XVII (NR. 807)

Născuți în ani de glorie

Petale de lumină din floarea omeniei,
De cînd în fruntea țării stă omul cel mai bun,
Prin greutăți știut-a cîrmaciul României
Să ne conducă pașii pe comunistul drum.

Urcăm cu bărbăție strînși inimă și gînd
Spre gloria de aur de-naintași visată.
Să fim noi demni în lume și țara o grădină
Așa cum el, cîrmaciul, gîndește și ne-arată.

Cînd spunem Ceaușescu gîndim la măreția
Partidului părinte, izvorul vieții noi,
La pace și dreptate, la stimă și mîndrie,
La primul Președinte, erou între eroi.

Prin el învăț să știu ce-nseamnă libertate
Și adjectivul bun, și drept, un om deplin;
Prin el dăm muncii noastre o nouă demnitate
Și bucurie, pace și cer înalt, senin.

Doina-Adriana Stan,
clasa a VIII-a, Galați.

Eroul nostru drag

Pe-al nostru drag erou îl știm
Un comunist viteaz și înțelept.
Alăturea de el cu drag trăim,
Și-aceeași inimă ne bate-n piept.

O inimă vitează de român
Ce bate mereu pentru țară.
În urma lui doar frumuseți
Și bogății ce ne-nconjoară.

El e comunist și ctitor viteaz,
Erou veghind în demnitate,
La cîrma țării totdeauna treaz,
Să fie-n lume pace și dreptate.

El luptă pentru-al nostru viitor
Și ne conduce țara cu înțelepciune
Mereu este alături de popor,
Și își iubește mîndra Românie.

Aureliana Baci,
Școala generală nr. 4,
Bistrița, județul Bistrița-Năsăud.

Din albumul pionierilor reșițeni: Ziua în care s-a inaugurat noua clădire a Casei pionierilor și șoimilor patriei din localitate.

MULȚUMIM PARTIDULUI
PENTRU DARUL PRIMIT

„JUR SĂ SLUJESC CU CREDINȚ PATRIA"

NOUĂ ANI DE LA ÎNVESTIREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU CU ÎNALTA FUNCȚIE DE PREȘEDINTE AL REPUBLICII

Se împlinesc nouă ani de cînd, la 28 martie 1974 – prin votul său unanim – Marea Adunare Națională, dînd consacrare juridică voinței întregii noastre națiuni socialiste, l-a ales pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cea mai înaltă și de răspundere funcție în stat, aceea de Președinte al Republicii Socialiste România.

Momentul solemn al alegerii celui dintîi Președinte al țării a fost unul dintre acele acte istorice care rămîn înscrise pentru totdeauna în memoria generațiilor. Atmosfera era solemnă, înălțătoare. S-a intonat Imnul de Stat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu purta, peste pieptul în care ard cele mai fierbinți sentimente dăruite poporului, eșarfa tricoloră cu stema patriei.

În acea zi de istorie în care țara și-a ales Președintele, tovarășul Nicolae Ceaușescu rostea cu solemnitate **„JUR SĂ SLUJESC CU CREDINȚĂ PATRIA"**. Jurămîntul rostit în fața aleșilor poporului, în fața țării, a fost consfințit de înalta semnătură a Președintelui. Jurămîntul acesta era un legămînt față de viitor, dar el se întemeia pe o viață de muncă și de luptă dăruită patriei. De la vîrsta de 15 ani, înfruntînd teroarea instituită de regimul burghezo-moșieresc, riscîndu-și libertatea și chiar viața, dovedind inepuizabile resurse de eroism și spirit revoluționar, s-a integrat activ și definitiv în lupta partidului pentru libertatea patriei, pentru o viață demnă. I-au fost încredințate, în cadrul partidului, munci de înaltă răspundere și le-a îndeplinit exemplar, făcînd totul pentru victoria socialismului în România. Iar din anul 1965, de cînd se află în fruntea partidului, acționează eroic pentru a pune în mișcare toate energiile, toate resursele de inițiativă și creativitate ale poporului român. Pentru ca năzuințele poporului nostru, de bunăstare și fericire, să se împlinească într-un timp cît mai scurt.

„JUR SĂ SLUJESC CU CREDINȚĂ PATRIA". Acest legămînt se întemeiază pe ideile, pe preocupările, pe activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul, revoluționarul, conducătorul politic ce a conferit un sens mai adînc, mai cutezător aspirațiilor și voinței poporului, angajării întregii noastre națiuni pe drumul de muncă, de eforturi creatoare al edificării noii societăți. Și se întemeiază, totodată, pe modelul în care trebuie să ne regăsim cu toții, de la pionieri și șoimi ai patriei pînă la cei mai în vîrstă

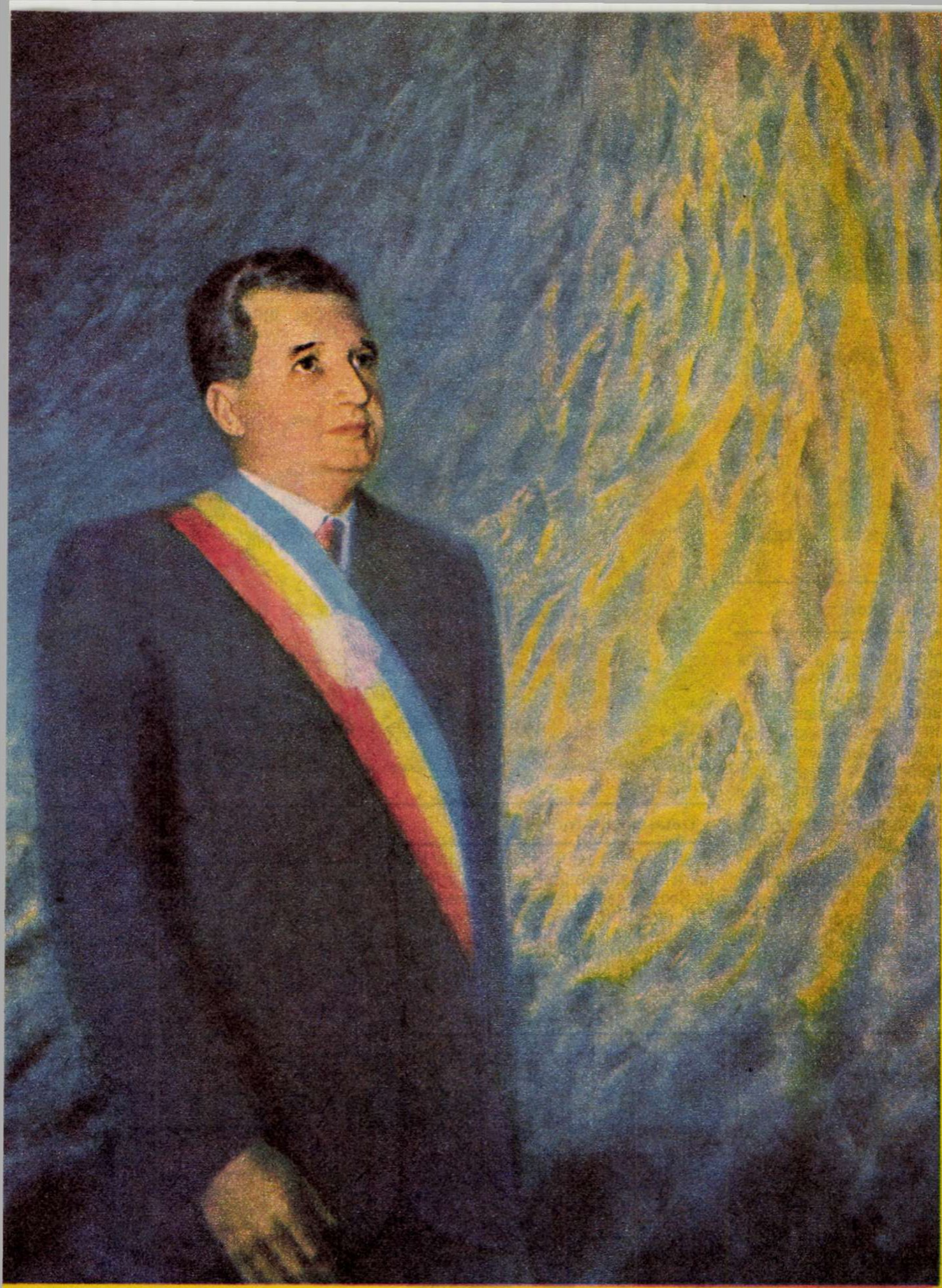

cetățeni ai Republicii noastre socialiste, modelul unei vieți trăită la cea mai înaltă tensiune, luminată puternic de un însuflețitor patriotism și de convingerea că marea bătălie pentru progresul țării solicită energiile fiecărei clipe, așa cum în mod strălucit îl întruchipează personalitatea secretarului general al partidului nostru. Etapa de istorie densă, hotărîtoare în procesul ridicării patriei pe noi trepte de progres și civilizație, pe care a inaugurat-o cel de-al IX-lea Congres al partidului, s-a dovedit a fi cea mai fertilă din întreaga existență a patriei. An de an, datorită, în principal, dezvoltării echilibrate a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, construirii unor importante obiective economice în toate județele, au crescut fără încetare rîndurile clasei muncitoare, clasa conducătoare a societății, a devenit tot mai important rolul țărănimii și al intelectualității în viața economico-socială a patriei. Iar tineretului, puternică forța socială, viitorul însuși al națiunii noastre, cum este definit în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, i s-a conferit un statut social-politic demn de generația în care țara își privește ziua de mîine. An de an au cunoscut importante progrese economia națională, știința, învățămîntul și cultura, s-a trecut la perfecționarea democrației socialiste, la intensificarea activității de educare politico-ideologică a maselor, îndeosebi a tinerei generații. Toate aceste prefaceri înnoitoare din viața patriei veneau să confirme, cu forța de convingere a faptelor, că jurămîntul Președintelui Republicii este legat profund, organic de hotărîrea întregului popor de a întări unitatea de monolit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Pentru că numai strîns unit în jurul partidului, muncind cu pasiune, cu dăruire revoluționară, cu înaltă competență, poporul român a devenit făuritorul conștient al propriului său destin, al propriei sale istorii.

„JUR SĂ SLUJESC CU CREDINȚĂ PATRIA". Se împlinesc nouă ani de cînd Președintele țării a rostit, în mod solemn, acest jurămînt către popor. Cu îndreptățită mîndrie patriotică putem afirma, azi, că bilanțul acestei perioade este deosebit de rodnic. Partidul a devenit un adevărat nucleu vital al întregii noastre societăți, fiind forța dinamică de la care radiază lumina ce pune în mișcare marile energii ale națiunii. A crescut forța de creație a poporului, s-a intensificat preocuparea pentru ca nimic din ceea ce reprezintă valoare materială ori spirituală să nu se piardă, s-a trecut la transformarea cantității într-o nouă calitate. Prefacerile radicale înfăptuite în toate județele, în toate orașele și satele au asigurat condițiile în vederea trecerii României într-o etapă nouă, superioară, intrării ei în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie odată cu încheierea actualului cincinal.

Președintele Republicii gîndește și conduce efectiv amplul proces de făurire a statului democrației muncitorești revoluționare, de participare activă a întregului nostru popor la exercitarea puterii de stat, la conducerea societății. În toți acești ani au fost asigurate largi drepturi și libertăți democratice în cadrul noului statut politico-juridic al cetățeanului. A crescut preocuparea partidului pentru activizarea politică a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a tineretului și copiilor, pentru stimularea inițiativelor cetățenești. Tot mai mult, în condițiile perfecționării relațiilor sociale socialiste, democrația se identifică în modul cel mai activ cu responsabilitatea politică și civică, dovedită printr-o efectivă angajare a tuturor cetățenilor patriei la îndeplinirea hotărîrilor la a căror elaborare și adoptare au luat parte nemijlocit. Autoconducerea și autogospodărirea, formele cele mai corespunzătoare, în condițiile țării noastre, de manifestare a rolului clasei muncitoare de forță conducătoare în societate, conferă răspunderi sporite colectivelor de muncă în ceea ce privește așezarea pe principii economice a întregii activități desfășurate în întreprinderi și instituții.

Largul democratism al societății noastre are profunde ecouri în viața școlii. Pe de o parte, prin generalizarea învățămîntului obligatoriu de zece ani, prin legarea strînsă a unităților de învățămînt cu cercetarea și producția și lărgirea rețelei de licee industriale, prin garantarea unui loc de muncă fiecărui absolvent, dreptul la învățătură a devenit o realitate pentru toți copiii, pentru toți tinerii țării. Nu există nici un copil, nici un tînăr de vîrstă școlară care să nu fie cuprins într-o unitate de învățămînt. Pe de altă parte, pionierii, elevii liceelor și școlilor profesionale, studenții participă activ la conducerea instituțiilor școlare, la soluționarea tuturor problemelor privind procesul de învățămînt și de educare revoluționară a tineretului studios. Totodată, au sporit atribuțiile organizațiilor pionierilor și șoimilor patriei, de tineret și de studenți în viața societății, a crescut rolul tinerei generații în întreaga activitate economico-socială a patriei.

„JUR SĂ SLUJESC CU CREDINȚĂ PATRIA". Tovarășul Nicolae Ceaușescu a acționat fără încetare, în toți acești nouă ani de cînd este Președintele Republicii, pentru sporirea prestigiului României în lume. Ca înalt sol al poporului român, strălucit reprezentant al României în relațiile internaționale, a făcut rodnice vizite de prietenie în numeroase țări ale lumii; șefi de state de pe toate continentele au vizitat în acest timp România, au fost încheiate importante documente oficiale, s-au lărgit relațiile diplomatice, economice, științifice și culturale ale patriei noastre cu țări din întreaga lume. Pe toate meridianele planetei Pămînt cunosc o largă apreciere inițiativele țării noastre pe planul relațiilor internaționale, demersurile României, ale Președintelui ei, pentru cooperarea activă între toate țările socialiste, pentru prietenie și colaborare între toate națiunile, pentru dezarmare și încredere, pentru o lume fără arme și fără războaie.

„JUR SĂ SLUJESC CU CREDINȚĂ PATRIA". Un jurămînt căruia Președintele țării îi dă viață zi de zi, în opera de edificare a noii societăți. În îndeplinirea sa exemplară este urmat de toți fiii patriei, tineri și vîrstnici, fără deosebire de naționalitate. Sărbătorirea împlinirii unei jumătăți de veac de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, omagiul înălțător pe care țara întreagă l-a adus, cu acest prilej, Președintele ei, au reliefat încă o dată unitatea indestructibila a întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general. De fapt, jurămîntul întregii noastre națiuni de a face totul pentru continua înflorire a României socialiste, pentru viitorul ei comunist.

„Cutezătorii"

* Patrie română țară de eroi *

ARHEOLOGII DIN BÎRNOVA

Aşezat la poalele dealului Repedea, pe splaiurile pîrîului Nicolina Mică, satul Bîrnova li se dezvăluie pionierilor-arheologi din această localitate ca un străvechi meleag, locuit încă din preistorie. Investigaţiile au început atunci cînd se efectuau în satul lor primele lucrări de asanare şi de construcţie a unor diguri şi canale. Profitînd de „munca" buldozerelor, care răscoleau pămînturile presărate cu bălţi şi izvoare ce nu secau nici sub potopul de arşiţă al verii, pionierii-arheologi au trecut la lucru. Le-a fost mai uşor să sape în pămîntul desfundat şi, iată, căutările lor n-au dat greş. Ba au făcut descoperiri de-a dreptul surprinzătoare: rînd pe rînd, au dat la iveală felurite unelte din silex, topoare, dălţi, vîrfuri de săgeţi, vase din piatră locală sarmaţiană. Într-un cuvînt — un adevărat tezaur arheologic. De cînd vor fi datînd? — şi-ai pus ei întrebarea. Urmele de scoici fosilizate, păstrate pe aceste vestigii, ca o amprentă a unei epoci istorice foarte îndepărtată, i-a determinat să se adreseze, împreună cu profesorul lor Mihai Cojocaru, Institutului de istorie „A.D. Xenopol" din Iaşi. Inventariind obiectele, cercetîndu-le, specialiştii au confirmat valoarea lor, exprimîndu-şi totodată concluziile mult aşteptate de autorii importantei descoperiri: **„Pe teritoriul satului Bîrnova şi-n împrejurimi se poate presupune existenţa unor locuiri umane din paleoliticul superior, din neolitic, eneolitic sau perioada de trecere la epoca bronzului".**

Stimulaţi de aceste prime rezultate de succes, căutătorii de comori din Bîrnova îşi continuă fructuos, pasionant activitatea în cadrul acţiunii „Patrie română, ţară de eroi".

Unelte din silex şi calcar sarmatian descoperite de pionierii din Bîrnova.

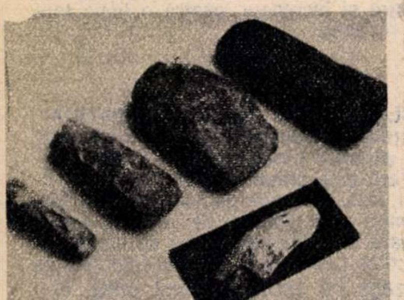

Constelaț

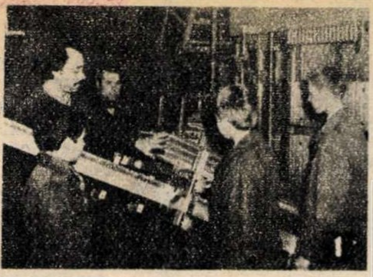

1

2

Ucenici şi... inventatori!

Ucenici, pentru că învaţă să aibă idei tehnice, practice, novatoare, ucenicind în cadrul cercului uzinal, aproape de muncitori, tehnicieni şi ingineri. Iată-i în mijlocul acestor oameni de la care învaţă cutezanţa revoluţionară, la Întreprinderea de aparataje şi accesorii, Alexandria. Alături de ei învaţă să dea viaţă gîndului creator, să muncească şi, în momente sărbătoreşti, îşi exprimă admiraţia şi stima înmînîndu-le flori. Harnicii pionieri sînt totodată şi cunoscuţii inventatori şi realizatori ai „Instalaţiei solare automatizate pentru prepararea apei calde". Lucrarea a fost distinsă cu Premiul I în cadrul secţiunii „Noi surse de energie" la concursul „Start spre viitor" - 1982. Prietenii noştri se pregătesc intens şi pentru actuala ediţie a concursului. Deocamdată însă lucrarea lor constituie un... secret profesional. Imaginile care vi-i prezintă (foto 1-2) sînt realizate de fotoreporterii de la subredacţia „Cutezătorii Burnasului" - Casa pionierilor şi şoimilor patriei, Alexandria.

3

Detaşament fruntaş

Cei ce zîmbesc în imagine sînt pionierii detaşamentului clasei a VI-a, de la Şcoala generală din comuna Mihăeşti, judeţul Olt. Aşa cum ne comunică Violeta Duţă, comandanta detaşamentului, ei au absolvit primul trimestru şcolar cu o promovabilitate de sută la sută, dovedindu-se în acelaşi timp fruntaşi şi în îndeplinirea angajamentului lor la muncă patriotică. Le urăm cutezătorilor din Mihăeşti ca şi în actualul trimestru cataloagele să surîdă pentru cît mai mulţi elevi, iar trofeele hărniciei pionireşti să se îmbogăţească.

„Banca de onoare" în flux continuu

Nenumărate sînt veştile şi imaginile sosite la redacţie, care ne semnalează că acţiunea „Banca de onoare" are tot mai mulţi participanţi. Din constelaţia acestei acţiuni, vă oferim „o steluţă" semnalată de pioniera comandantă de unitate Ioana Dora Mişcoi. E vorba de

RITMURI PIONIEREȘTI ÎN FI

De la subredacţia „Mlădiţe ialomiţene", fotoreporterul Cristian Bucur ne-a trimis aceste imagini, surprinse în timpul desfăşurării Festivalului naţional „Cîntarea României": corul de cameră de la Şcoala generală nr. 2 (foto 1) şi grupul vocal-instrumental de la Şcoala generală nr. 6 (foto 2) din municipiul Slobozia.

Brăila. De la corespondenţii noştri din Brăila aflăm că primăvara a urcat în pridvoarele acestor meleaguri dunărene cu brînduşe şi ghiocei, dar şi cu cîntecele şi dansurile pionierilor artişti care s-au întrecut pe scena noii ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României". Prin montaje muzical-literare, prin recitaluri de cîntece şi versuri patriotice, copiii brăileni au adus cuvîntul lor de fierbinte mulţumire partidului, secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pentru minunatele condiţii de muncă şi învăţătură, de temeinică şi trainică pregătire pentru viitor. Au impresionat îndeosebi montajele muzical-literare ale şcolilor generale Movila Miresii şi nr. 23 din Brăila, montaje de o mare forţă emoţională. Aflăm cu bucurie că mai multe pioniere recitatoare au cucerit în luminile rampei confirmarea înzestrării lor artistice, ceea ce a făcut ca, de pildă, Laura Sterian, Alexandra Răileanu, Amelia Cireşoiu, Vasilica Iordache, Luminiţa Dorobăţ, Adriana Dumitrescu şi Maria Aluaş să prefigureze încă de pe acum „echipa de şoc" pentru viitoarea confruntare interjudeţeană din cadrul concursului TV „Călătorii spre viitor". Scena de concurs nu a produs nici de această dată o răsturnare a valorilor... consacrate. Ansamblurile de estradă „Colibri" şi „Altofon" şi-au onorat cu prisosinţă prestigiul dobîndit nu numai pe scenele brăilene, ci şi pe cele republicane.

În întrecerea reprezentaţiilor dramatice s-a remarcat opţiunea trupelor pioniereşti pentru piesele care aduc în prim-plan eroii-elevi, eroii care vă reprezintă cu pasiunile, frămîntările, succesele sau impasurile voastre şcolăreşti. Totuşi credem că repertoriul scrierilor dramatice care să vă înfăţişeze într-o gamă mai bogată, mai diversă şi mai veridică, cu preocupările specifice vîrstei voastre, e încă destul de sărac. Ceea ce nu vă împiedică însă să montaţi piese scrise chiar de voi, cei care sînteţi eroii atîtor fapte demne de reflectat şi proiectat în perimetrul scenei. Ar fi chiar o iniţiativă salutară dacă s-ar organiza mai multe concursuri pioniereşti de scenarii. Iată că tocmai cu fapte bune şi... mai puţin bune „de prin clase adunate" s-au prezentat în concurs şi au interpretat cu inegalabilă vervă — ceea ce le-a şi

„Hărnicia“

Gabriel Pavel și Zima Emeric (foto 4), de la Școala generală din comuna Popești-Bihor, „comună așezată pe Valea Bistrei, la poalele Munților Plopișului“. Cei doi eroi ai autodepășirii fac parte dintr-un detașament deosebit – al clasei a VII-a B; încă de cînd s-a constituit (din clasa a II-a primară), acesta a reușit să-și mențină an de an diploma și eșarfa de detașament fruntaș. Se subînțelege că, într-un asemenea detașament, ștacheta autodepășirii este tot mai pretențioasă.

4

Prietenii noștri mai mici

Subredacția „Cutezătorii“ din județul Caraș-Severin a surprins cu bucurie pe pelicula fotografică un moment de muncă al șoimilor patriei de la Grădinița nr. 8 din Reșița (foto 5). Micii maeștri dau contur unui „Peisaj de iarnă“ și unui „Lac cu bărcuțe“, sub îndrumarea pionierilor instructori. Aceste lucrări vor face parte din Expoziția de creație plastică, montaje și construcții ce va fi deschisă chiar în holul grădiniței.

Adeseori, membrii cercului de agrobiologie de la Casa pionierilor și șoimilor patriei din Sebeș, județul Alba, primesc oaspeți. Sînt prietenii lor, șoimii patriei, care pentru cîteva momente devin duioși îngrijitori ai iepurilor (foto 6) – personaje pe care le cunosc foarte bine și din poveștile aflate de la pionieri. Iat-o pe micuța Delia tratîndu-l pe iepurilă cu un morcov gustos.

5

6

Urare pentru fiii minerilor

Pionierii reporteri din Uricani ne-au scris despre frumoasele rezultate ale detașamentului clasei a VII-a și ale comandantei sale, Simona Mihaela Bololoi, de la Școala generală nr. 2. Din palmaresul acestor copii vrednici: cei 30 de pionieri ai detașamentului sînt deținătorii consecvenți ai promovabilității de sută la sută; foarte harnici, ei își depășesc an de an angajamentul de muncă patriotică; sînt foarte buni sportivi; Simona a avut inițiativa de a amenaja în clasa ei un „colț viu“, format numai din flori. Și o realizare foarte frumoasă, care-i impresionează pe părinții mineri: la ieșirea din șut, copiii îi întîmpină cu programe artistice.

Inspirat de aceste fapte frumoase, colaboratorul revistei, poetul Gheorghe Zarafu, le oferă copiilor din Uricani o...

...Urare de primăvară

Tuturor din Uricani
Ce de zece-au învățat
Și montaje muzicale
La mineri au prezentat,
Le trimitem azi, în scris,
O urare cristalină
Și o floare de cais
Pe-un platou cu flori de mină!

TOT ÎNAINTE !

Prezenți ca întotdeauna în centrul actualității pionierești, membrii subredacțiilor s-au aflat, și în aceste zile, alături de colegii lor – atît în calitate de reporteri, cît și de entuziaști participanți – la realizarea primelor acțiuni înscrise sub cele patru generice ale tradiționalei acțiuni de educație patriotică **„Tot îainte!“**, *de curînd declanșată. Din bogata corespondență a tinerilor reporteri iată, selectate, cîteva însemnări.*

„În după-amiaza însorită de martie, îmbrăcați pioniereşte, ne-am îndreptat cu toții bucuroși spre Căminul cultural din comuna noastră, Codăești, județul Vaslui. Mulți dintre părinți ne însoțeau, nerăbdători să asiste la programul nostru pregătit cu multă dragoste și entuziasm. Era vorba despre încununarea unei ample activități desfășurate în toate detașamentele unității, prin care pionierii au dorit să cunoască cît mai profund viața și activitatea revoluționară a iubitului conducător al partidului și al țării, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**. *Inclusă sub genericul* **„Sîntem urmașii unui popor eroic“**, *această emoționantă activitate ne-a prilejuit parcurgerea a numeroase file din istoria de luptă și izbîndă, de dăruire pentru cauza poporului, a comuniștilor“.*

Tot vasluienii, de data aceasta cei din comuna Zorleni, ne informează că... „Avem toate motivele să fim convinși că acest trimestru îl vom termina cu promovabilitate de sută la sută. Ba, mai mult, detașamentul clasei a VII-a a hotărît ca în catalogul lor să nu apară nici o notă sub 7! Lupta dîrză împotriva mediocrității, a oricărui eșec școlar (pentru aceasta ne-am propus măsuri concrete – permanenta atenție la ore, prezența la meditații și consultații etc.) se include, alături de alte acțiuni, sub genericul **„Pionieri în anii de lumină“**.

„Ștafeta generațiilor“, *un generic care stimulează dragostea pentru meleagurile natale, spiritul gospodăresc, îi inspiră permanent pe purtătorii cravatelor roșii cu tricolor în organizarea unora dintre cele mai rodnice activități pionierești. Din județul Bistrița-Năsăud, de pildă, aflăm că peste 100 000 de puieți de duzi au pornit din pepiniere spre unitățile pionierești, urmînd să fie de îndată plantați. „Noi, cei din Mărișelu, am și început să proiectăm „locuințele“ în vederea creșterii viermilor de mătase, ne scriu pionierii. Pînă acum n-am fi prea avut cu ce să-i hrănim. În curînd însă, duzii noștri vor deveni o bună... cantină.“*

Harnicii pionieri din comuna Săveni, județul Ialomița (care se află în plină campanie de plantare a 350 de caiși și pruni) pregătesc, sub genericul **„Cinstim patria, partidul și poporul“**, *un amplu spectacol-evocare. „Ne-am invitat și prietenii – pionierii de la Școala generală din Platonești – ne scriu tinerii reporteri. Succesul pare, încă de pe acum, asigurat: în vederea organizării acestui spectacol-evocare, fiecare detașament a venit cu idei și propuneri, ba chiar și cu unele programe proprii bine puse la punct. Dealtfel, am aflat cu bucurie că și invitații ne pregătesc frumoase surprize artistice.“*

VALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI“

adus laurii premiului! — membrii brigăzii satirice de la Școala generală „Tudor Vladimirescu“. Dealtfel, 72 de formații artistice ale pionierilor brăileni, reprezentînd o paletă de genuri artistice foarte diversă, s-au distins în această etapă a festivalului prin originalitate scenică, prin muncă însuflețită, plină de talent.

Teleorman. 176 de formații participante la etapa județeană a festivalului au evoluat pe scena marii confruntări artistice din Alexandria. Scenă pe care s-au impus, din nou, prin valoarea interpretării și prin conținutul repertoriului, corurile școlilor generale nr. 3 din Alexandria și nr. 1 din Roșiori de Vede, grupurile vocale ale școlilor generale nr. 7, Alexandria și Orbeasca de Jos. Cum era și de așteptat, o adevărată explozie de ritm și culoare a invadat scena odată cu apariția renumiților dansatori din Țiganești, Uda Paciurea și Conțești. Solistul formației din Conțești, Adrian Vîlcan, un dansator de excepție, de un dinamism uluitor, a declanșat o adevărată furtună de aplauze și poate că numai Mihaela Popa (solistă a orchestrei de muzică populară din Scrioastea) l-a mai „concurat“ în asemenea... succes de public! Un moment de mare frumusețe l-a constituit evocarea unor străvechi rituri de muncă — Drăgaica, Lăzărelul și Govia — de către colectivul de obiceiuri populare al Școlii generale nr. 3 din Zimnicea. Un adaos foarte sugestiv la epopeea muncilor cîmpului l-a adus în scenă, prin dansul „Spicul grîului“, formația Școlii generale nr. 4 din Roșiori de Vede.

2

Merită subliniat însă faptul că, în această nouă ediție a festivalului, nu numai brigăzile artistice, ci și recitatorii au făcut apel la creațiile originale ale pionierilor. Prin montajele muzical-literare, prin cîntece și versuri patriotice, pionierii și-au exprimat pateticul lor angajament de a sluji cauza partidului pentru înflorirea patriei iubite, a patriei socialiste. Impresionînd prin virtuțile interpretative, prin originalitatea tematică a spectacolelor prezentate, pionierii teleormăneni au cucerit nu mai puțin de 37 de locuri I.

SĂ DESCOPERIM ÎMPREUNĂ

Tezaurul NATURA

Ocrotirea mediului ambiant, a naturii, a lumii vii ce ne înconjură, a lumii făurite prin activitatea creatoare a omului, a omului însuși, cu obiceiurile și tradițiile sale - pe scurt a lumii în care trăim - este o sarcină de permanentă actualitate. Nu întîmplător ea și-a găsit expresie în Programul Partidului Comunist Român, care prevede printre altele **„instruirea și educarea tuturor cetățenilor țării în vederea participării active la înfăptuirea politicii partidului și statului de protecție a mediului înconjurător — factor esențial pentru asigurarea unor condiții de viață și de muncă tot mai bune generațiilor actuale și viitoare".**

Succint, Codul etic al pionierului formulează astfel sarcinile ce le revin școlarilor în acest domeniu: **„Pionierul iubește din tot sufletul natura patriei, frumusețile și bogățiile ei, participă cu însuflețire la ocrotirea mediului înconjurător".** Numeroase acțiuni ale Organizației Pionierilor vin în ajutorul grupelor, detașamentelor și unităților în îndeplinirea acestei îndatoriri. Printre aceste acțiuni se înscrie și concursul „Pro natura", organizat de revista „Jóbarát" împreuna cu emisiunea în limba maghiară a Televiziunii Române. În cadrul concursului, a cărui primă etapă se încheie la sfîrșitul lunii aprilie, participanții, cu ajutorul profesorilor și învățătorilor, ai comandanților-instructori, ai agronomilor și ai părinților, ai prietenilor mai mari - uteciștii, confecționeaza căsuțe pentru adapostirea pasarilor; urmăresc comportamentul „locatarilor" care le-au luat în stăpînire, numără cuiburile de rîndunici, cartografiază aria lor de răspîndire, studiază modul lor de viață și, la nevoie, organizează ocrotirea lor, plantează pomi în zone dinainte *stabilite* încît aleea, paduricea respectiva sa devina în anii care urmează un plăcut loc de odihnă și agrement, învață să altoiască și să îngrijească pomi fructiferi, trandafiri, își întocmesc o documentație proprie din literatura de specialitate, diafilme, discuri, afișe etc. privitoare la ocrotirea naturii.

Dupa studierea atentă a zonei în care trăiesc, concurenții și-au stabilit în comun sarcina la alegere, care constituie obiectul activității lor de ocrotire a naturii în cursul acestui an școlar.

Concurenții cu rezultatele cele mai bune vor participa timp de 10 zile la tabăra „Pro natura" ce va fi organizata în cursul verii.

Ocrotirea mediului înconjurător

O importantă problemă a lumii contemporane este atitudinea omului fața de natură. Nu ne putem lipsi de natură: ea ne asigură cea mai mare parte din resurse, iar omul numai în natură se poate reface fizic și mental. Nu ne putem lipsi de nici o viețuitoare, oricît de neînsemnată ar părea la prima vedere, deoarece fiecare își are locul său bine stabilit în țesătura mediului.

Ocrotirea mediului înconjurător înseamnă protecția acestuia prin acțiuni legiferate, care scot de sub influențe dăunătoare speciile rare, pe cale de dispariție, precum și anumite spații geografice cu mare valoare naturală, declarate **monumente ale naturii.**

Conceptul de monument al naturii nu este nou. La fundamentarea sa pe plan mondial a contribuit și marele naturalist român Emil Racoviță. Definiția monumentelor naturii împreună cu bogatul îndreptar privind clasificarea lor stau la baza activității Comisiei Monumentelor Naturii, înființată în România încă din 1930. În legea privind protecția mediului înconjurător, adoptată în anul 1973, monumentele naturii sînt definite ca: „terenuri, ape sau zone în care există animale, plante, formațiuni geologice și locuri fosilifere, precum și acele obiecte ocrotite care se impun a fi conservate și transmise generațiilor viitoare datorită importanței lor științifice, estetice și rarității".

● **Speciile de animale și plante monumente ale naturii.** Prin vînatoare abuzivă și prin defrișări, suprapășunat și desecări, din fauna României au dispărut: bourul, zimbrul, calul sălbatic, antilopa de stepă, capra de munte, brebul, marmota alpina, bobacul, precum și o serie de specii de păsări: zăganul, vulturul pleșuv brun, vulturul pleșuv sur, spurcaciul.

Pentru a evita procesul de dispariție a speciilor rare, în România **sînt ocrotite prin lege următoarele plante:** tisa, zada, floarea de colț, papucul doamnei, angelica, ghințura galbenă, laleaua pestriță, bujorul românesc, bulbucii de munte, iedera albă, sîngele voinicului, lotusul, ghimpele, smirdarul, stînjenelul, tulichina. **Dintre animale sînt ocrotite:** broaștele țestoase, pelicanul alb, pelicanul creț, egreta mare, egreta mică, lopătarul, călifarul alb, călifarul roșu, piciorongul, dropia, cocoșul de mesteacăn, cocoșul de munte, vulturul bărbos, vulturul egiptean, acvila de munte, corbul, capra neagră, rîsul. De asemenea, toate speciile de plante și animale aflate în perimetrul rezervațiilor integrale devin în mod automat monumente ale naturii.

● **Rezervațiile.** Principala celulă spațială a ocrotirii naturii este rezervația naturală. Conform unei definiții dată de Emil Racoviță, rămasă valabilă și astăzi, rezervația naturală este: **„o mostră din natura primitivă în echilibru biologic normal, neinfluențată de om și de artificiile sale".**

Pe teritoriul țării noastre s-au stabilit, prin lege, trei categorii de rezervații: rezervațiile naturale care cuprind suprafețe de teren și ape destinate conservării unor medii de viață caracteristice, de interes zoologic, botanic, paleontologic, geologic, marin sau mixt; rezervațiile științifice care includ suprafețe izolate de teren și ape, de întinderi variate, destinate cercetărilor științifice; rezervațiile peisagistice, în care sînt cuprinse asociații de vegetație sau forme de relief de mare valoare științifică și estetică, prin a căror conservare se urmărește integritatea frumuseților naturale.

Rezervatiile în care regimul de ocrotire este integral (rezervațiile științifice) sînt înconjurate de spații suficient de mari pentru a le izola de regiunile înconjurătoare, asigurînd eficiența ocrotirii. Aceste spații, numite zone tampon, sînt accesibile turismului.

În România sînt ocrotite 190 de obiective, dintre care 34 sînt rezervații complexe totalizînd 85 000 ha, 20 sînt rezervații geologice și paleontologice, 42 – botanice, 20 – speologice. Cele mai mari rezervații sînt în Delta Dunării, în munții Bucegi, Pietrosul, Ceahlău și Domogled.

● **Parcurile naționale** reprezintă cea mai complexă formă de ocrotire a naturii. Ele cuprind: zone integral ocrotite; zone turistice, în care vizitatorii au acces în condiții speciale; zone-tampon, care leagă primele două zone; zone care adăpostesc laboratoare de cercetări științifice, spații de cazare etc.

În România, casa-laborator de la Gemenele, din Parcul Național Retezat, este un asemenea centru de cercetare în inima naturii neinfluențate de om. Funcția educativa a parcurilor naționale nu trebuie nici ea neglijată, natura oferind cel mai bun exemplu de organizare și funcționare echilibrată, de armonie și echilibru.

Conservarea mediului înconjurător

Principala trăsatura a conservării mediului constă în utilizarea rațională și eficientă a resurselor, în limita spațiilor ocrotite, fără a se tinde la extinderea nerațională a acestora în detrimentul intereselor economiei naționale. **Limitîndu-se ocrotirea numai la ce este absolut necesar, se extinde, la scară națională, conservarea.**

Principalii factori care pot contribui la conservarea mediului înconjurător sînt: protecția calității aerului; conservarea apelor, protecția solurilor, a pădurilor și a pajiștilor.

● **Protecția calității aerului** cuprinde o bogată gamă de activități care includ cercetările asupra potențialului natural de poluare a aerului, cunoașterea exactă a surselor de poluare, tehnologiile de combatere a poluării.

● **Protecția calității apei** rîurilor, lacurilor, mărilor și oceanelor se impune, în primul rînd, datorită caracterului limitat al resurselor de apă dulce. Gospodărirea apelor interioare vizează probleme extrem de complexe: cunoașterea surselor și regimului lor, amenajarea bazinelor hidrografice, formele de impurificare, folosințele de apă etc. În România a fost elaborat „Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice" adoptat în 1976.

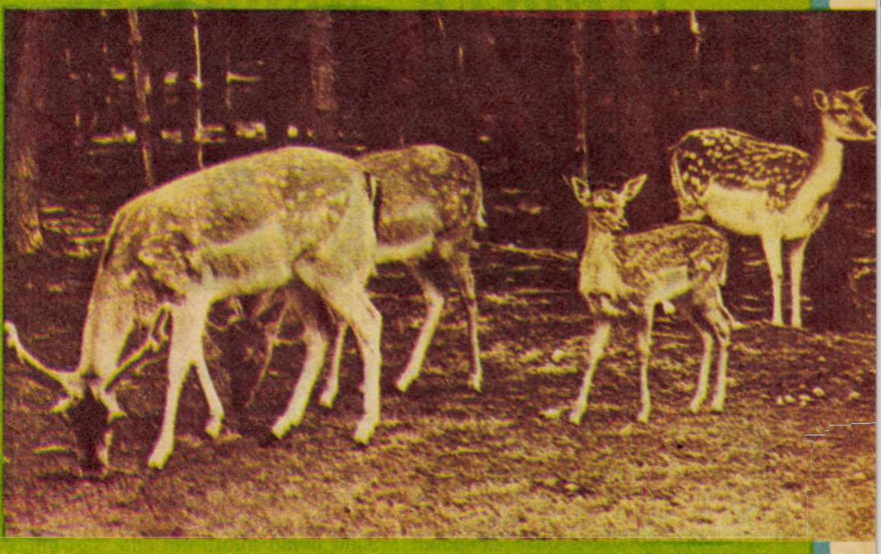

● **Protecția solurilor** se referă la conservarea principalei sale calități: productivitatea. Pentru realizarea acestui deziderat trebuie cunoscute toate solurile, potențialul lor productiv, situația degradării solurilor prin eroziune, procese eoliene, alunecări de teren, exces de umiditate etc., adoptîndu-se măsurile corespunzătoare de conservare.

● **Protecția padurilor** este determinată de multiplele lor roluri: de a asimila bioxidul de carbon și de a se elibera oxigen, proces de foarte mare importanță în protecția mediului înconjurător; de rolul deosebit în bilanțul căldurii, în acumularea, curățirea, reglarea și distribuția resurselor de apă, în reducerea acțiunii vînturilor puternice, în formarea solurilor și adăpostirea unei bogate faune, rolul pădurilor ca rezervor generic fiind pe deplin dovedit. În țara noastră protecția pădurilor se face conform „Programului național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976–2010", adoptat tot în anul 1976. Conform acestui program urmează să fie plantate peste 2 milioane ha de pădure, paralel cu lucrări de ameliorare, operațiuni de igienă forestieră, protecție a vînatului etc.

● **Protecția pajiștilor.** Fie că sînt pajiști locale, montane sau de deal, au avut și au rol important în viața omului, însăși dezvoltarea acestuia în primele faze ale existenței sale, după părăsirea pădurilor, desfășurîndu-se în regiuni cu pajiști. Rolul actual al pajiștilor este de principală resursă de hrană pentru animale, influențînd direct cantitatea și calitatea acestora.

Prelucrarea marelui volum de date în calculatoarele electronice și emiterea variantelor de optimizare oferite organelor de decizie sînt principalele trăsături ale actualelor metode de lucru în domeniul protecției mediului înconjurător.

Alături de eforturile specialiștilor, o contribuție deosebită trebuie s-o aducă fiecare om, prin atitudinea sa față de natură. Fiecare, la nivelul său de preocupări, este în stare să lezeze natura sau sa o protejeze. Prin eforturile tuturor, planeta noastră va rămîne curată.

Tineretul și copiii pot și trebuie să fie apărători activi ai naturii frumoasei noastre patrii, a mijloacelor ei niciodată secătuite. Buna gospodărire a mediului, conservarea echilibrului biologic al naturii reprezintă izvorul vieții și sănătății noastre.

Un zefir de primăvară

SCHIȚĂ DE *Gica Iuteș*

Mama lui Bebe ne aruncă un zîmbet încurajator și dispare pe ușa capitonată pe care scrie „Direcția Tehnică". Nici n-am știut că e președintă de sindicat. Mare noroc, asta înseamnă că o să căpătăm imediat aprobarea. Stăm ca pe ghimpi pentru că una, două intră cineva care vrea să vorbească neapărat cu tovarășul director. Cine intră se uită lung la noi ca și cum s-ar mira: „ce-o fi cu pionierii ăștia aici?"

– Vă rog să reveniți peste cinci-zece minute! răspunde secretara ridicînd pe rînd receptoarele celor două telefoane care sună cu îndîrjire.

Dar președinta de sindicat întîrzie și – ce ghinion! Tovarășa inginer de la Imprimare-finisaj n-are vreme de așteptat, e foc de supărată: „ghioceii" au ieșit invers, în loc să iasă cu codițele în sus, poftim, sînt cu codițele în jos! Flutură bucata de mătase și pe sub nasul secretarei împinge ușa capitonată. Nici n-o mai închide, de supărată ce este... Se aude un glas, care ne pleoștește pe loc.

– Cum, frate, să ne coste un zefir de primăvară patru sute patruzeci de lei? – Tovarășe director, eu nu pot da drumul la șarjă! Acesta e modelul și poftim ce a ieșit la imprimare!

Cineva închide ușa capitonată și noi rămînem să așteptăm, cu inima cît un purice. Dar, victorie! Iată bonul cu care putem ridica de la magazie cei 16 metri de voal alb și siniliu! În timp ce secretara înregistrează bonul, directorul apare pe ușa capitonată, vine și dă mîna cu noi și se interesează grav:

– Sînteți asistenții de regie ai profesorului Senețan?

Am aflat că și după ce a iscălit bonul încă nu era convins și se tot mira: „Păi cum să ne coste 440 de lei un zefir de primăvară?"

Asta cred că e și motivul pentru care a venit personal să asiste la ultima verificare tehnică... Să vadă cu ochii lui că fără cei 16 metri de voal nu se putea să avem nici un efect de zefir. Noi am ajuns la opt jumate fix. Directorul a apărut imediat și s-a instalat în primul rînd de scaune, dar tovarășul profesor Senețan l-a invitat în ultimul rînd, așa ca să-și dea seama mai bine ce înseamnă o regie tehnică. Pînă la urmă s-a înveselit, rîdea de toate glumele pe care le făcea Arhimede Doi cu noi, căci de asta e grozav să lucrezi cu el, tot timpul glumește...

– Patru, trei, doi, unuuu! glasul lui Bebe Panaitescu bubuie pînă în fundul sălii ricoșînd pe pereții împodobiți cu stegulețe și crengi de brad. Regizorul principal își acoperă urechile și se strîmbă de parcă mestecă aguridă:

– Ce faci, suflete? Nu cumva ai spart și microfonul?

Bebe se holbează la microfon așteptînd pesemne să-l vadă crăpat în bucățele. Adina se repede atotștiutoare cum e ea:

– Lasă-mă pe mine!

– Ba nu! se burzuluiește Bebe și trage de firul încolăcit. Repetă numărătoarea inversă, de data asta cu un glas stăpînit și egal.

– Acum e bine, îl laudă Arhimede Doi. Să auzim și prezentatorul.

Adina smulge microfonul și începe plină de avînt și energie:

– Dragi părinți și dragi oaspeți! Serbarea noastră în cinstea...

– Stop! Stop! îi taie regizorul vorba. Nouă ne trebuie o voce senină, o voce care ne anunță o serbare de primăvară, nicidecum un meci de box.

Fără să-și piardă cumpătul, Adina zîmbește acrișor, ridică o mînă în sus ca și cum nu mai admite nici o critică sau obiecție.

– Dar cu mîna aia ce faci, vrei să-ți iei zborul? se aude din fundul sălii.

Adina zîmbește și mai acrișor, dar reia, iar și iar pînă cînd își găsește în sfîrșit acea voce senină și primăvăratică de care are nevoie: Dragi părinți, dragi oaspeți! Serbarea primăverii începe cu cîntecul... Atunci regizorul strigă:

– Lumina!

Și Pompilică Sîrbovan, de veghe la pestul lui, face să răsară în mijlocul scenei o cometă luminoasă care o învăluie pe prezentatoare din creștet pînă-n tălpi, acoperindu-i ia și fota cu mii de steluțe scînteietoare.

– Decorul!

Am început să mișc încetișor cablul. Micuții rulmenți lunecă ușor și cu un scîrțîit imperceptibil. În prim-plan apar o minunată poieniță și un pilc de merișori înfloriți. Bebe și Pompilică, nerăbdători să arate mîndria noastră de zefir, pornesc cele două ventilatoare. Voalurile albe și sinilii se unduiesc lin, se umflă și încep să fîlfîie zănatice, amenințînd pîlcul de merișori înfloriți, gata să-i smulgă din rădăcină. Dintr-un salt regizorul principal e pe scenă, ochii lui albaștri scapără mii de fulgere.

– Opriți! Ce-i asta? Furtună de gradul unu, taifun sau zefir? Și măturîndu-i pe cei doi de la posturile lor, transformă furtuna în dulcele zefir de primăvară.

Verificarea tehnică fusese făcută la timp, pentru că dintr-o dată în sală năvălește corul școlii noastre, premiat la „Cîntarea României" în faza județeană. În culise se înghesuie fel de fel de actori, călușari, iepuri, ursuleți cu urechi de catifea, fluturi cu aripi de poleială. Glasul energic al profesoarei noastre de gimnastică taie învălmășeala cu sunete ascuțite de fluier.

– Iepurașii, la stînga, fluturii, la dreapta!

Profesoara de muzică, micuță și subți

Francisc Munteanu

PRINȚESA din ȘEGA

8

DOHOTARU, comisarul șef al orașului, apăsă pe butonul ventilatorului și paletele de alamă începură să se rotească în viteză. Cîteva hîrtii își luară zborul prin birou. Comisarul Teșu, care venise să raporteze despre vizita făcută în atelierul de tapițerie al lui Barta, se aplecă să le culeagă. În acest timp, Dohotaru puse tamponul peste hîrtiile din fața lui și cu o scrumieră de cristal imobiliză un alt teanc de rapoarte dintr-un dosar aflat în colțul biroului.

– Hai, spune.

Teșu, deși era îmbrăcat în civil, luă poziție de drepți:

– Am stat de vorbă cu tapițerul. Dar, așa cum mi-ați ordonat dumneavoastră, l-am sucit pe toate părțile, l-am luat cu vorbă bună, l-am amenințat și nimic. Cred că nu e amestecat în afacerea cu tipografia clandestină. Ăsta are atelier, are o situație și, ce mi s-a părut cel mai important, nu era speriat deloc.

– Păi, comuniștii ăștia vechi nu prea se sperie de amenințări. N-ai observat nimic deosebit în atelier?

– Nu, domnule comisar șef. Doar cînd m-am întors din nou, să-l impresionez, am găsit o elevă în atelier. Mi s-a părut ciudat că n-o văzusem pe stradă și nu știam nici de unde a apărut.

– Hai că e interesant. Cum arăta?

– O sfrijită, domnule comisar șef. Slăbuță, pirpirie.

– Și ce căuta acolo?

– Se interesa de repararea unei canapele.

– N-au discutat și despre altceva?

– Nu, domnule comisar șef. N-a stat acolo decît cîteva clipe, chiar eu am gonit-o ca să pot sta de vorbă cu Barta între patru ochi.

Dohotaru rămase o clipă pe gînduri.

– Mă, și la Gara Triaj, cînd l-am arestat pe Bejan, am întîlnit o fetiță. Era în grupul copiilor care furau cărbuni. Păcat că nu i-ai luat numele...

Teșu zîmbi larg arătîndu-și gingiile trandafirii, apoi deveni sobru, important:

– Nu sînt chiar începător, domnule comisar șef. Se numește Grama și locuiește în strada Mețeanu 14, în fundul curții.

Dohotaru se lăsă leneș pe spătarul fotoliului:

– În sfîrșit am și eu un subaltern inteligent. Te duci, o cauți și verifici dacă nu e aceeași fetiță care a fost și

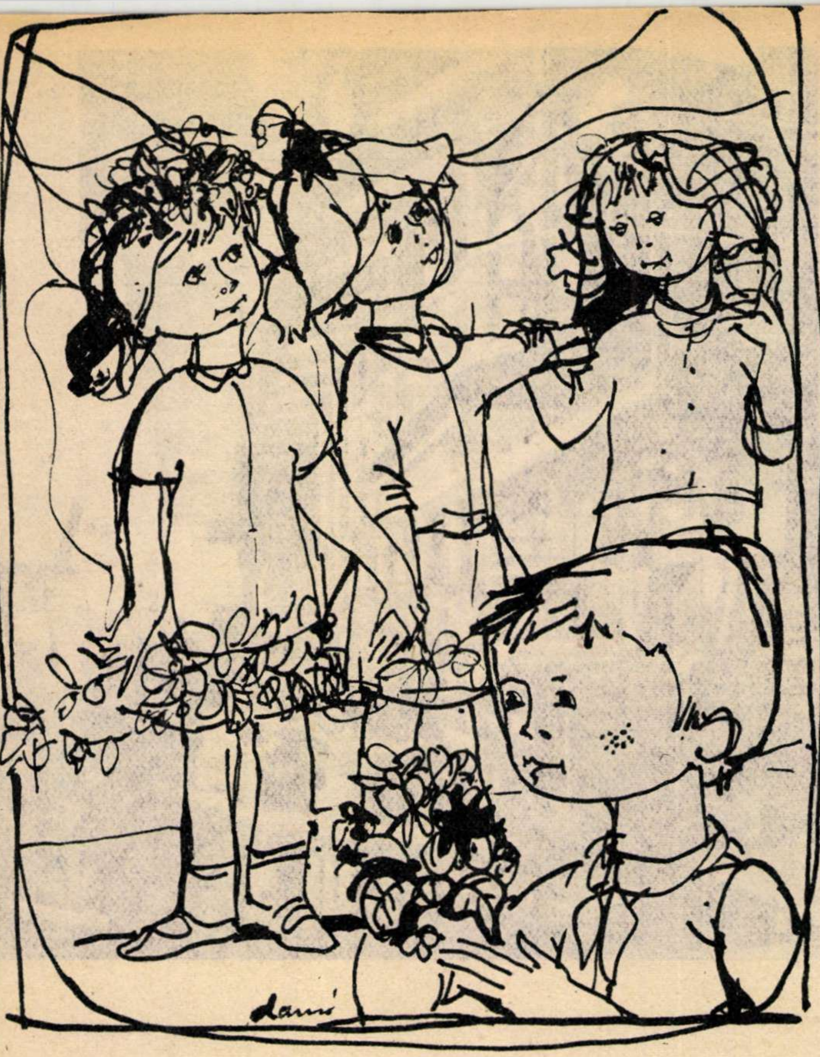

rică, supranumită și Privighetoarea, nu zice nimic (ea se îmbolnăvește numai cînd aude un ton fals), face niște semne în aer cu diapazonul și cît ai clipi, coriștii noștri, care au experiența multor serbări, se aliniază într-o disciplină atît de perfectă, că bluzele lor albe ca neaua, din primul rînd, par croite dintr-un singur val de pînză.

Adina ține cortina strîns cu amîndouă mîinile; serbarea trebuie să înceapă din moment în moment, și ea se luptă cu un prichindel cu pantalonași de catifea roșie, care s-a cățărat pe scenă strecurîndu-se de-a bușilea pe sub cortină.

– Pleacă de-aici! N-auzi ce-ți spun, împielițatule! Nu-i voie pe scenă! Dar puștiul se uită la ea cu gura căscată. Nu se urnește din loc, parcă a prins rădăcini.

– Ce te hlizești? mă ia ea la rost, ia-l de-aici!

– Nu vezi că l-ai vrăjit?

– Tăticuleeee! începe să zbiere mititelul, speriat de mutra Adinei.

– Vino încoace, puișor, vino să-l vezi pe Dănuț, auzirăm noi un glas, care nu era altul decît al tovarășului director al fabricii.

– Scuzați-ne, dar vrea să-l vadă pe fratele lui de la clasa de balet.

La auzul unei asemenea vești, Adina începe să se bîlbîie și să-și ceară scuze la rîndul ei. Toată lumea vrea să-i vadă pe cei de la balet. Au fost aduși cu autobuzul Întreprinderii Dacia, avînd, desigur, motiv întrucît veniseră gata costumați. Din autobuzul roșu săreau margarete, lalele, fluturi, buburuze și cărăbuși. Violeta trecu pe lîngă noi, fără să ne vadă. Purta o diademă sclipitoare de carton și-o pereche de aripi străvezii. Erau doisprezece în total, conduși de mama surorilor Tuțui. Se vedea că erau mult mai disciplinați decît noi, pentru că toți se îndreptară spre culise, doi cîte doi, într-o ordine perfectă, fără șoapte, fără murmure. N-o zăream deloc pe Irina și mă tot întrebam unde o fi, cînd ea apăru din culisele din stînga, veni lîngă mine și-mi spuse:

– Uffff! A trebuit să-i dau o mînă de ajutor! Totdeauna cînd are spectacol, Violeta mă înnebunește cu vaietele ei.

– Ai fost la ea la școală?! se miră Pompilică. Apoi tot el începu să se dea de gol ca un prostănac: Spune-i să nu aibă emoții! Eu răspund de reflector! O să fac un joc de lumini, că ea o să aibă cel mai mare succes! Tu ce zici? Ce lumină să pun pe ea? Albastră sau trandafirie?

Zîna întinse mîinile în lături, înălță din umeri și șopti impresionată:

– Fă și tu cum crezi că-i mai bine!

Bebe îmi suflă în ceafă:

– Știi că Pompi i-a adus și un buchet de lăcrămioare? Le-a pus într-un borcan de mazăre fină, să le țină proaspete!

M-a umflat rîsul, dar aș fi putut să jur că în momentul în care Adina a tras cortina am simțit așa un fel de gol în piept. Am văzut că sala e plină, plină și m-am gîndit că aș vrea ca Violeta să aibă succes. Doar era sora Zînei și eu eram prietenul lor cel mai bun.

* * *

ROMAN FOILETON 27

în Gara Triaj. Și, indiferent dacă da sau ba, vii și-mi raportezi cine îi sînt părinții, unde lucrează, ce hram poartă. E clar?

- Da, domnule comisar șef.

CASA din strada Mețeanu 14 era o clădire înaltă cu două etaje, cu frontispiciul plin de ornamente. „Nu are curte", constată comisarul Teșu imediat după ce coborî din mașină. Dar constatarea asta nu-l deranjă prea mult: casa putea avea o curte interioară. Mai verifică totuși numărul casei, apoi intră în clădire. În spatele porții de stejar începeau scările din gresie șlefuită care duceau spre parterul înalt. Ajuns în holișorul parterului, se miră că nu vede nici o ușă care ar fi putut duce spre curtea din spatele casei. Nedumerit, sună la primul apartament. Trebui să aștepte destul de mult pînă ce auzi zgomot în casă, apoi ușa se crăpă și în deschizătura ei apăru o femeie între două vîrste, îmbrăcată în doliu. Purta cocul în vîrful capului ca pe o coroană.

- Aș vrea să mă interesez, doamnă, dacă această casă are curte interioară.

- N-are, răspunse femeia scurt și închise ușa.

TEȘU sună din nou. De astă dată trebui să aștepte mai mult.

- Ce mai doriți? întrebă ea prin crăpătura ușii.

- Dacă știți pe cineva care dorește să repare o canapea în casa asta.

Femeia se încruntă și-i trînti ușa în nas.

- Sînt de la poliție! strigă Teșu și în zadar bătu cu pumnii în ușa, femeia nu mai apăru.

Verifică numele înscris sub sonerie: Paula Stăncescu, profesoară.

Înciudat, porni spre subsol și bătu la ușa portarului. Acesta apăru imediat: era un bărbat mustăcios, îmbrăcat pe jumătate ostășește.

- Ce-i, domnule?

- Sînt de la poliție, se legitimă Teșu, sperînd astfel să i se vorbească mai cuviincios.

- Și cu ce aș putea să vă fiu de folos, domnule comisar?

- Cu niște informații. Profesoara de la parter susține că nu există nici o curte interioară.

- Păi ea trebuie să știe: e casa ei.

- Adică nu există?

- Nu prea.

- Ce-i aia „nu prea"?

- Adică nu.

- Dar locuiește în casa asta o familie care se numește Grama?

- Grama nu. Poate Branga.

- Branga, repetă și Teșu numele. Poate n-a reținut exact numele acolo în atelier. Și unde stă acest Branga?

- Sus la mansardă.

- Are copii?

- Doi. Unul e pe front, iar celălalt e funcționar la Primărie.

- Fată?

- Fată n-are.

- Poate are altcineva o fată. Una de vreo 13, 14 ani.

- Fete nu există în casa asta. Nici mari, nici mici.

- Poate în vecini?

- Din păcate eu nu cunosc vecinii. Abia m-am întors de pe front.

Supărat, Teșu verifică toate casele din apropiere: nu găsi nici o familie cu numele Grama și nici măcar pe cineva care ar fi avut o canapea de reparat.

ROMAN FOILETON 28

COMISARUL Teșu se reîntoarse la poliție umilit: îi era ciudă că se lăsase păcălit de o mucoasă, că nu avusese inițiativa s-o rețină sau s-o conducă pînă acasă. Oare ce ar fi spus fetița dacă ar fi insistat s-o conducă pe Mețeanu 14? Dar cui i-ar fi trecut prin minte că o slăbănoagă ca ea ar putea avea legătură cu o tipografie clandestină? Intră timorat în biroul comisarului șef. Acesta, curios, ridică privirile spre el:

- Ei?

- Nimic, domnule comisar șef. Adresa dată de elevă era falsă. În toată strada Mețeanu nu există un om cu numele Grama și nimeni nu are de reparat vreo canapea.

- Te-ai dus și la tapițer să te interesezi de ea?

- Încă nu.

- Păi vezi că ești bou! Te duci imediat la el, te interesezi de fată și-i faci și o percheziție. Pe urmă dispui ca atelierul să fie supravegheat.

- CINE e fata? întrebă Teșu agresiv.

Barta, calm, ridică din umeri: știa din experiență că dacă polițiștii sînt iritați, nervoși, nu sînt în posesia datelor. Răspunse calm:

- Nu știu. Acum cîteva ore am văzut-o pentru prima oară. Dar stați, i-am notat adresa. Răsfoi un caiet legat cu o sfoară de un cui și spuse radios: Grama, strada Mețeanu 14, în fundul curții.

- Am fost acolo. Nu locuiește nici un Grama pe toată strada Mețeanu. O să ne spui dumneata cine e fata. Dar după percheziție.

- Pentru asta e nevoie de autorizație, domnule comisar.

Teșu îi arătă autorizația și polițiștii răscoliră tot atelierul. Spre mirarea comisarului însă, Barta nu era emoționat: stătea rezemat de peretele atelierului și era cufundat în gînduri: socoti ca pe o victorie că fetița nu-i adusese multiplicatorul. În orice caz, va trebui să anunțe Depoul că Bogdan era curat. Altminteri s-ar fi continuat boicotul împotriva lui.

DEZORIENTATĂ complet, Prințesa se duse pe o stradă lăturalnică din apropierea școlii, să poată vedea ieșirea elevilor. Era mai puțin îngrijorată că ar putea fi văzută de profesori decît să piardă ghiozdanul. Pe cel de pe umerii ei îl verificase imediat după părăsirea atelierului: era identic cu al ei, dar cărțile și caietele erau ale lui Guriță. Era convinsă că el schimbase ghiozdanele și hotărî să-l zgîrie pe față și să-l roage pe Barbu să-l bată.

Guriță apăru legănîndu-și ghiozdanul în mînă. Prințesa îl urmări cu privirile și cînd coti pe strada lăturalnică se repezi la el:

- De ce mi-ai luat ghiozdanul?

- Credeam că ai ceva de mîncare. Dar ce ai în el?

- Nu te privește! Îi luă ghiozdanul și pe al lui îl aruncă în praful străzii. Să știi că nu mai vorbesc niciodată cu tine!

(Va urma)

Vîrstele TIPARULUI

LUNGUL DRUM AL CĂRȚII CĂTRE TINE

De la prima carte atinsă, o carte cu poze și prea puține cuvinte, ți s-a spus: poartă-te frumos cu ea, îngrijește-o, păstrează-o. Respectul față de carte te-a însoțit de acasă la grădiniță, de la grădiniță la școală. Acum ești mare, acum știi că fiecare din cărțile tale de școală, din cărțile de lectură și vis înglobează efortul a sute de oameni: cei care au produs hîrtia, cei care au tipărit-o, cei care au compus textul și au schițat desenele.

Dar cartea pe care o ai în mînă este în același timp un mesager, un sol care sosește la tine după ce a străbătut mileniile.

Ți se pare ciudat? Într-adevăr, cartea e nouă, acum o săptămînă imprimarea ei nu se terminase. Tipografia în care a văzut lumina zilei există numai de cîțiva ani. De unde mesajul milenar de care am pomenit?

SALT ÎN TIMP

În urmă cu 2 800 de ani, în China cea îndepărtată, avea loc o interesantă experiență. Un meșter destoinic scrijelase pe o tăbliță de argilă moale un text, lăsînd-o să se usuce. A doua zi, în vreme ce aștepta ca lutul să se întărească definitiv, meșterul chinez istorisea familiei sale, care îl înconjura plină de curiozitate, o istorie încă și mai veche: un străbun al său cioplise pe dale de piatră un text, pe care îl copiase apoi ungînd cu cerneală semnele scoase în relief și aplicînd peste ele o fișie de mătase. Cioplitul pietrei însă era o muncă prea grea. Așa că în cele din urmă strămoșul renunțase la meșteșugul său.

Povestitorul era optimist. Dacă reușea, noua lui metodă avea să fie mult mai la îndemînă.

Între timp, tăblițele de argilă pe care în ajun scrijelise – scris de-a-ndoaselea – un text se uscaseră. Meșterul începu să frămînte un pumn de ceară. Copiii urmăreau fermecați miinile agere. Cînd ceara a fost destul de moale, meșterul a întins-o ca pe o foaie de plăcintă. După care, ridicînd-o atent, a pus-o peste placa de argilă, apăsînd ușor, astfel ca scrijeliturile să se imprime în ceară. Aceasta s-a răcit, întărindu-se. Cînd meșterul a desprins ceara de pe tiparul de argilă, toți cei de față au scos un strigăt de uimire: pe tăblița de ceară se citeau limpede semnele scrise în lut. Era prima imprimare din istoria tiparului.

Trei sute de ani mai tîrziu, chinezii cunoșteau gravura, multiplicînd după voie imagini și texte cioplite într-o placă de lemn. Această formă de reproducere era însă greoaie și riscantă. O singură greșeală într-o placă o facea de nefolosit. Apoi utilizarea repetată uza repede placa.

Era nevoie de un sistem de litere mobile croite dintr-un material rezistent. Le-a produs în anul 385 e.n. meșterul chinez Gu-Khung. El a recurs la un aliaj de plumb și argint. Cu ajutorul literelor sale inventatorul a imprimat, în anul 400, la cererea curții imperiale, primul ziar. Prima carte avea să fie tipărită tot în China de către Dang Chieh, în anul 868.

MARATONUL IDEILOR

În vremea noastră, cel mai neînsemnat eveniment petrecut la antipozi înconjură planeta instantaneu, vestit pretutindeni de mijloacele de informare în masă. Dar nu totdeauna a fost așa. La o mie de ani după succesul lui Gu-Khung, europenii aflaseră despre tipar numai prin istorisirile imprecise ale lui Marco Polo. Ei căutau însă neobosit mijloacele de reproducere capabile să asigure o răspîndire lesnicioasă a textelor. În Europa tiparul pe plăci gravate în lemn apăruse abia în 1290. Literele mobile de lemn sînt imaginate de olandezul Coster în 1423, dar el le aplică numai în 1440. Un an mai tîrziu intră în arenă germanul Gutenberg din Mainz. În 1441 el prepară o cerneală care permite imprimarea pe ambele fețe ale colii de hîr-

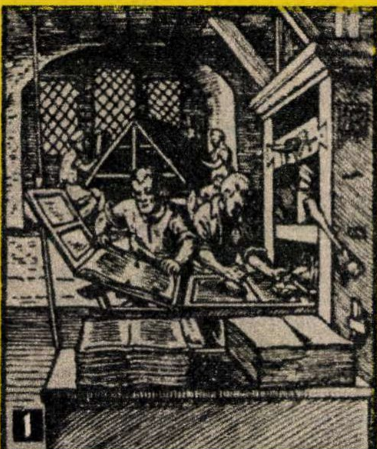
1

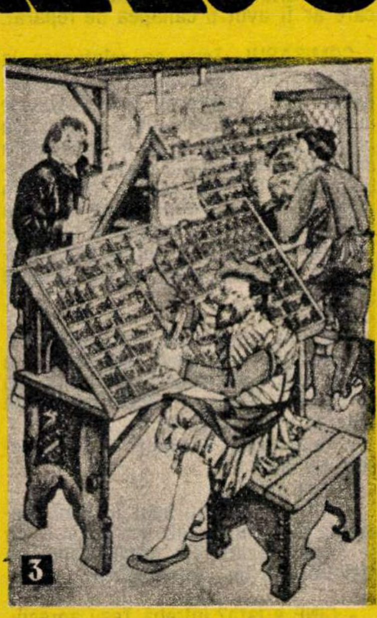
3

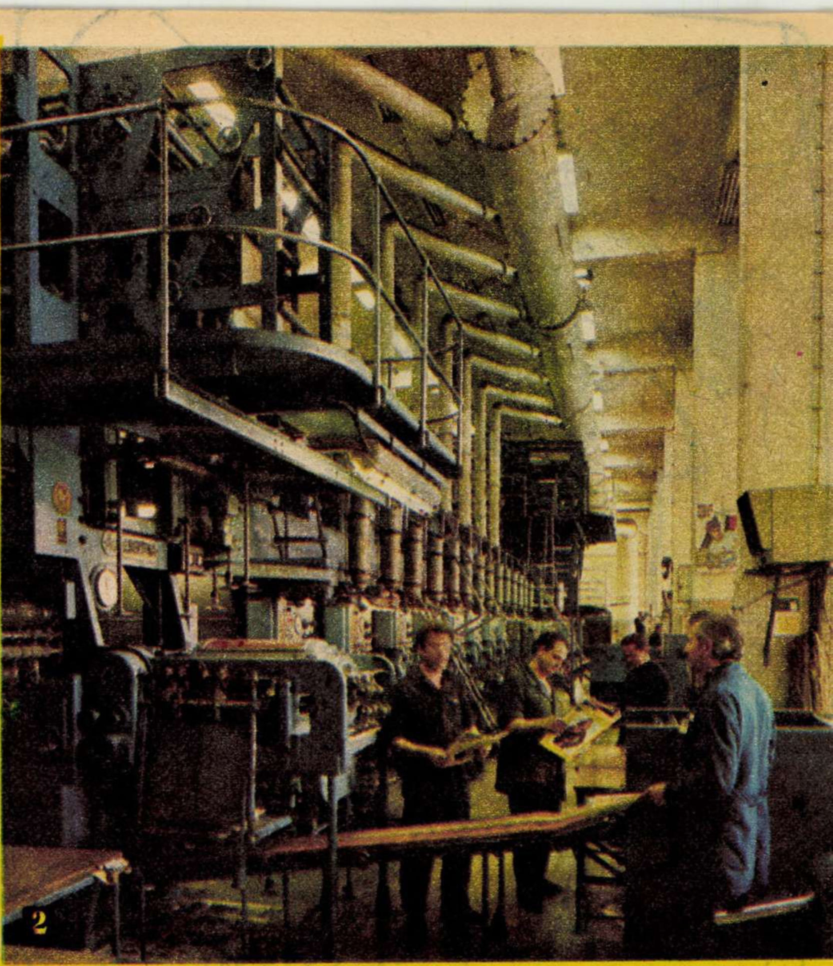
2

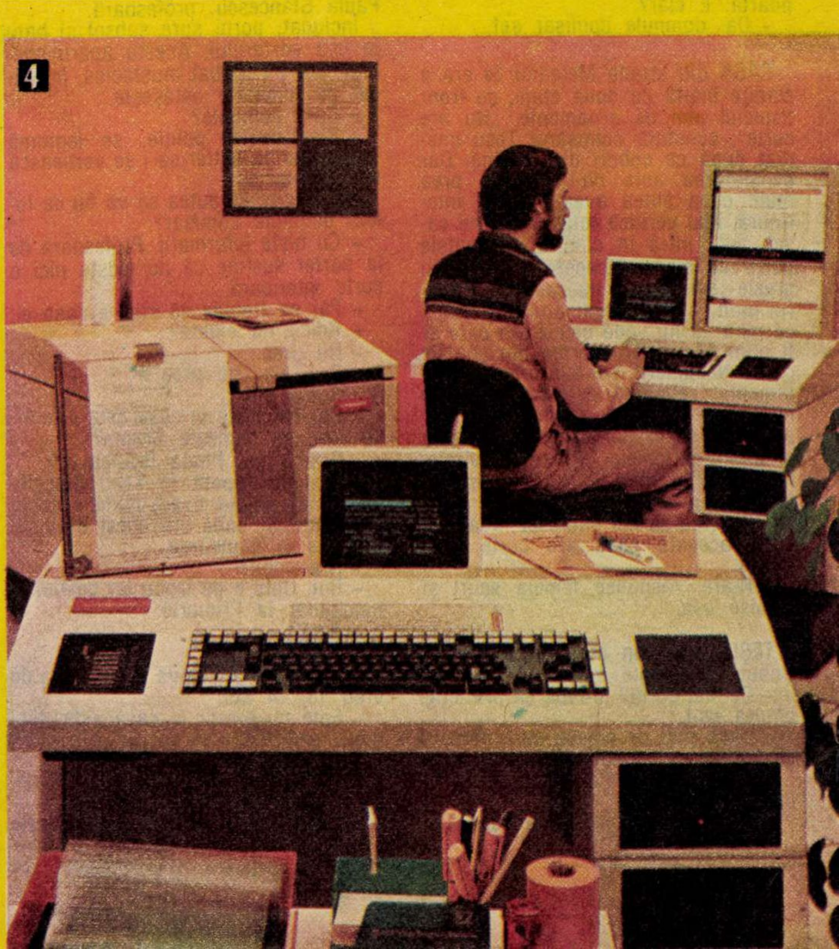
4

ție. Iar în 1445 inventează turnarea literelor de metal în matrițe gravate și aplică, primul în Europa, tiparul cu litere metalice mobile. Gutenberg folosește vechea sa presă de tipărit, inventată în 1431 și pe care o utilizase la imprimarea cu litere de lemn. Prima lucrare tipărită de Gutenberg în noile condiții este „Conjuncțiile și opozițiile Soarelui și Lunii", atribuită chiar tipografului, și care apare în 1447. Este o realizare epocală, care a marcat profund mersul civilizației și continuă încă s-o influențeze. O atestă faptul ca, la 538 de ani de la inventarea tiparului, omenirea întreagă învață cu ajutorul cărții și însăși revoluția tehnico-științifică contemporană se bazează pe cunoștințe științifice răspindite prin carte. Veacul nostru își datorează toate marile realizări „galaxiei Gutenberg".

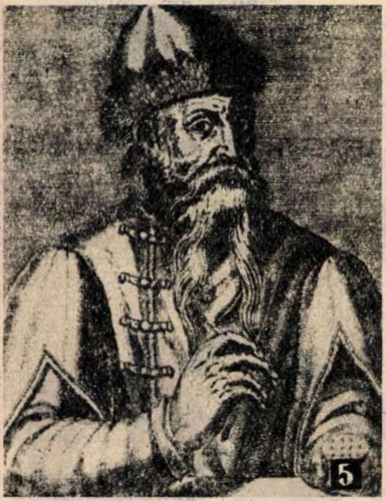
5

CE ESTE O INVENȚIE?

Mulți dintre voi cred poate că inventarea se rezumă la găsirea unei idei. De la descoperirea forței aburului de către Papin pînă la data cînd locomotiva lui Stephenson a funcționat au trebuit să treacă 146 de ani. Ideea este clipa cea mai frumoasă din biografia unei invenții. Dar niciodată o idee nu a deplasat singură un șir de vagoane, nici nu a ridicat în aer un avion. De la idee la realizare se întinde vastul domeniu al găsirii mijloacelor tehnice adecvate. Noțiunea modernă de invenție include obligatoriu și mijloacele de realizare practică a performanței urmărite.

6

Deși, după unii autori, înapoindu-se la Veneția, în 1295, Marco Polo a povestit despre tiparul chinezesc așa cum și atît cît l-a cunoscut la fața locului, încercările înregistrate în Europa de a găsi mijloace adecvate imprimării tipografice nu au dat rezultate cu adevărat încurajatoare decît după obținerea de către Gutenberg a tiparului cu litere metalice mobile. Ca și înaintașii săi europeni, Gutenberg a făcut din nou întregul drum de încercări și eșecuri de la ideea de principiu la realizare. Soluția la care s-a oprit el – turnarea literelor din plumb, antimoniu și cositor în matrițe metalice gravate – îi aparține, ca și folosirea presei cu șurub (teascul), și nimic nu poate diminua meritul inventatorului.

CARTEA DIN GHIOZDANUL TĂU POARTĂ NUMĂRUL 23 000 000

În țara noastră fiecare elev al școlii generale primește gratuit setul de manuale de care are nevoie. Știți la ce tiraj se ridică ele? Pentru anul școlar 1982—1983 au fost imprimate 519 tipuri de manuale școlare într-un număr de peste 23 000 000 de exemplare tipărite în anul trecut. La ele se adaugă alte 20 000 000 de exemplare de manuale școlare apărute în anii anteriori și care își păstrează valabilitatea. În plus, pentru învățămîntul agricol și silvic au fost tipărite în 1982 circa 30 de manuale de specialitate. Au mai văzut lumina tiparului numeroase lucrări menite să vină în ajutor atît școlarilor cît și cadrelor didactice.

Și nu am amintit în aceste rînduri volumele de știință, literatură, turism, sport și celelalte tipuri de carte care formează pe meridianul nostru „galaxia Gutenberg"!

Dealtfel, în epocă procedeul era secret, iar numele lui Gutenberg a rămas multă vreme necunoscut. Din această cauză documentele despre viața lui lipsesc. Nu i se cunoaște sigur nici anul nașterii, care oscilează între 1394 și 1399. Iar singurele mărturii ale existenței sale, în afara operei pe care a lăsat-o, sînt înscrisurile de datorii și sentințele prin care a fost condamnat pentru neplata lor. Inventarea tiparului nu l-a îmbogățit pe meșterul de la Mainz, al cărui nume a rămas în memoria umanității ca un reper de lumină.

DRUMURI ÎN ISTORIE

Din China pînă în Germania, tiparul a făcut peste un mileniu. De la Mainz pînă în Țara Românească, drumul a durat numai șaizeci de ani. În 1508, în tipografia lui Macarie apărea prima carte imprimată la noi. Urmează introducerea tiparului în Transilvania (1528). Șapte ani mai tîrziu, marele cărturar umanist Ioan Honterus înființează prima tipografie brașoveană. Iar între 1557 și 1588, Coresi tipărește seria celor mai vechi monumente de limbă română.

Dinamica tiparului urmează la noi o curbă marcat ascendentă. La cele 52 de titluri imprimate în secolul al XVI-lea se adaugă în veacul următor 113, iar în secolul al XVIII-lea 799. Între 1800 și 1830 apar 1 149 de titluri. Cele 2 113 cărți apărute între 1508 și 1830 însumau un tiraj total de circa două milioane de exemplare. Aproape 150 000 din acestea s-au păstrat pînă azi.

Epoca modernă accelerează procesul. Între 1830 și 1840 se tipăresc 1 200 de cărți. Numai în 1848 sînt imprimate 180 de titluri. Un bibliograf a calculat că între 1508 și 1975 au văzut lumina tiparului 480 000 de volume, într-un tiraj astronomic. Iar de atunci pînă azi cifrele nu au făcut decît să crească, expresie a saltului spre cultură înfăptuit de poporul nostru sub soarele socialismului.

DAR „CUTEZĂTORII"?

Revista pe care o citiți e tipărită la Casa Scînteii. Mulți cititori au vizitat secțiile în care se culeg textele noastre, cele în care se imprimă aceste pagini. Ei ar fi căutat zadarnic acolo urmele presei de tipărit a lui Gutenberg. Culesul literelor cu mîna se mai practică numai în secții speciale. Mașina de cules litere a fost inventată încă acum o sută de ani. Publicația noastră este în prezent culeasă printr-un procedeu care nu mai amintește prin nimic începuturile tiparului. El se numește fotoculegere și se bazează pe impresionarea unei pelicule pe care se proiectează literele, cam ca la cinema. Un ordinator memorează textul cules și îl „toarnă", după dorință, în coloane mai largi sau mai înguste. În cursul acestei operații, mii de cuvinte trebuie împărțite în silabe. Operația o face tot ordinatorul, această mașină logică, după normele gramaticale ale limbii noastre. Literele de plumb au fost astfel înlocuite cu litere de lumină. Presei manuale i-a luat locul o rotativă comandată electronic și care la nevoie poate imprima, într-o singură trecere prin mașină a sulului de hîrtie, pe ambele fețe, opt culori.

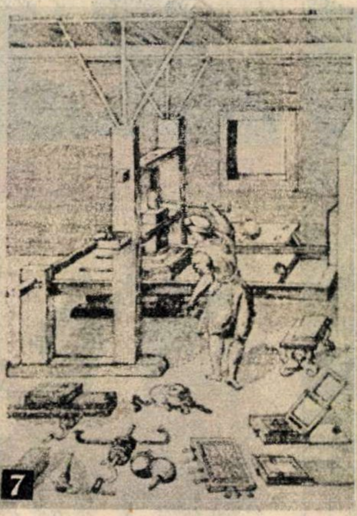
7

Unde a rămas Gutenberg? Unde a rămas meșterul Gu-Khung? În istorie, ca și în inimile noastre, ale iubitorilor de pretutindeni ai cărții. Povestea lor ne transmite prin fiecare carte pe care o atingem un mesaj optimist, de încredere în om și în forțele sale, în flacăra secretă din pieptul fiecăruia, izvorul nesfîrșit al progresului umanității.

BIBLIOGRAFIE

Albert Flocon: Universul cărților, București, 1976;
Neagu Udroiu: Gutenberg sau Marconi?, București, 1981;
Viorel Sălăgean: Gutenberg la computer, București, 1981;
Dicționar cronologic al științei și tehnicii universale.

1. Marea noutate a introducerii tiparului în Europa i-a inspirat pe artiștii vremii. În imagine, o gravură în lemn de Jost Amman, 1568
2. Aici se tipărește revista „Cutezătorii"!
3. Culegerea manuală a literelor, o artă care a străbătut veacurile. Unele cărți rare se mai tipăresc și azi cu mijloace tradiționale.
4. Tipografiile anului 2000 funcționează de pe acum! Procedeul fotoculegerii permite să se schimbe după dorință atît mărimea și aspectul literei cît și lățimea coloanei de text.
5. Gutenberg, pionierul tiparului modern, așa cum ni-l înfățișează documentele vremii.
6. Prima carte din lume, tipărită cu ajutorul plăcilor gravate conținînd „pagini" întregi de text alăturate, a fost imprimată acum 1 115 ani.
7. Armele meșterului tipograf în vremea lui Gutenberg. La loc de cinste: presa de imprimat.

CE ESTE UN INCUNABUL

Cărțile tipărite între inventarea tiparului și primăvara anului 1500 poartă numele generic de incunabule. Noțiunea derivă din termenul **in-cunabula** *(scutece, leagăn), folosit de bibliografii din secolul al XVII-lea pentru a numi începuturile tiparului. Unul dintre ei, Philippe Labbe, folosește expresia într-o lucrare apărută în 1653, în care publică lista cărților tipărite înainte de 1500 și aflate la Biblioteca regală din Paris. Odată cu noțiunea de incunabul, în sensul de carte rară și de preț, tradiția a preluat și această dată-limită. O curiozitate: în cei 55 de ani ai perioadei incunabulelor au fost publicate 40 000 de titluri!*

Prin extensie, termenul de incunabul se aplică și altor cărți rare și foarte vechi, precum celor tipărite la noi de Macarie, Coresi ș.a. în secolul al XVI-lea.

Cutezătorii

Redactor șef: MIHAI NEGULESCU; Secretar responsabil de redacție: OVIDIU ZOTTA

Redacția: Piața Scînteii nr. 1, București 33. Telefon: 17 60 10. ADMINISTRAȚIA: Editura „Scînteia". TIPARUL: C.P.C.S. ABONAMENTE: prin oficiile și agențiile P.T.T.R. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — departament export-import presă P.O.B. 136—137 Telex: 11226 București.

Index 41633 12 pagini, 1,50 lei

OȘTENII LUI MIHAI VITEAZUL

17 Biblioteca

Multe bătălii a fost nevoit să dea Mihai Viteazul ca să poată menține independența țării. Abia isprăvită lupta cu nogaii hanului tătar, doi călăreți aduc vestea că pașa de la Vidin și-a trimis achingiii lui să prade Oltenia.

SCENARIUL : DUMITRU ALMAȘ DESENE : VALENTIN TĂNASE ȘI RADU VINTILESCU

4

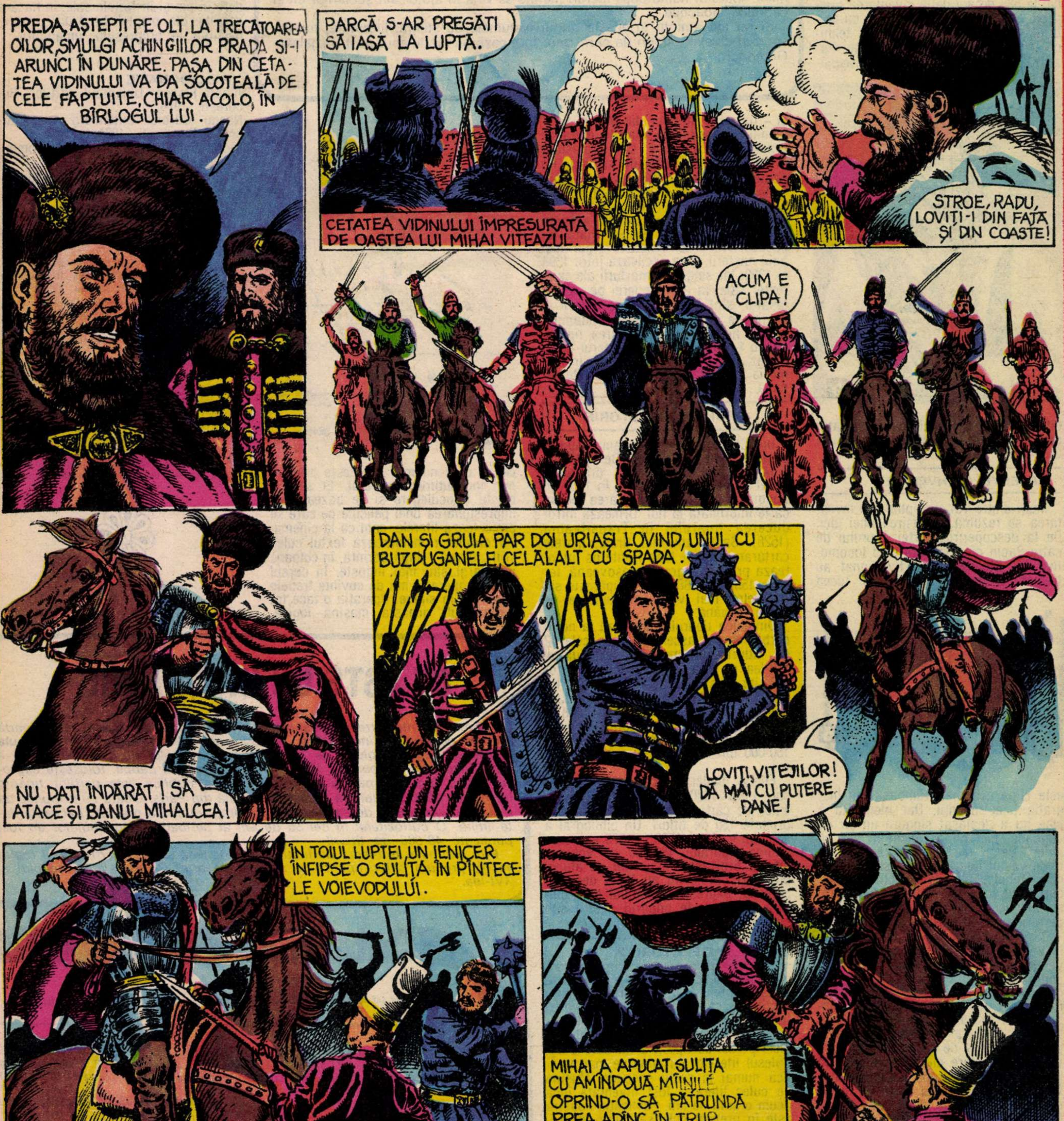
PREDA, AȘTEPȚI PE OLT, LA TRECĂTOAREA OILOR, SMULGI ACHINGIILOR PRADA ȘI-I ARUNCI ÎN DUNĂRE. PAȘA DIN CETATEA VIDINULUI VA DA SOCOTEALĂ DE CELE FĂPTUITE, CHIAR ACOLO, ÎN BÎRLOGUL LUI.
PARCĂ S-AR PREGĂTI SĂ IASĂ LA LUPTĂ.
CETATEA VIDINULUI ÎMPRESURATĂ DE OASTEA LUI MIHAI VITEAZUL.
STROE, RADU, LOVIȚI-I DIN FAȚĂ ȘI DIN COASTE!
ACUM E CLIPA!
NU DAȚI ÎNDĂRĂT! SĂ ATACE ȘI BANUL MIHALCEA!
DAN ȘI GRUIA PAR DOI URIAȘI LOVIND, UNUL CU BUZDUGANELE CELĂLALT CU SPADA.
LOVIȚI, VITEJILOR! DĂ MAI CU PUTERE DANE!
ÎN TOIUL LUPTEI UN IENICER ÎNFIPSE O SULIȚĂ ÎN PÎNTECELE VOIEVODULUI.
MIHAI A APUCAT SULIȚA CU AMÎNDOUĂ MÎINILE OPRINDU-O SĂ PĂTRUNDĂ PREA ADÎNC ÎN TRUP.

(Va urma)

Cutezătorii

13

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ
EDITATĂ DE
CONSILIUL NATIONAL
AL ORGANIZAȚIEI
PIONIERILOR

JOI, 31 MARTIE, 1983.
ANUL XVII (Nr. 808)

PRIETENII ADEVĂRULUI ȘTIINȚIFIC

(pag. 6-7)

CADRAN POLITIC

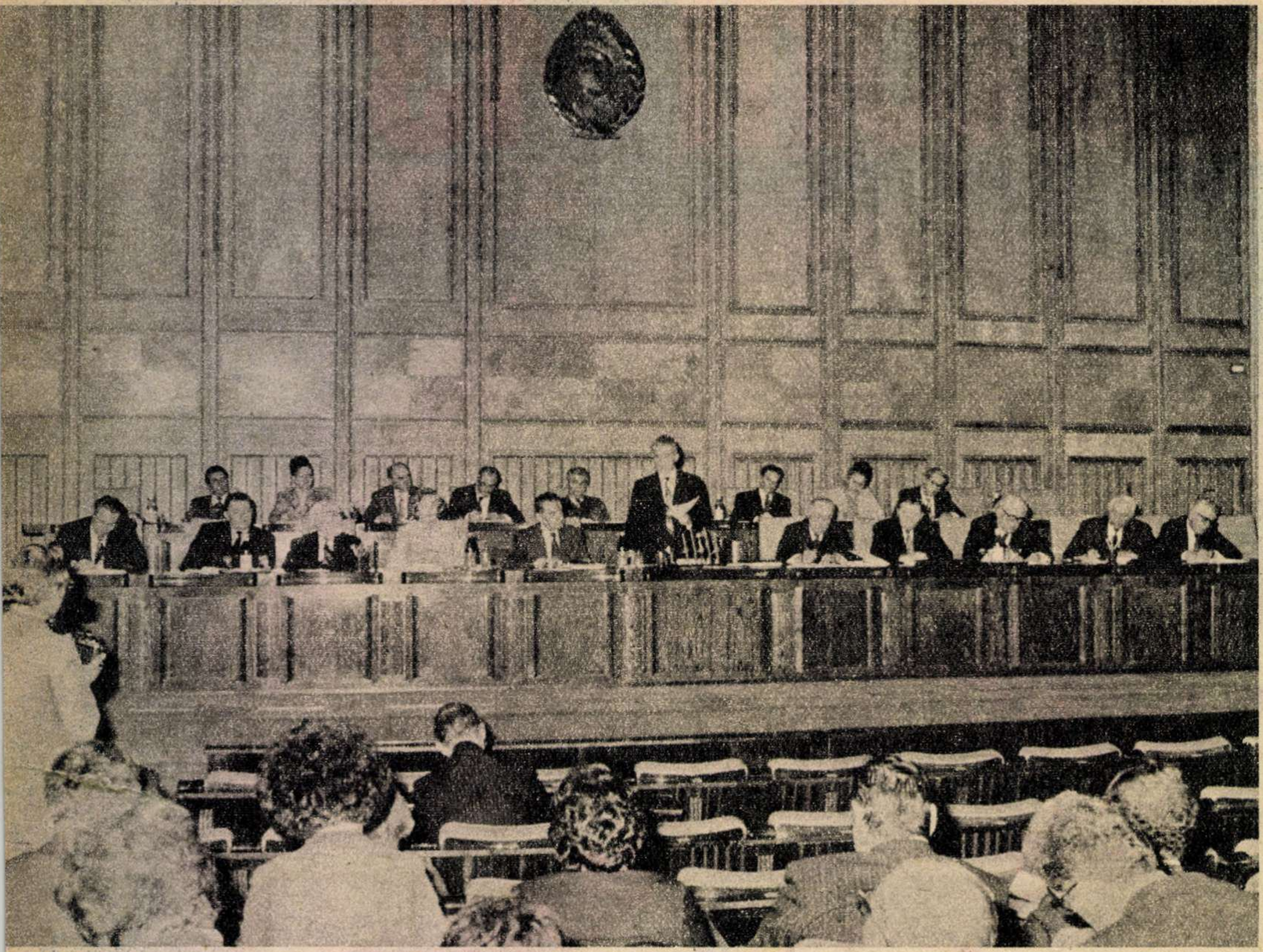

Ideea fundamentală a încrederii depline în capacitatea creatoare a poporului român, a cerinței ca problemele economico-sociale să fie soluționate cu forțe proprii, constituie tema centrală a dezbaterilor ce au avut loc în plenara Comitetului Central al partidului, în zilele de 23 și 24 martie, precum și în Marea Adunare Națională, în zilele de 24 și 25 martie a.c. **„Industria românească,** a subliniat secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,**în cuvîntarea rostită la plenară, **este în stare și trebuie să soluționeze orice problemă".** Dealtfel, au și fost adoptate noi măsuri eficiente ca, în continuare, în temeiul obiectivelor stabilite de cel de-al XII-lea Congres, al hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, să se asigure o mai bună utilizare a resurselor materiale și umane ale țării.

Una dintre temele aflate pe ordinea de zi a fost analiza bilanțului activității economico-financiare desfășurată în anul 1982. Referindu-se pe larg la această activitate, la rezultatele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **„Am obținut o dezvoltare importantă a economiei naționale, am făcut noi pași pe calea înfăptuirii obiectivelor trasate de Congresul al XII-lea al partidului".** Iată, avuția națională a înregistrat, în 1982, un ritm de creștere de 7 la sută. Au fost obținute rezultate bune în ceea ce privește creșterea producției, a rentabilității și beneficiilor, a venitului național.

Rezultatele din 1982 au fost privite sub două aspecte. Primul se referă la condițiile internaționale actuale, la faptul că lumea de azi se confruntă cu o puternică criză economică. Numeroase țări, chiar dintre cele mai dezvoltate, cunosc importante scăderi ale volumului producției. Țara noastră, în schimb, se situează în continuare – prin munca și creația întregului popor – pe traiectoria dezvoltării neîntrerupte. Acum, cînd pe plan internațional scade gradul de ocupare a forței de muncă, cînd în țările capitaliste șomajul ia proporții nemaiîntîlnite în istorie, iată, țara noastră încheie bilanțul anului 1982 cu o creștere a personalului muncitor din sectorul socialist de 120 de mii de oameni. Cel de-al doilea aspect, sub care au fost privite rezultatele anului trecut, se referă la condițiile interne. Din acest punct de vedere, în plenară s-a făcut sublinierea că sînt necesare încă mari eforturi pentru ca rezultatele economice să corespundă întru totul înzestrării tehnice a economiei românești, bazei materiale ce a fost asigurată prin grija partidului și a statului.

Economia națională are condiții să obțină rezultate mult mai bune. De la acest adevăr pornesc măsurile stabilite de plenara Comitetului Central al partidului, legile adoptate de Marea Adunare Națională. Se are în vedere, în acest sens, îndeplinirea exemplară a programelor privind creșterea productivității muncii, a calității produselor, valorificarea superioară a bazei energetice și de materii prime. Și, mai cu seamă, se are în vedere rezolvarea cu forțe proprii a celor mai complexe probleme. În această privință, așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„mai întîlnim în unele sectoare anumite rețineri, o manifestare a vechii mentalități de a nu încerca să se soluționeze problemele cu forțele proprii, ci pe calea importului".** Or, industria românească – dispunînd de importante resurse materiale și umane – este în stare să soluționeze orice problemă. Trebuie deci să ne bazăm pe ea. Trebuie făcut totul pentru creșterea competenței profesionale, pentru pregătirea temeinică a viitoarelor cadre.

Programul privind perfecționarea sistemului de retribuție, adoptat de asemenea în aceste zile, are în vedere, în primul rînd, o mai bună utilizare a bazei tehnice și a forței de muncă. Veniturile oamenilor muncii vor depinde direct de rezultatele obținute în producție, de calitatea și cantitatea muncii fiecăruia, munca fiind temelia creșterii bunăstării întregii națiuni.

Efortul propriu, singurul decisiv pentru progresul patriei, singurul izvor de bogății și prosperitate, devine într-o mai mare măsură, în temeiul recentelor hotărîri, un criteriu și un indicator de bază în programele de dezvoltare a societății noastre.

Avem un trecut glorios, o istorie bogată în fapte eroice, în evenimente ce dovedesc că, în cele mai grele timpuri, înaintașii noștri nu și-au părăsit niciodată pămîntul unde s-au născut, că au luptat, aici, cu întreaga ființă pentru a-l apăra, pentru a-l face mereu mai rodnic, mai înfloritor. Ei s-au înfrățit, așa cum plastic arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „cu munții și cîmpiile, cu rîurile și codrii falnici",** rămînînd **„neclintiți pe aceste meleaguri, apărîndu-și ființa, dreptul la existență liberă".**

Produsul cel mai bun al acestei bogate și glorioase istorii este Partidul Comunist Român. Stejar falnic, răsărit din trupul țării, cu rădăcinile adînc împlîntate în istoria ei multimilenară, partidul comunist și-a asumat înalta răspundere de a lupta pentru ca năzuințele vitale ale poporului să se împlinească; pentru ca pe pămîntul scump al patriei să făurim societatea socialistă multilateral dezvoltată, viitorul comunist.

„Trebuie să nu uităm nici un moment – sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. din 1–2 iunie 1982 **– că partidul nostru s-a născut și s-a dezvoltat din rîndul forțelor revoluționare, din rîndurile clasei muncitoare, ale țărănimii, intelectualității, ale poporului".** De la aceeași înaltă tribună, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că **„crearea, în 1893, a Partidului Social-Democrat Muncitoresc Român a constituit un moment important în organizarea politică a clasei muncitoare, în creșterea rolului ei în viața socială și politică a României".** Adevăratele începuturi ale Partidului Comunist Român coincid cu începutul activității partidului muncitoresc, călăuzit de teoria marxistă, creat în urmă cu 90 de ani.

De-a lungul multor secole, noi, românii, n-am avut răgazul, precum țările din vestul continentului, să dezvoltăm de timpuriu economia, industria, să ne bucurăm de binefacerile cuceririlor cunoașterii umane. Noi am fost aici, la „poarta Europei", în calea furtunilor stîrnite de migrația popoarelor, în calea expansiunilor puterii otomane. Poporul nostru a ținut piept acestor vijelii prin luptă aprigă, plină de sacrificii. Dominația străină de sute de ani s-a înscris și ea printre factorii care au frînat multă vreme dezvoltarea economică a țărilor române. Așa se explică de ce, pe teritoriul patriei noastre, abia către sfîrșitul secolului

---

TOT ÎNAINTE !

1

LUMINOASE TRADIȚII

90 DE ANI DE LA FĂURIREA PARTIDULUI POLITIC AL CLASEI MUNCITOARE DIN ROMÂNIA

al XVIII-lea și începutul celui de-al XIX-lea încep să apară relațiile de producție capitaliste odată cu dezvoltarea activității manufacturiere și a industriei. Este momentul în care își face intrarea în istorie și muncitorimea română – simbol al vremurilor noi.

Istoria secolului al XIX-lea se sprijină, în ceea ce privește poporul român, pe cîteva importante „plăci turnante": Revoluția din 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, Revoluția burghezo-democratică din 1848, Unirea Principatelor Române, în 1859, proclamarea independenței de stat, în 1877 – care au deschis calea făuririi României moderne. Economia a intrat într-un proces de înviorare, trecîndu-se la dezvoltarea industriilor extractive, metalurgice și prelucrătoare. Abia către sfîrșitul secolului al XIX-lea (adică mult mai tîrziu decît în vestul Europei), România a intrat în prima fază a dezvoltării capitaliste. Și tot acum, în noile condiții istorice, clasa muncitoare din patria noastră își definește și scopurile luptei sale: eliberarea de exploatare și asuprire, apărarea independenței și suveranității țării. Primul obiectiv era legat direct de viața grea a muncitorilor exploatați tot mai intens de către capitaliștii interesați doar de obținerea unor profituri cît mai mari. Cît privește cel de-al doilea obiectiv – apărarea independenței și suveranității –, el exprima dezacordul muncitorimii față de pătrunderea capitalului străin în România și acapararea de către acesta a principalelor ramuri ale industriei noastre naționale.

Numai uniți muncitorii pot fi puternici. Numai uniți muncitorii își pot îndeplini misiunea istorică de a dărîma din temelii vechea orînduire, bazată pe exploatare, pe nedreptate, pe dominația celor mulți de către cei puțini și avuți, de a edifica o nouă societate, a demnității și libertății umane. Dar nici unitatea clasei muncitoare, nici înțelegerea clară a rolului ce-i revine în istorie, nici victoria luptei sale nu sînt posibile fără un partid revoluționar care să militeze pentru afirmarea conștiinței muncitorești, pentru împlinirea idealurilor privind făurirea unei societăți mai drepte și mai bune.

Aceste adevăruri le-a înțeles bine clasa muncitoare din România. Semnificativ, în acest sens, este faptul că afirmarea clasei muncitoare în viața politică și socială a patriei noastre, istoria luptelor muncitorești sînt dominate de preocuparea ardentă pentru organizarea de clasă, pentru făurirea și consolidarea partidului politic al muncitorimii. Un partid înzestrat cu forța de a fi deschizător de drumuri noi în istorie, de a emana energia și lumina care să-i unească pe muncitori, să-i însuflețească în luptă, să le confere deplină încredere în dreptatea cauzei lor și în biruința bătăliilor purtate în numele acestei înălțătoare cauze.

Intrarea muncitorimii în istoria României a fost marcată de manifestații politice, de afirmarea unor forme noi, a unor modalități noi de luptă, de însuflețitoare campanii pentru cucerirea de libertăți democratice, a votului universal, a dreptului de organizare, ceea ce a dus la îmbogățirea experienței, la concluzii folositoare pentru viitoare bătălii de clasă, pentru perfecționarea întregii activități. Un moment deosebit de important al luptei pentru organizarea de clasă a fost înființarea, în anul 1872, a Asociației generale a tuturor lucrătorilor din România.

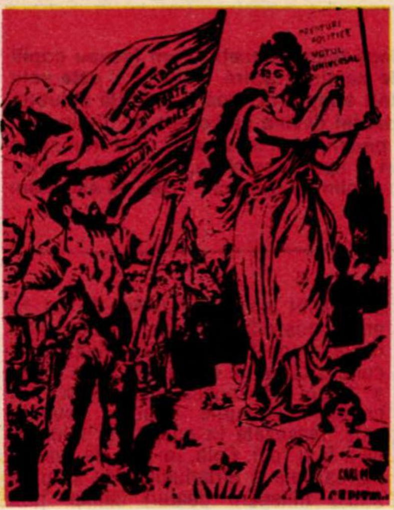

Desen apărut în „Lumea nouă științifică și literară", 1895.

Omagiem în această primăvară făurirea partidului politic al muncitorilor din România. Larga propagare în țara noastră a ideilor socialiste, în acel tumultuos sfîrșit de secol al XIX-lea, cucerea inimi și transforma conștiințe. Traducerea în limba română, de către intelectuali influențați de marile idealuri progresiste ale vremii, a unora dintre operele întemeietorilor socialismului științific, Marx și Engels, ca și activitatea tot mai intensă a cercurilor socialiste au avut o puternică înrîurire asupra dezvoltării luptei revoluționare în România. Acestea erau condițiile care au adus pe „ordinea de zi" problema făuririi partidului politic al clasei muncitoare.

La București, la Iași, în alte orașe au fost create cercuri muncitorești, transformate apoi în cluburi muncitorești, în cadrul cărora a fost pregătit congresul ale cărui lucrări s-au deschis în ziua de 31 martie 1893, și care avea să statueze făurirea partidului politic marxist al clasei muncitoare.

Creat pe principiile socialismului științific, Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România (P.S.D.M.R.) constituie o vibrantă chemare a muncitorimii la „postul de onoare", pe care nu l-a părăsit niciodată.

Așa cum pe drept cuvînt sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „făurirea partidului clasei muncitoare a marcat o etapă nouă în desfășurarea procesului revoluționar din țara noastră, în dezvoltarea luptelor sociale".** De la începutul activității sale, partidul a pornit lupta pentru dezvoltarea unei industrii naționale, condiție fundamentală a asigurării progresului patriei, pentru înfăptuirea reformei agrare și organizarea pe baze noi a țărănimii, pentru ridicarea nivelului de civilizație și cultură al maselor populare, pentru vot universal și învățămînt gratuit, pentru egalitatea deplină în drepturi între toți cetățenii țării fără deosebire de naționalitate. Luptînd în numele proletariatului român, partidul s-a manifestat, totodată, ca un detașament activ al mișcării muncitorești internaționale.

Cerința obiectivă a luptei pentru o nouă societate, socialistă, în România era acum înscrisă ca obiectiv de bază în Programul partidului. La îndemnul acestui „nou partid care s-a ridicat în țară", cum nota Constantin Mille, al acestui partid „cu rădăcini împlîntate în inima poporului", mase tot mai largi de oameni ai muncii ieșeau în stradă, potrivit mărturiilor cronicarilor vremii, cîntînd „Deșteaptă-te, române".

La 1 Mai 1893, deci după numai cîteva săptămîni de la făurirea sa, P.S.D.M.R. lansa un important manifest prin care chema la acțiuni de luptă, la manifestații menite să exprime forța clasei muncitoare. Masele au răspuns cu entuziasm la această înflăcărată chemare.

Apariția, în această perioadă, a poeziei „Muncitorul" reprezintă un remarcabil eveniment, fiind printre primele elogii literare aduse zilei solidarității internaționale a oamenilor muncii. Autorul ei, poetul Traian Demetrescu, s-a numărat printre delegații la Congresul de constituire a P.S.D.M.R. Emoționantele lui versuri – „În mai, cînd rozele-nfloresc/ Scăldate-n aurul de soare/ Popoarele sărbătoresc/ A muncii sfîntă sărbătoare" – erau declamate la multe dintre întrunirile muncitorilor.

An după an muncitorimea devenea mai puternică, afirmîndu-se cu tot mai multă vigoare în viața politică și socială. An după an, dar mai cu seamă odată cu începutul secolului nostru, s-au întețit și represiunile împotriva clasei muncitoare, împotriva partidului său politic.

În luna mai 1921, prin făurirea Partidului Comunist, în România apare o forță puternică, bine organizată, profund revoluționară, singura în stare să asigure construcția conștientă a viitorului luminos în care spera un întreg popor. Făurirea P.C.R. avea să determine o schimbare fundamentală în conținutul mișcării muncitorești, în lupta întregii noastre națiuni pentru o viață nouă, pentru o societate nouă.

Acest viitor îl făurim astăzi, în anii rodnici ai construcției socialiste, în anii în care poporul, strîns unit în jurul partidului comunist, a devenit stăpîn pe propriul destin, făuritor conștient al propriei sale istorii.

*Exprimînd prin inițiative și fapte pline de dăruire spiritul patriotic-revoluționar care dă viață amplei acțiuni pionierești **„Tot înainte"**, purtătorii cravatelor roșii cu tricolor ne semnalează:*

●

- *La Școala generală din localitatea Poienarii de Muscel, județul Argeș, pionierii înscriu sub genericul **„Sintem urmașii unui popor eroic"** excursia lor la Scornicești, județul Olt – unde s-a născut tovarășul Nicolae Ceaușescu. Printre obiectivele vizitei se află și Muzeul de istorie din localitate, unde sînt înmănuncheate numeroase documente ce vorbesc despre trecutul istoric al comunei și despre lupta revoluționară a celui mai iubit fiu al poporului nostru – tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ei pregătesc, de asemenea, o dezbatere „Cînd spunem România, spunem ani de bucurie", la care vor avea ca oaspete de onoare pe secretarul Comitetului comunal de partid.*

●

- *În cadrul **„Ștafetei generațiilor"**, pionierii Liceului „Frații Buzești" din Craiova și-au propus să contribuie la sporirea frumuseții localității lor. Ei îngrijesc cu dragoste părculețul pionierilor (foto 1), spațiile verzi din cartier și-și dovedesc grija pioasă pentru monumentele istorice, printre care se află și monumentul „Al.I. Cuza (foto 2). Acționînd sub genericul **„Pionierii în anii de lumină"**, aceiași pionieri craioveni participă la pasionante întreceri sportive. Iată-i prinși într-un meci de baschet – băieți – pentru cîștigarea Cupei unității (foto 3).*

Izbînda de la PERIENI

Luați în palmă puțin pămînt. Duceți-l apoi spre obraz ori lîngă frunte, sau lîngă inimă; duceți-l cum făceau copiii de demult ai dacilor. Mîna aceea de pămînt e numai viață; grămăjoara aceea de pămînt respiră, trăiește, îi este sete și foame, rabdă, se grăbește, visează ca o ființă adevărată. Tocmai de aceea, cînd e îngrijită, cînd e apărată și iubită cu însăși ființa noastră, mîna aceea de pămînt, întreaga grădină, tot pămîntul patriei devine clocotitor de luminos și harnic, și rodnic, și plin de putere. Puneți talpa și fruntea, inima puneți-o lîngă pămînt și el se va auzi cald fremătînd de bucurie și spunînd: „Ce harnici și buni sînteți voi, oameni și copii, voi, păsări și ape, și semințe, și mașini, și anotimpuri ale mele. Tocmai de aceea vă iubesc și vreau să fiu la fel ca voi: harnic și plin de rodnicie". Dar să ascultăm și...

1. GLASUL OMULUI ÎN DIALOG CU PĂMÎNTURILE

Cine n-a auzit de vestitele grădini semiramide sau de renumitele sisteme de irigații de pe văile Tigrului și Eufratului? Azi, ca și alte oaze ale fertilității, ele nu mai există; au devenit niște pustiuri, un fel de răni uriașe ale pămîntului din cauza unui fenomen care nu cunoaște îndurare nici margine: **eroziunea.** Mai rea și mai fanatică decît seceta sau potopul apelor, mai tacită și mai crispată decît gerul cumplit, eroziunea știe și poate să nimicească totul. Ea vine pe nesimțite, ajutată de abuzul unor calamități naturale, dar adesea și de cel al neglijențelor omului. Nu este pentru nimeni străin faptul că aproape două treimi din teritoriile agricole și silvice de la noi au un relief ondulat. Defrișat cîndva fără discernămînt, în scopul profiturilor capitaliste, aceste reliefuri au fost supuse de fapt eroziunii. Astfel, între anii 1920 și 1921 a fost sacrificat pur și simplu un milion de hectare acoperite de păduri. Dealuri întregi deveneau răni uscate pe care nu mai respira nici un firicel de iarbă

–Ce-i cu tine, pămîntule? De ce suferi atît? Cum de s-a putut una ca asta?! a întrebat însă omul zilelor de azi. Și omul, gospodarul modern care stăpînește în egală măsură atît știința agriculturii cît și pe cea a iubirii de vatră, a trecut la muncă bărbătească și creație. Terenurile trebuiau revitalizate, reașezate în puterea și felul lor de-a fi și rodi. Colo, în Țara de Jos, pe marea vale a Bîrladului unde stau de strajă milenară dealuri calme, prin 1953 ia ființă în comuna Perieni „Stațiunea centrală de cercetări în combaterea eroziunii solului". Asaltul către întemeierea unei munci cutezătoare de creație și rod era deschis. „Pe valea Bîrladului crește floarea visului", spune un cîntec din acești ani...

2. MISTERUL... CREAȚIEI ȘI AL HĂRNICIEI

„După **sănătate** și **alimentație,** a treia problemă a Terrei este **eroziunea** pămîntului" – un memento dramatic, dacă stăm să meditām asupra celor trei cuvinte înalte cît Munții Himalaia. Munca pămîntului, știința agriculturii, păstrarea științifică a avuției numită cernoziom cer aportul tuturor oamenilor și al tuturor științelor. Un gram de pămînt roditor e mai scump decît orice gram de aur sau platină, e mai valoros decît o tonă de rocă adusă de pe Lună sau de pe oricare altă planetă. Pămîntul sau nimic! În fața acestei alternative, omul modern alege pămîntul! Dacă fiecare din noi ar fi pătruns de esența formidabilă a acestei alternative, în cîțiva ani grădina, palma de pămînt, întreaga vatră ar deveni cea mai frumoasă și mai roditoare așezare din univers.

Iată că la Perieni oamenii au trecut „cu un ceas mai devreme" înaintea altora la cucerirea frumuseții.

– Am început prin a „interzice" terenurilor în pantă să mai alunece în văi, ne spune doctorul inginer Titus Nemțeanu, aflat aici din primele clipe ale drumului în sus. Am interzis apelor furioase și neașteptate să ne mai spele teritoriile de straturile negre ale cernoziomului; și-am hotărît că fiecare mînă de pămînt poate să devină aur!

– Dar cînd și unde, și cît, și cum?... vin întrebările bruște ale oricui.

– Pariul nostru cu timpul și cu natura a pornit pe cele 2 107 ha, pe care le deținem și azi. Tot secretul constă în **organizare!** Cine „umblă leanca" pe pămînt, n-are ce căuta în agricultură. Ce am avut noi în fața nostră?! Niște terenuri bolnave, erodate; niște răni cu aspect selenar pe care nici pasărea cerului nu se oprea. Care era, în acest caz, legea de oțel a muncii și scopului nostru? Să ne organizăm munca metodic, o muncă la care să participe toată suflarea, în așa fel încît să reușim, în cîțiva ani, să refacem echilibrul ecologic al pămîntului și să-i redăm marele său rost: **să producă!** Întîi am făcut experimentări privind coeficientul de scurgere pe microbazine: Cît pămînt se scurge? Cîtă apă? Cît volum dispare? Care-i mărimea nucleului torențial?

– ...mărimea nucleului torențial! Și ați aflat-o?

– Cel mai mare nucleu torențial a bîntuit pe data de 17 iunie 1962, cînd au căzut 4,66 litri pe minut pe metru patrat, timp de zece minute; un adevărat asalt al apei asupra bunului nostru pămînt, în această zonă de silvostepă, pe meleagurile Tutovei. Stăpînind bine

pămîntul, anotimpurile, prevenind capriciile neașteptate ale vremii, ne-am organizat pe două sectoare: unul de cercetare și altul de producție dispus în patru ferme – două vegetale, una viticolă și alta mixtă. Cu tact și calm,

dar cu siguranţă, ţinînd seama de categoria de folosinţă a terenului, de înclinaţia versanţilor şi lungimea acestora, am pornit la organizarea benzilor înierbate ale culturilor în fîşii. Surpriza: procesul eroziunii, încet, încet a început să cedeze. Pămîntul nostru se îmbrăca în avere şi începea să respire. Muncă şi cercetare riguroase pe toate miile şi sutele de hectare care deveniseră laboratoarele noastre de gînd, muncă, rost, efort şi vis.

3. CUM SATISFACEM SETEA CURIOŞILOR?

Înainte de elogiul mîinilor şi al frunţii, înainte de imnurile cuvenite soarelui, pămîntului şi rodului, se cuvine un elogiu adus revoluţiei intervenite în ideea de muncă pe pămînt azi, pe plaiurile de la Perieni. Vă reamintim că pămîntul este singura sursă inepuizabilă de energie după soare; planeta noastră este cel mai mare dar al universului. Omul creator l-a iubit şi l-a muncit, l-a arătat soarelui plin de rodirea trudei sale. Cu atît mai vibrant, mai uman, mai frumos este marele temei al rodniciilor şi muncii de la Perieni. Dar care dintre noi n-ar vrea să afle cum şi în ce fel s-a ridicat acest templu al muncii şi păcii roditoare? Sistemul este de-a dreptul captivant pentru orice tînăr. Să nu vi se pară curios, dar înşişi pionierii sînt aici un fel de „stăpîni ai ştiinţei agricole" înnoitoare, aşa încît „limbajul" agricol al inginerilor, buldozeriştilor, muncitorilor agricoli, părinţilor lor nu mai înseamnă nici o „curiozitate". Crescînd odată cu livezile şi terasele, şi recoltele, aceşti copii vorbesc curent acum despre „organizarea antierozională a teritoriului" – cunoscînd în ce constă stabilirea judicioasă a mediului de folosinţă. Un exemplu: unde se face vie, vie să se pună şi nu porumb! Şi unde vine grîul pînă dincolo de coama calului, n-are ce căuta via! Chiar ei au participat la realizarea reţelelor de drumuri pe liniile generale ale curbelor de nivel, făcînd legătura dintre acestea pe deal înclinat sau în serpentină. Cunosc în ce constă stabilirea numărului de sole (parcele) optime, cu lungimea pe linia generală a curbelor de nivel. E minunat să constaţi cum drumurile trasate de tine cu nişte haturi de pămînt cu iarbă micşorează viteza de deplasare a pămîntului. Şi mai spectaculoasă e bararea scurgerilor pentru reţinerea apelor în sol, împiedicînd transportarea elementelor fertilizante. Atît sistemele antierozionale de cultură pe curbele de nivel sau în fîşii, cît şi cele cu benzi înierbate sînt aici bine cunoscute fiecărui pionier şi se află la îndemîna lui! Extraordinar de spectaculos şi de eficient e sistemul de **AGROTERASARE PE ARABIL**, un fel de platforme drepte, executate cu buldozerul pe lăţimi de cîte 4–5 metri. Pămîntul care rezultă din mişcare se dă către vale şi se realizează un taluz care se înierbează. Pot fi, astfel, invitaţi în luna mai la nişte mari ospeţe de iarbă proaspătă atît mieii cît şi mînjii nedespărţiţi de copiii de la Perieni.

Pentru aceasta trebuie cunoscută bine şi agrotehnica antierozională care constă în stabilirea unei structuri antierozionale ori a asolamentelor corespunzătoare de 4–5 ani; tot aşa cum fertilizarea pămîntului cu doze optime de îngrăşăminte (azot, fosfor, potasiu, gunoi de grajd, de pasăre) este un element de bază în opera agricolă a copiilor. Numai aşa veţi înţelege cum un milimetru de pămînt de la suprafaţa solului spălat de apă reprezintă, pe un hectar, 10 mc de pămînt (între 11 şi 13 mii kg)!

Stăpînind această avere a minţii şi pămîntului, mîinile cutezătorilor din Perieni ştiu efectua împreună cu uneltele şi maşinile arăturile, pregătirea patului germinativ, semănatul, prăşitul şi recoltatul care se fac pe linia generală a corpurilor de nivel.

4. DEALUL „CUTEZĂTORII"

Simina Motrea nu mai are pasiuni pentru scrierea jurnalelor intime. Deşi e în clasa a VIII-a, Simina îşi scrie mai bine gîndurile direct pe faţa pămîntului, acolo pe paginile de humus ale teraselor...

– ...şi cum ne luam noi la întrecere cu ai noştri (cu părinţii, adică) la trebile din viaţă, în cîmpuri, numai ce ne încolţeşte, mie şi cîtorva colegi, o idee: să preluăm noi, pionierii, dealul de la Roşcani. I-am dat şi un nume: „Cutezătorii!" Dealul era al nostru! Cutreierîndu-l, am aflat însă că... avea şi el răni... pustiuri cît un stadion. Apele, frigul, căldura, vînturile furau de pe dealul „Cutezătorii" aur, adică humus. Furau solul! Am şi pornit la construirea a două terase în lungime de cîte 120 m fiecare în vederea stăvilirii eroziunii. Pe urmă l-am însămînţat cu ierburi perene – bromus pe taluz, iar pe terase am pus porumb şi l-am îngrijit cu mîinile noastre. Rezultat? 11 125 kg porumb boabe la hectar.

– Şi tot pe dealul „Cutezătorii", completează Mihaela Arteni, am amenajat o cabană apicolă în liziera pădurii, unde îngrijim vreo 8 familii de albine lucrătoare în terasele de vie, salcîm şi floarea-soarelui.

– Parcă la cireşi, meri, răchită, cais, portocali sau tei nu vin lucrătoarele... mai zice Maricica Anton.

– Şi pentru că-i vorba de... muncă frumoasă, eu zic să nu uităm nici „producerea răsadurilor" pe dealul nostru pentru: tomate, varză, ardei, vinete. Partea dinspre „satul vechi" al dealului e minunată pentru aşa ceva – completează Anişoara Postolache. Rezultat: 600 000 lei venit la hectarul de răsadniţă oferită satului şi Bîrladului.

– Grăbiţi-vă, fetelor, la vorbă că ne aşteaptă băieţii. Au şi pornit-o către cele 3 hectare de livadă ale C.A.P.-Perieni! strigă Niculae Arteni. Azi mergem la efectuarea tăierilor de rodire, în imperiul celor 3 000 de pomi. Pînă şi Tudorel Arsene de la tractoare vine azi în livadă. Simion Vrabie, Ionel Butnaru şi Gheorghe Partea s-au învoit încă de la dirigenţie şi s-au dus livădari...

5. INTERVIU CU... PĂMÎNTUL

Epopeea muncii şi creaţiei de la Perieni este azi legitimaţia firească a celor 6 000 de oameni cîţi trăiesc şi muncesc acolo. În ultimii ani, ei au devenit agricultori moderni cunoscuţi în toată patria şi peste hotarele ei. Nicu Chiperi din clasa a VIII-a ne-a pus la dispoziţie nici mai mult, nici mai puţin un... „interviu cu pămîntul" din Perieni – realizat de-a lungul a patru anotimpuri; am spicuit cîteva întrebări şi răspunsuri:

Nicu Chiperi: „Spuneţi voi, dealuri cu terase de grîu şi porumb, şi floarea-soarelui, ce ştiţi, ce gîndiţi despre noi, oamenii?

Pămîntul: Meserie milenară, agricultura în mîinile voastre a devenit o floare vie. Aţi venit şi m-aţi odihnit, m-aţi apărat şi aţi ridicat pe umerii mei terasele suspendate de aur şi pîine, de vis şi creaţie ale geniului omenesc.

Nicu Chiperi: Care-i harul rodului tău azi, pămîntule al oamenilor din Perieni?

Pămîntul: V-aţi pornit de la 800 kg grîu la hectar şi m-aţi făcut să vă dărui aproape 6 000 kg la hectar după muncă, vis şi iubire de glie. Porumbul se ridică azi la aproape 8 000 kg la hectar, iar strugurii spre 12–13 tone la hectar. Rodul meu într-un an e azi cît în 15 altădată...

⁂

Una după alta, filele din calendarul primăverii anunţă înălţimea de zbor a muncii perienilor pe meleagurile visului şi rodului. Fiecare sămînţă şi gram de pămînt, fiecare rază de soare şi strop de rouă, fiecare unealtă şi idee sînt în firea lucrurilor, în sensul cel mai înalt al hărniciei.

– În punctele de vîrf ale campaniilor agricole, omul cel harnic se trezeşte şi la ora două noaptea; cunoaştem şi noi trezirea aceea şi plecarea spre terase cu părinţii, ne spune pioniera Sanda Budescu. Oamenii, la noi, muncesc, de la mic la mare, după puterea lor, de dimineaţa pînă la ivirea luceafărului de seară.

Fiecare oră, aici, e ora de vîrf a muncii. Pentru că şi grîul, şi porumbul, şi livezile, şi turmele, şi grădinile nu cunosc decît un singur anotimp: cel al hărniciei şi înavuţirii oamenilor gospodari şi chibzuiţi.

Cînd scriem aceste rînduri, la Perieni e amiază în cutezanţă şi creaţie. Toată lumea se află în rosturile de vîrf ale primăverii şi pămîntului roditor – devenit aşa prin voinţa şi forţa de neegalat a oamenilor.

ION CRÎNGULEANU

PRIETENII adevărului științific

> **„Să sădim în conștiința tineretului spiritul revoluționar, dorința de a-și însuși cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane, voința de a acționa în toate împrejurările ca revoluționari, ca patrioți, de a-și servi întotdeauna poporul, cauza socialismului, pacea."**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Cercurile și cluburile **„Prietenii adevărului științific"** contribuie la formarea concepției materialist-dialectice despre lume și viață a pionierilor și școlarilor, a convingerilor științifice, la educarea lor în spiritul idealurilor societății noastre socialiste.

Cercurile „Prietenii adevărului științific" se organizează în toate școlile cu clase gimnaziale, iar cluburile — în funcție de posibilități —, la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor, în case ale pionierilor și șoimilor patriei.

La activitatea acestor cercuri și cluburi participă pionieri și școlari din clasele V-VIII, care manifestă interes pentru dezbaterea și aprofundarea unor teme de educație ateist-științifică, pentru înțelegerea transformărilor și determinărilor complexe ale fenomenelor naturale și sociale. Întrucît explicarea și elucidarea unor asemenea teme presupun abordări pluridisciplinare, la cercurile și cluburile „Prietenii adevărului științific" pot participa pionieri și școlari cu rezultate deosebite în activitatea cercurilor tehnico-aplicative și pe obiecte de învățămînt (chimie, biologie, fizică, istorie, geografie, etnografie și folclor etc.).

Activitatea cercurilor și cluburilor se organizează pe grupe de vîrstă (clasele V—VI și VII—VIII). Ele pot fi conduse de activiști ai Organizației Pionierilor și Uniunii Tineretului Comunist, cadre didactice, muzeografi. Conducătorul cercului antrenează însă în pregătirea și desfășurarea activității, în funcție de temele propuse, cadre didactice de diverse specialități.

Cercurile „Prietenii adevărului științific" își desfășoară activitatea lunar, iar cluburile bilunar, pe baza unei tematici.

Participanții pot opta pentru unul sau altul din grupajele tematicii prezentate în paginile de față, dar pot dezbate și probleme din celelalte domenii care fac obiectul acesteia și care-i interesează în mod deosebit.

În activitatea cercurilor și cluburilor „Prietenii adevărului științific" se vor folosi lecturile, dezbaterile, comentariile de texte, filmele documentare, diapozitivele, precum și experiențele și demonstrațiile practice.

Pentru creșterea gradului de atractivitate, activitățile se pot desfășura și sub forma unor întîlniri cu specialiști în diferite domenii, vizite la planetarii, la observatoare astronomice, la muzee de științe ale naturii, concursuri de cunoștințe, almanahuri și medalioane științifice.

În vederea pregătirii temeinice a activităților, conducătorul cercului sau clubului „Prietenii adevărului științific" va recomanda copiilor surse bibliografice, albume și materiale necesare efectuării diferitelor experiențe.

Trimestrial, în colaborare cu cercurile tehnico-aplicative și științifice din școală, cercurile și cluburile „Prietenii adevărului științific" vor organiza acțiuni politico-educative de masă, la nivelul unităților de pionieri, în cadrul cărora vor fi prezentate experiențe și demonstrații practice (aprinderea focului fără chibrit, colorarea și decolorarea unei soluții, producerea unui vulcan în miniatură, plutirea mercurului etc.), filme de educație materialist-științifică, jurnale vorbite și ilustrate, matinee științifice etc.

În scopul generalizării experienței pozitive dobîndite în acest domeniu, consiliile și comandamentele pionierești vor iniția mese rotunde, schimburi de experiență, consfătuiri.

Tematică orientativă

A. PENTRU CLASELE V—VI

1. Știința explică

- *Cum s-a format Pămîntul?*
- *Cum poate fi dovedită infinitatea Universului?*
- *Există civilizații extraterestre?*
- *Fenomene „capricioase" ale naturii și explicarea lor științifică (inundațiile, seceta, prăbușirile și alunecările de teren, cutremurele etc.).*
- *Se încălzește sau se răcește vremea pe glob?*
- *Izvoare „sfinte" și „tămăduiri miraculoase".*
- *Se poate vorbi despre gîndire la animale?*
- *Organismul uman, în afara oricăror spirite și forțe misterioase.*
- *Enigme ale unor civilizații străvechi.*

2. Sensul și semnificația unor idei, concepții și practici religioase

- *Ce știm despre sărbătoarea Crăciunului și cea a Paștelui?*
- *Ce sînt „tainele" și ce consecințe practice pot avea?*
- *Ce semnificație au ideile de rai, iad și purgatoriu?*
- *Există destin (soartă)?*
- *Vor avea loc „sfîrșitul lumii" și „judecata de apoi"?*
- *Care este sensul rugăciunii și al spovedaniei?*
- *Să credem în „zodii"?*
- *Tradiții profane și religioase*
- *Ce se știe despre moarte?*
- *Șarlatani antici și moderni*
- *Să dăm crezare monștrilor din povești?*

B. PENTRU CLASELE VII—VIII

1. Orizont științific românesc

- *P.C.R., promotor al științei. Directivele și programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic pînă în anul 2000.*
- *Realizări ale marilor inventatori români, intrate în patrimoniul științei mondiale*
- *Cercetarea științifică și folosirea în scopuri pașnice a energiei nucleare*
- *Laserul - unealtă universală. Din istoria laserelor românești*
- *Știința în slujba noii revoluții în agricultură*
- *Roboții industriali - „lucrători" de mare randament*
- *Contribuția inventatorilor la progresul tehnologic național*
- *Succese românești în domeniul chimiei*
- *Medicamente de origine marină.*

2. Omul descifrează tainele naturii

- *Inteligența umană - o materie inepuizabilă*
- *„Competiția" dintre brevetele naturii și cele ale oamenilor de știință*
- *Genetica și modelarea lumii vii. Perspectivele geneticii*

– Vom putea dobîndi „Tinerețe fără bătrînețe"?

– Resursele energetice și progresul omenirii

– Atomul în slujba păcii

– Oceanul – imens rezervor de hrană pentru omenire

– Preocupări mondiale pentru salvarea mediului înconjurător

– Pagini din epopeea cuceririi Cosmosului de către om

– Ce se poate spune despre viitorul Universului?

3. Știință și ateism

– Poziția P.C.R. și a statului nostru față de religie

– Rădăcinile religiei. Principalele concepții religioase ale lumii contemporane

– Ce reprezintă și ce urmăresc sectele religioase? Activitatea sectantă în țara noastră

– Umanismul ateist și „umanismul" religios

– Religia – frînă în dezvoltarea științei

– Influența revoluției tehnico-științifice actuale asupra religiei.

4. Știința în confruntare cu religia. Triumful științei.

– „Pămîntul" în disputa știință-religie. Inconsistența concepțiilor religioase despre apariția Pămîntului, forma și poziția lui în Univers

– Apariția vieții. „Argumente" ale religiei și adevărul științific

– Ce se poate spune despre atributul divinității de a fi atotcunoscătoare?

– Ce se știe despre Adam și Eva?

– Eclipsele, inundațiile, cutremurele etc. ... „pedepse" ale divinității?

– Alinierea planetelor – un fenomen natural, ciclic

– Iluzii și halucinații sau „vedenii"?

– Argumente științifice care fac Biblia... hazlie.

Tematica este orientativă. Ea poate fi îmbogățită cu noi teme, în funcție de interesul și opțiunile participanților.

Bibliografie

A.

1. ȘTIINȚA EXPLICĂ

Airinei Ștefan, **„Pămîntul ca planetă"**, Editura „Albatros", București, 1982

Ghițulescu G., Ghițulescu Tr., **„Șapte monumente celebre ale antichității"**, Editura științifică, București, 1969

Constantinescu Liviu, **„Mesaje ale pămîntului în descifrări actuale"**, Editura științifică, București, 1974

Gheorghiță Florin, **„OZN — o problemă modernă"**, Editura „Junimea", Iași, 1973

Iancovici Adrian, **„Pe urmele vieții extraterestre"**, Editura enciclopedică română, București, 1969

Guțu Modest, **„Delfinii"**, Editura „Ion Creangă", București, 1974

Guțu Modest, **„Meșteri iscusiți în lumea animală"**, Editura „Ion Creangă", București, 1976

Oprescu Vasile, **„Materialitatea și infinitatea lumii"**, în vol. „Știință, religie, societate", Editura politică, București, 1971, p. 262–288.

Pop Ionel, **„Întîlniri cu animale"**, Editura științifică, București, 1972

Pop Ionel, **„Instantanee din viața animalelor"**, Editura științifică, București, 1968

Radu Dimitrie, **„În grădina zoologică"**, Editura tineretului, București, 1967

Rodan V., Ottone R., Amira F., **„Curiozități științifice"**, Editura științifică, București, 1967, p. 76–89, 112–152, 155–170, 170–231, 251–252

Roșu Alexandru, Florea Ion, A. Dauneaud, **„Omul și forțele naturii"**, în vol. „Știință, religie, societate", Editura politică, București, 1971, p. 421–450

Stark Alexandru, **„De ce nu cade soarele?... și alte povestiri neștiințifico-fantastice"**, Editura „Ion Creangă", București, 1975

Topor N., **„Se schimbă clima?"**, Editura științifică, București, 1967

xxx **„Întrebări și răspunsuri la probleme de educație ateistă a tineretului"**, Editura politică, București, 1979, p. 163–168

xxx **„Întrebări și răspunsuri la probleme de educație ateistă a tineretului"**, Editura politică, București, 1982, p. 62–70, 73–77, 80–83

xxx **„Lumea peste două decenii"**, Editura științifică, București, 1968

xxx **„Întrebări care își caută răspunsul"**, Editura politică, București, 1970

xxx **„Călăuza ateistului"**, Editura politică, București, 1961, p. 322–342, 646–649, 650–655, 655–656

xxx Revista „Magazin", rubricile: „Enciclopedie", „Din culisele misticismului", „Ipoteze științifice", „Dosarul brigăzii științifice, **„Magazin"**.

2. SENSUL ȘI SEMNIFICAȚIA UNOR IDEI, CONCEPȚII ȘI PRACTICI RELIGIOASE

Bălteanu Gheorghe, **„Botezul și împărtășania"**, Editura enciclopedică română, București, 1969

Blond Georges, **„Furioșii Domnului"-Catolici și protestanți, patru veacuri de fanatism,** București, Editura politică, 1976

Călineanu Tudor, **„Absurdul dogmei creștine"**, în vol. „Elemente de ateism științific" (coordonatori: Pop Laurențiu și Farcas Zoltán), Editura „Dacia", Cluj, 1972, p. 121–139

Franțev I.P., **„La izvoarele religiei și ale liberei cugetări"**, Editura științifică, București, 1968

Simionescu Ion, **„Din ale naturii"**, Editura „Ion Creangă", București, 1982

Tincu Vasile, **„Vînzătorii de iluzii"**, Editura politică, București, 1982

Tokarev A.S., **„Religia în istoria popoarelor lumii"**, ediția a III-a, Editura politică, București, 1982, p. 463–476

Vlădutescu Gheorghe, **„Tradiții și sărbători mistice"**, în vol. „Știință, religie, societate", Editura politică, București, 1971, p. 165–184

xxx **„Călăuza ateistului"**, Editura politică, București, 1961

xxx **„Întrebări și răspunsuri la probleme de educație ateistă a tineretului"**, Editura politică, București, 1979, p. 21–27, 87–94, 168–171

xxx **„Întrebări și răspunsuri la probleme de educație ateistă a tineretului"**, Editura politică, București, 1982, p. 134–135, 137

xxx Revista **„Magazin"**, rubricile: „Enciclopedie", „Din culisele misticismului", „Ipoteze științifice", „Dosarul brigăzii științifice Magazin".

B.

1. ORIZONT ȘTIINȚIFIC ROMÂNESC

Apelevianu Barbu, **„Mari invenții"**, Editura „Ion Creangă", București, 1973

Cocoru Daniel, **„20 de științe ale secolului XX"**, Editura „Albatros", București, 1981

Drăgănescu Mihai, **„Revoluția științifico-tehnică și electronica"**, în vol. „Revoluția științifică-tehnică și modernizarea forțelor de producție", Editura politică, București, 1970, p. 150–181

Duțu Doru, **„Laserul — lumina de mîine"**, Editura „Albatros", București, 1981

Gheorghe Adrian, **„Risc și securitate în proiectarea tehnologiei moderne"**, în vol. „Revoluția științifică-tehnică și modernizarea forțelor de producție", Editura politică, București, 1976, p. 237–247

Murgescu Costin, **„Transferul de tehnologie în condițiile revoluției tehnico-științifice"**, în vol. „Revoluția științifică-tehnică și modernizarea forțelor de producție", Editura politică, București, 1976, p. 181–199

Giurescu C.C., **„Contribuții la istoria științei și tehnicii românești în secolele XV — începutul secolului XIX"**, Editura științifică, București, 1973

Moroianu Dinu, Ștefan M.I., **„Pasiunea științei** (Oameni și momente din istoria contemporană a științei și tehnicii românești)", Editura didactică și pedagogică, București, 1968

Nicolau Edmond, **„Cibernetica anunță viitorul"**, Editura „Ion Creangă", București, 1981

Racoviță Emil, **„Spre Sud"**, ediția a III-a, Editura tineretului, București, 1968

Rabega Maria, Rabega Constantin, **„Chimia în slujba omului"**, Editura „Ion Creangă", București, 1977

Roman Petre, **„Dezvoltarea tehnologică și echilibrul ecologic"**, în vol. „Revoluția științifică-tehnică și modernizarea forțelor de producție", Editura politică, București, 1976, p. 247–253

Roman Valter, **„Secolul XX — secolul marilor revoluții"**, Editura Academiei R.S.R., București, 1976

Ștefan M.I., **„Copilăria și tinerețea unor savanți și inventatori români"**, Editura didactică și pedagogică, București, 1970

Vălceanu Sabin, **„Laserii — instrumente ale științei și tehnicii moderne"**, Editura „Ion Creangă", București, 1980.

xxx **„Procese revoluționare în știință și tehnică și dezvoltarea societății"**, Editura politică, București, 1980.

2. OMUL DESCIFREAZĂ TAINELE NATURII

Ciplea I.L., Ciplea Al., **„Poluarea mediului ambiant"**, Editura tehnică, București, 1978

Cogălniceanu A., **„Geografia energiei electrice"**, Editura științifică, București, 1971

Crep Gh. Gh., Ardeleanu M.A., **„1 000 de întrebări și răspunsuri pe teme biologice"**, Editura didactică și pedagogică, București, 1981

Folescu G., **„Aventura surselor de energie"**, Editura „Albatros", București, 1981

Giurcăneanu Claudiu, **„Terra, izvor de viață și bogăție"**, Editura didactică și pedagogică, București, 1982

Leca Aurel, **„Pacificul"**, Editura științifică, București, 1966

Leca Aurel, **„Atlanticul"**, Editura științifică, București, 1969

Lüth Paul, **„Ziua facerii și omul viitorului"**, Editura politică, București, 1969

Marinescu Al., **„Cuceritori ai adîncurilor"**, Editura „Ion Creangă", București, 1980

Nadolschi Victor, **„Asteroizi și comete"**, Editura „Albatros", București, 1971

Opriș Tudor, **„Aceste uimitoare plante"**, Editura „Albatros", București, 1972

(CONTINUARE ÎN PAG. 8)

PRIETENII adevărului științific

(URMARE DIN PAG. 7)

Opriș Tudor, **„Animalele se apără"**, Editura „Albatros", București, 1975

Pora A.E., **„Cinci luni în Oceanul Indian"**, Editura științifică, București, 1966

Prunariu Dumitru, Stark Alexandru, **„La cinci minute după cosmos"**, Editura politică, București, 1982

Raicu Petre, Stoian Veronica, Nicolaescu Marinca, **„Mutațiile și evoluția"**, Editura enciclopedică română, București, 1974

Raicu Petre, **„Genetica și evoluția viețuitoarelor"**, Editura științifică și enciclopedică, București, 1979

Soran Viorel, **„Paralelisme între evoluția sistemelor vii și a celor electronice"**, în vol. „Revoluția științifică-tehnică și modernizarea forțelor de producție", Editura politică, București, 1976, p. 269-271

Tufescu V., Tufescu M., **„Ecologia în activitatea umană"**, Editura „Albatros", București, 1981

xxx **„Lumea peste două decenii"**, Editura științifică, București, 1968, p. 34-51, 51-70, 83-101, 121-139, 139-156, 156-168, 168-182, 238-253

xxx **„Întrebări care își caută răspunsul"**, Editura politică, București, 1970, p. 29-45, 147-164, 164-181

xxx Revista **„Magazin"**, rubricile: „Enciclopedie", „Din culisele misticismului", „Ipoteze științifice", „Dosarul brigăzii științifice Magazin".

3. ȘTIINȚĂ ȘI ATEISM

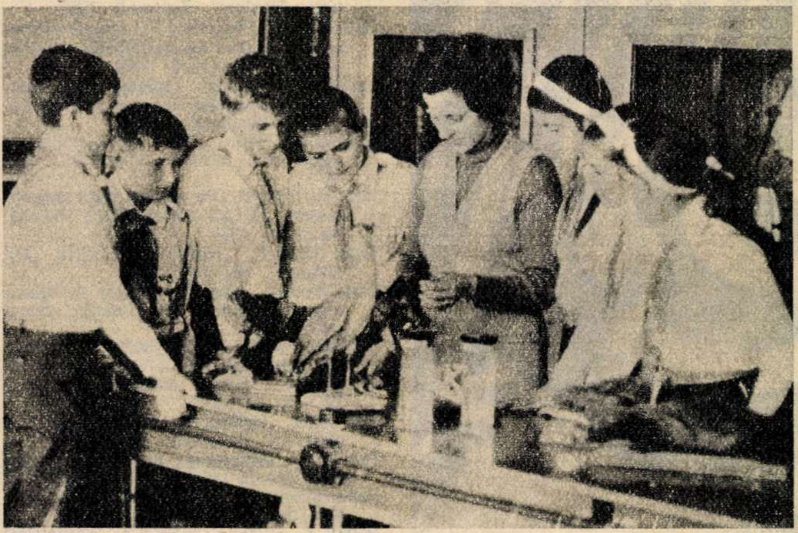

Ceaușescu Nicolae, **„Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului"**, prezentată la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R., 1-2 iunie 1982, Editura politică, București, p. 56, 66.

xxx **„Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism"**, Editura politică, București, 1975

xxx **„Constituția Republicii Socialiste România"**, Consiliul de Stat, Sectorul Buletinului oficial și al publicațiilor legislative, 1980, p. 9-10.

*

Asănăchescu Vasile, **„Principalele religii ale lumii contemporane"** și **„Societatea socialistă și religia"**, în vol. „Știință, religie, societate", Editura politică, București, 1971, p. 122-143, 218-235

Bălteanu Gheorghe, **„Religia în lumea contemporană"**, în vol. „Știință, religie, societate", Editura politică, București, 1971, p. 188-218

Berar Petru, **„Religia în viața omului contemporan"** și **„Umanismul ateu și „umanismul" religios"**, în vol. „Știință și ateism", Editura politică, București, 1971, p. 70-87, 87-104

Berar Petru, **„Religia în lumea contemporană", Editura politică, București, 1976**

Brătescu Gheorghe, „Procesul vrăjitoarelor", Editura enciclopedică română, București, 1970

Crișan Andrei, **„Educarea ateistă a tineretului — exigență a umanismului socialist"**, în vol. „Știință și ateism", Editura politică București, 1971, p. 11-22

Degan Vasile, **„Specificul și gradul religiozității și formele de educație ateistă a maselor"**, în vol. „Elemente de ateism științific" (coordonatori: Pop Laurențiu și Farkas Zoltán), Editura „Dacia", Cluj, 1972, p. 109-121

Duca Aurel, **„Atitudinea partidului și statului nostru față de religie"**, în vol. „Elemente de ateism științific" (coordonatori: Pop Laurențiu și Farkas Zoltán), Editura „Dacia", Cluj, 1972, p. 5-15

Georgescu Florin, **„Societate și religie"**, Editura științifică și enciclopedică, București, 1982

Iosipescu Vasile, **„Caruselul violenței"**, Editura Militară, București, 1981

ROMAN FOILETON 29

Francisc Munteanu

PRINȚESA din ȘEGA

9

TIMOTEI BOGDAN, tatăl Prințesei, se învoise de la serviciu cu trei ore înaintea terminării lucrului, să poată trece pe la tapițeria lui Barta, să verifice dacă Andreea predase sau nu multiplicatorul. Desigur, nu voia să discute nimic cu Barta despre multiplicator, dar din discuția pe care avea s-o aibă cu el și-ar fi putut da seama care e situația. Toată dimineața fusese nervos, se certase cu toți acarii, cu cei de la aprovizionare și-și imputa mereu că a lăsat o sarcină atît de importantă pe seama fetiței. Andreea nu avea nici o experiență și nici acum nu putea pricepe de ce s-a lăsat influențat de ea într-o problemă atît de importantă. În drum spre tapițer se întrebă tot timpul cum va fi primit: era însă convins că Barta, în posesia multiplicatorului, trebuia să aibă o altă atitudine față de el decît tovarășii de la Depou.

Precaut ca totdeauna, intră pe strada Matei Basarab, pe trotuarul de peste drum de atelier, acum inundat de un soare puternic. Încă de departe își dădu seama că ceva nu era în regulă cu atelierul, dar nu se întoarse din drum să nu dea de bănuit: călca agale ca un om moleșit de căldură, cu privirile ațintite spre trotuarul moale, împînzit cu urme de pași. Cînd ajunse în dreptul tapițeriei, descoperi cîțiva polițiști: după agitația de peste drum își dădu seama că se efectua o percheziție. Numai să nu fi pățit și Andreea ceva. Fără să-și încetinească pașii își continuă șirul gîndurilor. Probabil atelierul era ținut sub observație și Andreea a intrat în capcană. Măcar

ROMAN FOILETON 30

s-o fi instruit aseară asupra primejdiilor care o pîndesc într-o asemenea acțiune. Era convins că, dacă el ar fi dus multiplicatorul, și-ar fi dat seama dacă atelierul e supravegheat sau nu. Numai să nu fi fost arestată și ea. La acest gînd tot sîngele îi năvăli în tîmple.

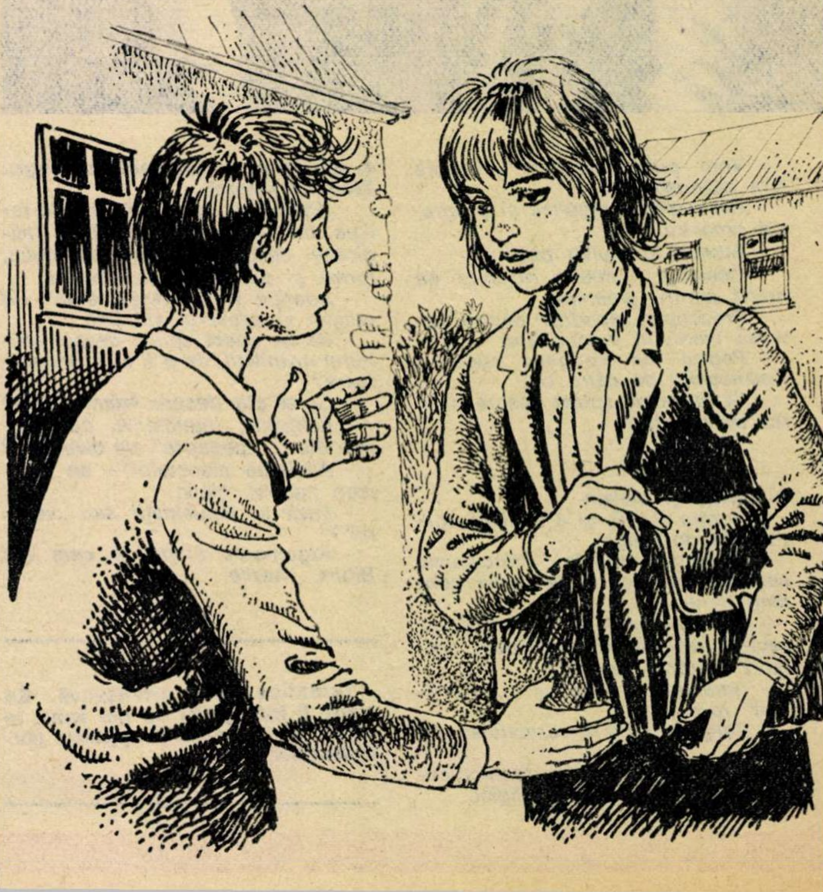

Kilduff Marshall, Javers Ron, **„Secta sinucigașă"**, Editura politică, București, 1981
Nicoară Pavel, **„Sectele religioase"**, în vol. „Știință, religie, societate", Editura politică, București, 1971, p. 165-184
Tache Aurelian, **„Rădăcinile sociale și gnoseologice ale religiei. Originea și evoluția creștinismului"**, în vol. „Știință, religie, societate", Editura politică, București, 1971, p. 83-121
xxx **„Întrebări și răspunsuri la probleme de educație ateistă a tineretului"**, Editura politică, București, 1982, p. 7-11, 30-40, 42-46, 53-62, 185-189, 192-203, 212-219
xxx Revista **„Magazin"**, rubrica: „Din culisele misticismului".

4. ȘTIINȚA ÎN CONFRUNTARE CU RELIGIA. TRIUMFUL ȘTIINȚEI.

Airinei Ștefan, **„Pămîntul ca Planetă"**, Editura „Albatros", București, 1982
Apostolescu Stelian, **„Lumea oscilațiilor și a undelor"**, Editura „Ion Creangă", București, 1981
Biberi Ion, **„Viața și moartea în evoluția universului"**, Editura enciclopedică română, București, 1971
Cocoru Daniel, **„20 de științe ale secolului XX"**, Editura „Albatros", București, 1981
Constantinescu Liviu, **„Mesaje ale pămîntului în descifrări actuale"**, Editura științifică, București, 1974
Georgescu Florin, **„Originea și conținutul ideii de Dumnezeu"**, în vol. „Știință și ateism", Editura politică, București, 1971, p. 53-70
Gheorghe Gabriel, **„Mitul potopului. Inadvertențe în interpretarea religioasă"**, Editura științifică și enciclopedică, București, 1982
Neveanu Popescu Paul, **„Iluzii, halucinații și misticism"**, în vol. „Știință și ateism", Editura politică, București, 1971, p. 142-153
Oprescu Vasile, **„Materialitatea și infinitatea lumii"**, în vol. „Știință, religie, societate", Editura politică, București, 1971, p. 262-288
Popovici Ioan, **„Terra — prezent și viitor"**, Editura „Albatros", București, 1978
Rodan V., Ottone R., Amira F., **„Curiozități științifice"**, Editura științifică, București, 1967
Soran V., **„Ce știm despre originea vieții"**, Editura științifică, București, 1973
Taxil L., **„Biblia hazlie"**, Editura politică, București, 1962, p. 7-24, 67-77, 77-82, 422-442
Toffler Alvin, **„Șocul viitorului"**, Editura politică, București, 1973, p. 195-228
xxx **„Întrebări și răspunsuri la probleme de educație ateistă a tineretului"**, Editura politică, București, 1975, p. 122-133
xxx **„Întrebări și răspunsuri la probleme de educație ateistă a tineretului"**, Editura politică, București, 1979, p. 33-39, 97-101, 118-131, 157-161, 161-163
xxx **„Întrebări și răspunsuri la probleme de educație ateistă a tineretului"**, Editura politică, București, 1982, p. 62-129, 111-119
xxx **„Călăuza ateistului"**, Editura politică, București, 1961, p. 396-489
xxx **„Lumea peste două decenii"**, Editura științifică, București, 1968
xx Revista **„Magazin"**, rubricile: „Enciclopedie", „Din culisele misticismului", „Ipoteze științifice", „Dosarul brigăzii științifice Magazin".

ROMAN FOILETON

31

O GĂSI pe Andreea acasă aplecată asupra unui caiet. Răsuflă ușurat, dar încordarea și emoția își spuseră cuvîntul. Se așeză isotvit pe un scaun:

- Ce faci, fetița mea?

Prințesa tresări: fusese atît de adîncită încît nici nu auzise sosirea tatălui.

- Îmi fac lecțiile, tată. Nu poți să-mi spui niște adverbe de loc?

- Nu, fetița mea.

- Dar ce-i cu tine, tată? Nu te simți bine? Cum ai venit la ora asta acasă?

- M-am învoit. Eram nerăbdător să aflu ce ai făcut. Să știi că am fost foarte îngrijorat...

- Nu trebuia să fii.

- Ce ai făcut cu...?

- Încă nimic.

- Slavă domnului. Se aplecă spre ea și o sărută pe frunte. Ești fată deșteaptă, fata mea. Cîteva zile nici nu trebuie să te duci pe acolo. Am trecut azi prin fața tapiteriei. Cei de la poliție au mirosit ceva și au făcut o percheziție.

Prințesa nu-i spuse ce pățise cu ghiozdanul, ca taică-său să nu-i interzică să se ducă la Barta. Îi povesti doar detalii:

- Am trecut și eu astăzi pe acolo, să văd unde și cui îi predau chestia aceea, dar era un comisar în atelier.

- Atunci de ce ai mai intrat?

- Din două motive. În primul rînd că nu știam că e comisar și în al doilea rînd a venit după ce am intrat eu.

- Și nu ți-a fost teamă?

- De ce să-mi fi fost teamă? Nu aveam multiplicatorul la mine.

- Sper că n-ai vorbit cu Barta față de el.

- Cum să fac una ca asta, tată? Cînd a intrat comisarul, l-am mirosit și am schimbat vorba. L-am întrebat pe Barta dacă repară sau nu o canapea la domiciliu. Mi-a spus că da și atunci comisarul care era grăbit mi-a spus să las adresa și să plec că are de discutat ceva cu meșterul.

- Și ți-ai spus numele și adresa? întrebă tata speriat.

- Uită-te la mine, tată: arăt eu ca o fată proastă? Am inventat un alt nume și o altă adresă.

- Mă, tu începi să semeni cu mine.

- Aș vrea, tată.

- Ai fost inspirată că nu i-ai dus multiplicatorul. Altminteri acum la percheziție ar fi dat de el.

- Și asta numai mulțumită lui Guriță.

- Nu înțeleg...

- E o vorbă de-a mea. Cînd fac un lucru bun, spun că datorită lui Guriță.

- Dar Guriță ăsta cine e?

- Un coleg de clasă. Și e foarte norocos.

- Un timp nu mai trebuie să treci pe la tapiterie. De obicei după o percheziție locul e supravegheat.

- Nu te teme, taticule. Prințesele cînd vor pot fi și invizibile.

- Îți interzic să faci vreo prostie.

- De mult nu mai fac prostii, tată.

SOARELE căzuse de mult în pădurile de peste Mureș, cînd Prințesa trecu pe la Guriță: îl fluieră pînă cînd acesta apăru în poartă:

- Parcă spuneai că nu mai discuți cu mine niciodată.

- Am glumit, ce naiba.

- Și de ce m-ai fluierat?

- Vreau să merg cu tine în strada Matei Basarab.

ROMAN FOILETON

32

- Și ce să facem acolo?

- Îți spun eu. Am o treabă foarte importantă de rezolvat.

- Și tocmai pe mine m-ai găsit?

- Da, că tu ești isteț.

Guriță se umflă în pene și tuși de cîteva ori să-și dreagă glasul.

- Bine, Prințeso.

În drum spre strada Matei Basarab îi povesti Prințesei, cu lux de amănunte, cît de furioasă fusese madam Grama și cum a făcut spume la gură directorul.

- Cică ai venit cu el la școală și te-a avertizat că te scoate la tablă.

- Da, e adevărat, dar m-a trimis doamna după caiet.

- Și de ce nu te-ai întors?

- Pentru că am avut și altă treabă.

- A spus directorul că o să-l cheme pe taică-tău la școală. Dar uite că am ajuns. Ce facem?

- Am o rugăminte, Guriță. La numărul 32 e o tapiterie. Vezi dacă e deschisă și dacă e cineva prin apropiere.

- Cine să fie prin apropiere?

- Un polițist. Poate unul îmbrăcat în civil care supraveghează atelierul.

- De ce să-l supravegheze?

- O să-ți spun eu. Du-te și fii cu ochii în patru.

GURIȚĂ se întoarse după o jumătate de oră, după ce trecuse de două ori prin fața atelierului.

- Ușile tapiteriei sînt deschise, dar totul înăuntru e răvășit de parcă ar împacheta să se mute.

- Asta am vrut să știu. Și era cineva prin apropiere?

- Un polițist gras, chiar peste drum de atelier. Dar de unde știi că e supravegheat atelierul?

- Știu.

- Grasul stă sub o poartă să nu fie văzut, dar l-am dibuit repede.

- Și cum l-am putea păcăli? întrebă Prințesa.

- De ce să-l păcălim?

- Tu pui prea multe întrebări, Guriță. Vreau să-l păcălesc. Trebuie să mă duc la tapițer fără să fiu văzută. Pentru asta trebuie să-i distragi atenția.

Ochii lui Guriță prinseseră niște sclipiri ciudate:

- Mi-ar place să păcălesc un polițist. Îl chemăm și pe Barbu.

CÎND reveniră toți trei în strada Matei Basarab, umbrele înserării se lăsaseră peste clădiri și cerul deveni albăstrui, opac. Barbu nu pricepu de ce-și adusese Prințesa și ghiozdanul. Prințesa îi spuse ceva foarte neclar și el nu mai insistă. Era preocupat de planul născocit încă pe drum:

- Fii atentă, Prințesă. Noi mergem pe trotuarul de peste drum, acolo unde stă polițistul. Tu pe celălalt trotuar, dar mult în urma noastră. Eu am să-l duc pe polițist sub o poartă și în clipa aceea tu te repezi la tapițer. Numai să nu stai mult acolo.

- Doar o singură clipă, îl asigură Prințesa.

(Va urma)

ALMANAHUL Fetelor

ACASĂ LA NOI

Unde poate fi mai bine ca acasă? După orele de muncă, de învățătură, acasă este cel mai plăcut loc de reintîlnire al celor dragi, al întregii familii.

Cîte dintre voi n-au visat la imaginea, creată uneori de literatura de anticipație, a unei bucătării cu multe tablouri de comandă, cu robinete speciale din care să curgă laptele sau ceaiul, cu roboți-bucătari și roboți-menajere care să forfotească în jurul vostru?

Ceea ce-i sigur este că, doar apăsînd pe niște butoane multicolore și simple, munca nu devine o plăcere pentru om. Și voi ați constatat că munca devine o adevărată plăcere doar atunci cînd se muncește bine, cu tenacitate, indiferent de greutăți, cînd se depune efort și imaginație. Pentru vîrsta voastră, preocuparea pentru a fi de un real folos părinților, interesul vostru față de necesitățile zilnice sînt cît se poate de firești.

Nu de puține ori v-ați lăsat călăuzite de bunele intenții și ați hotărît să treceți pragul bucătăriei și să preluați, fără a mai fi împinse de la spate, cîte ceva din obligațiile gospodăriei.

Și tot de atîtea ori, multe dintre voi, după sărutul cald al recunoștinței care v-a mîngîiat obrajii, ați dat de-o parte șorțul pus în față cu atîta hotărîre și v-ați ascuns după paravanul lui „n-am timp", „nu pot", „am mult de învățat", tocmai atunci cînd mamele voastre ar fi avut atîta nevoie de ajutorul vostru. De ce? Pentru că spălatul vaselor v-a provocat repulsie, apa vi s-a părut prea fierbinte pentru mîinile voastre, iar lipsa de îndemînare a făcut ca apa cu detergent să vă stropească hainele; pentru că ceapa pe care ați încercat s-o tocați v-a făcut să... plîngeți, pentru că pur și simplu ați fi vrut să faceți cu totul altceva. Cine însă își poate găsi liniștea într-o stare continuă de indolență, de nepăsare, de rea-voință? Cum pot fi ele depășite? Răspunsurile la aceste întrebări nu pot să vă fie indiferente. Ați simțit că familia voastră nu se poate dispensa de ajutorul vostru. Ați învățat să priviți și spre ceilalți, nu numai spre voi. Știți că puteți reuși prin ambiție, hărnicie, care vă întăresc voința. Niciodată nu veți intra în „criză de timp" dacă ați învățat să nu-l risipiți prea mult. Chiar în pauzele pe care le faceți atunci cînd învățați, puteți rezolva lucuri mărunte care vă reconfortează, iar bunele voastre intenții și interese vor dobîndi mai multă stabilitate. Timpul celorlalți este la fel de prețios ca și al vostru, de aceea e bine să-l economisiți împreună, alături de părinți.

SALATĂ DE FRUCTE

...un desert rece, hrănitor, foarte plăcut, pe care îl puteți prepara ușor și repede! Se servește imediat, nu se păstrează de la o zi la alta. Aveți nevoie de 2 mere, 2 pere, 2 portocale, 100 g stafide, 100 g nuci, 300 g frișcă, alte fructe din compot și cîteva lingurițe de dulceață.

Curățați de coajă merele, perele și portocalele, îndepărtați sîmburii, apoi tăiați-le în cuburele. Adăugați stafidele și fructele din compot cu zeamă cu tot. Amestecați ușor. În pahare cu picior înalt sau în farfurioare de compot puneți un strat din compoziție, apoi unul de frișcă, peste care presărați nuca tăiată sau măcinată, și, din nou, fructe. Deasupra ornați cu frișcă, cu felioare din fructe și cu dulceață.

FLOAREA GIGANT...

...o puteți realiza, într-o primăvăratică revărsare de culori, confecționînd noi abajururi pentru veioze sau lămpi.

Oricare dintre voi, dragi prietene, poate realiza modelele din cele două imagini, avînd la îndemînă următoarele materiale: pînză de in, doc, etamină sau stofă, resturi multicolore de lînă, P.N.A. sau melană, elastic, resturi de postav de diferite culori. ață de cusut, croșetă.

ABAJUR PENTRU VEIOZĂ

Măsurați circumferința carcasei metalice la bază, apoi la partea superioară. Din materialul ales tăiați patru clini identici (nu uitați să lăsați o rezervă pentru cusături).

Desenați motivul floral pe o coală albă, iar cu ajutorul unui indigo imprimați desenul pe cei patru clini. Din resturile de lînă croșetați lanțurile, luînd cîte trei fire de lînă împreună. Aveți grijă să armonizați culorile!

Cînd lanțurile sînt gata, coaseți lanțurile pe fiecare motiv, începînd din mijlocul florii spre exteriorul ei. Asamblați cei patru clini, acoperiți fiecare cusătură cu un lanț și faceți tivurile părților superioară și inferioară, prin interiorul cărora trageți cîte un elastic. Destrămați o fîșie de pînză și o coaseți la baza carcasei, în interior, sub tivul prin care ați tras elasticul. După ce coaseți elasticul, trăgînd ușor, aranjați îmbrăcămintea pe carcasă.

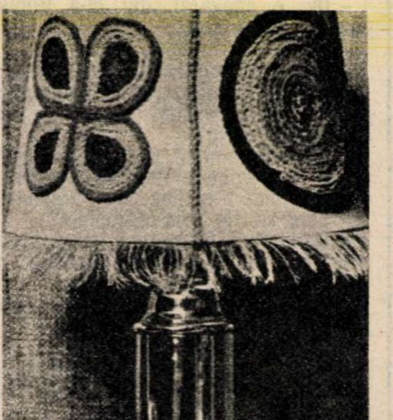

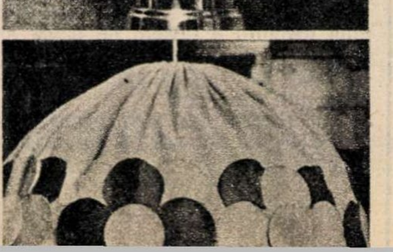

ABAJUR PENTRU LAMPĂ

Carcasa fiind sferică, se măsoară circumferința cercului de bază. Tăiați din materialul ales un dreptunghi, lăsînd rezerve pentru tivuri. Din resturi de postav de diferite culori decupați formele motivului din imagine.

Aplicați prin lipire sau festonare aceste forme pe una din marginile lungi ale pînzei, avînd în vedere marginea pentru tiv care trebuie să fie prins și întins în interior. Închideți dreptunghiul printr-o cusătură și faceți cîte un tiv pe marginile inferioară și superioară prin care trageți cîte un elastic. Elasticul de sus va fi strîns mai tare, pentru a forma crețuri, iar cel de jos va fi întins bine, pentru a menține îmbrăcămintea carcasei și pentru a realiza bordura de jur-împrejurul cercului în interior.

Pagini realizate de Maria Petrovici, Edith Brudi și Keller Emese

PĂSTRAREA FLORILOR ÎN GLASTRĂ

Gerbera este floarea care nu se taie, ci se rupe din grădină. Înainte de a fi aranjată în vază se vor tăia oblic codițele, sub jet de apă. Procedînd astfel, se evită pătrunderea aerului în codița florii. În fiecare zi este bine să se scurteze puțin tija florii. Gerbera nu trebuie să stea în prea multă apă (cel mult 8–10 cm), iar apa trebuie să fie lipsită de clor și schimbată zilnic. Glastra nu trebuie așezată în curent, în soare sau lîngă o sursă de căldură.

Trandafirii se aleg în formă de boboc. Se eliberează tijele de frunzele inutile: nici o frunză să nu intre în apă, deoarece putrezește repede, iar florile nu se pot hrăni din apa alterată. Spinii cozilor de trandafiri se retează ușor, apoi se despică puțin tijele și se execută o tăietură oblică, ca să aibă suprafață mare de absorbție. Zilnic se împrospătează tăietura. Trandafirii „obosiți" își revin cînd sînt înveliți în hîrtie de ziar umezită. Peste noapte se mută buchetul într-un loc răcoros.

Margaretele, ca toate florile de cîmp, se ofilesc repede. Înainte de a aranja buchetul în apă trebuie scurtate puțin codițele, apoi se recomandă așezarea în poziție culcat a întregului buchet, pentru cîteva ore, în apă.

Viorelele de munte își păstrează pentru mult timp prospețimea în glastră dacă se înțeapă, în mai multe locuri cu un ac cu gămălie, tija, care intră în apă.

Crizantemele își păstrează prospețimea săptămîni întregi în glastră dacă nu sînt ținute la aer prea uscat și cald, într-un loc ferit de curent. Tijele se recomandă a fi tăiate oblic, apoi se țin cca. 20–30 de secunde în apă fierbinte. Se eliberează tijele de frunzele inutile. Puțin zahăr ori 1/2 comprimat de aspirină puse în apă ajută la hrănirea și menținerea lor.

Lalelele se dezvoltă în continuare în glastră. Se întorc în toate direcțiile. Dacă cozile sînt strîmbe, așezîndu-le seara sub lumina unei lămpi, se vor îndrepta. Zilnic se recomandă a se scurta tijele cu cca. 1 cm. Apa se schimbă zilnic. Noaptea, lalelele preferă temperatura răcoroasă. Ele au nevoie de puțină apă.

Liliacul se păstrează foarte bine în apă la temperatura camerei. Pentru a absorbi mai bine apa se retează codițele atît oblic cît și pe diagonală, niciodată perpendicular pe tijă.

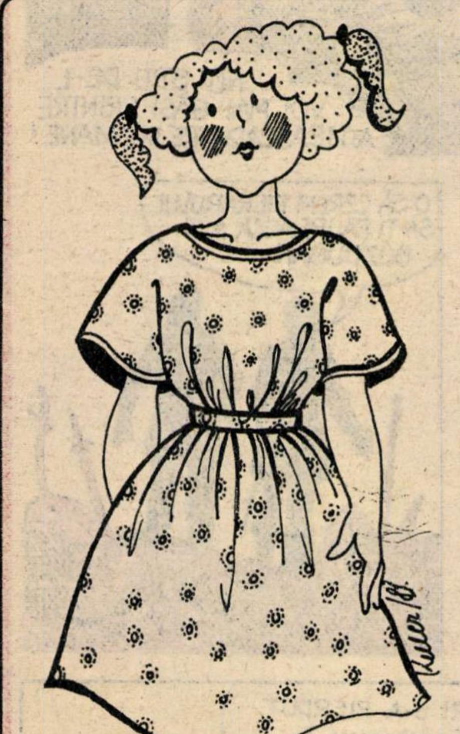

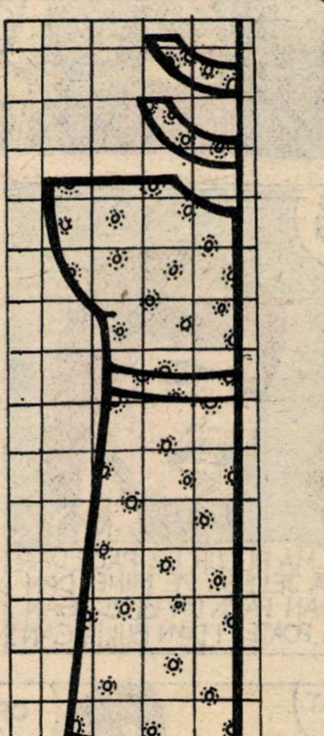

Rochița simplă pentru vară

AVANTAJUL: Se coase numai în părțile laterale și la umeri. Fața și spatele tiparului sînt identice. Se îndoaie materialul în două și se croiește conform tiparului, apoi se surfilează și se coase. Pentru elastic se coase la mijloc, în interior, o bentiță.

SUC TONIC

Ați băut suc de morcovi? Morcovii se află la îndemîna voastră din mijlocul verii și pînă primăvara tîrziu. Încercați să-l preparați și veți constata că sucul are un gust plăcut și o culoare frumoasă. Puteți să-l consumați simplu sau în amestec cu suc de țelină, mere, grepfrut, lămîi sau portocale.

Neîntrecut tonic, sucul de morcovi conține zahăr, grăsimi brute, proteine, substanțe minerale în special săruri de calciu, magneziu, fier și fosfor, carotină și vitamine: A, B_1, B_2 și C. Sucul de morcovi este un catalizator; el păstrează echilibrul în vitamine și săruri minerale atît de necesar și important pentru sănătate, stimulînd creșterea și ajutînd organismul să reziste împotriva infecțiilor microbiene. Din punct de vedere caloric întrece multe alte sucuri de fructe, favorizînd hrănirea țesuturilor pielii, dînd tenului luminozitate.

Cum se prepară sucul de morcovi? Foarte simplu. Morcovii se spală bine, se curăță și se dau pe răzătoarea mică, după care, într-un săculeț de tifon, se stoarce sucul. Din 50 g de zahăr și 50 g de apă legați un sirop pe care, după răcire, îl amestecați cu 100 g de suc de morcovi și cu sucul unei lămîi

REȚINEȚI:

- *Morcovii păstrează în coajă o mare parte din conținutul vitaminei A. Spălați foarte bine, morcovii nu mai trebuie curățați.*
- *Sucul de morcovi se consumă imediat. Datorită conținutului scăzut de acizi și ridicat în zahăr nu se poate păstra în frigider decît de la o zi la alta.*
- *Amestecat în proporție de 1/10 cu suc de usturoi, rezultă o soluție indicată în combaterea viermilor intestinali.*
- *Consumat în cantitate de 50–100 ml pe zi, dimineața și seara, simplu sau amestecat cu lapte, este un foarte bun expectorant.*
- *Sucul de morcovi, în amestec cu puțină miere și suc de lămîie, ajută celor care fac des bronșite.*
- *Compresele cu morcovi rași calmează arsurile, dermatozele.*

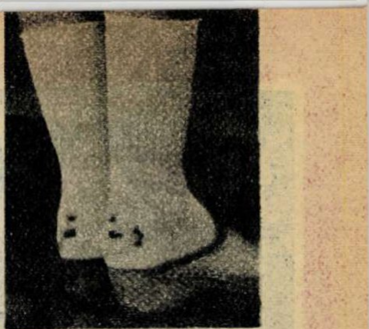

ȘOSETE BRODATE

Ați remarcat, desigur, că broderia de pe șosete are darul de a le da o notă de veselie. Pe de altă parte, aceasta poate fi aplicată pe locuri deteriorate, slăbite, ale șosetelor, constituind deci o metodă practică de a le revalorifica.

Modelul simplu, dar cu mare efect, pe care vi-l recomandăm, îl puteți aplica și în scopul înfrumusețării unor bluze, gulere de rochii, fuste sau rochii din pînză topită (prin repetarea modelului obținîndu-se o margine brodată). Cusătura în cruciulițe se execută foarte ușor, urmărind însă, cu mare atenție, modelul alăturat.

Materiale necesare: 1 pereche de șosete albe, resturi de lînă, P.N.A., muline, 10 cm matador, 1 ac de cusut mai gros.

Tăiați din matador două bucăți de 5 x 5 cm. Însăilați bucățile respective pe locul ales pentru executarea broderiei. Culorile din model sînt roșu și albastru, însă voi puteți îmbina și alte culori asortîndu-le cu materialul pe care lucrați. În final umeziți bine porțiunea pe care ați lucrat și scoateți, cu mare grijă, firele de matador cu ajutorul unei pensete.

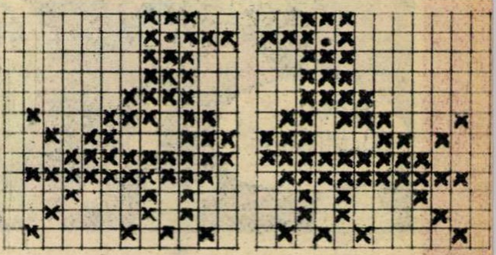

Știați că...

...acul de cusut a fost inventat în preistorie? Odată un om a observat că, atunci cînd coase două piei, poate trage mai bine firul dacă utilizează un os de pește. De aici s-a trecut la acul de os, apoi la cel de metal.

...acul de cusut metalic a marcat un uriaș progres tehnic? Acul metalic a permis omului să coasă mai repede și mai bine decît cu acele grosolane de os. Din mîinile omului au început să apară adevărate opere de artă, cum ar fi cusăturile țărănești ce înfrumusețează ia, cum ar fi dantela și cîte altele.

...mașina de cusut a apărut în epoca primei revoluții industriale? La început ea imita mișcarea mîinilor omenești: anumite piese trăgeau, pe rînd, acul de o parte și de alta a materialului. Așa se prezenta prima mașină de cusut, inventată de Stone și Henderson în 1804. Treptat, urechea acului se deplasează de la capătul opus vîrfului, mai întîi la mijloc și apoi chiar lîngă vîrf.

...la mijlocul secolului al XIX-lea, cinci muncitoare deserveau o mașină de cusut? Destul de repede, prin perfecționări succesive, mașina de cusut depășește această fază. Ea ajunge rapid la performanțe remarcabile. Mașina lui Seymour din New York efectua 500 de împunsături pe minut. În 1851, perfecționată de Houldworth, mașina de cusut încorporează sistemul pantograf, putînd fi întrebuințată și ca mașină de brodat. Încă din 1830, Thimonier și Ferrand reușesc să obțină cusătura „în lanț". În 1846, Elias Howe descoperă principiul navetei. Iar în 1850, mașina lui Wheler și Wilson, cu un mecanism foarte simplu, reușea să efectueze punctul de navetă... fără navetă.

...cea mai nouă tehnică a cusutului industrial utilizează ultrasunetele? Un colectiv de la Institutul politehnic București a obținut rezultate semnificative în această direcție. Avantajele sînt evidente: utilaje mai simple și o productivitate a muncii cu mult mai mare față de coaserea obișnuită.

Redactor șef: MIHAI NEGULESCU. Secretar responsabil de redacție: OVIDIU ZOTTA
Redacția Piața Scînteii nr. 1 București 33. Telefon: 17 60 10. ADMINISTRAȚIA: Editura „Scînteia"
TIPARUL C.P.C.S. ABONAMENTE: prin oficiile și agențiile P.T.T.R. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — departament export-import presă P.O.B. 136—137 Telex:11226 București.

Index 41633 12 pagini, 1,50 lei.

17 Biblioteca

OȘTENII LUI
MIHAI VITEAZUL

Cetele turcilor năpădesc iarăși țara. Oștenii lui Mihai Viteazul le așteaptă pe Olt, la locul numit Trecătoarea oilor, unde le izbesc, risipindu-le. Dar această victorie nu mulțumește. Oștenii lui Mihai Viteazul îi urmăresc pe achingii pînă în cetatea Vidinului, pe care o împresoară. Stroe și Radu Buzescu lovesc dușmanul din față și din coaste. Lor li se alătură și banul Mihalcea, Dan Buzdugan și Gruia lui Novac. În toiul luptei, un ienicer se năpustește cu sulița spre pieptul voievodului, vrînd să-l răpună.

SCENARIUL : DUMITRU ALMAȘ   DESENE : VALENTIN TĂNASE ȘI RADU VINTILESCU

5

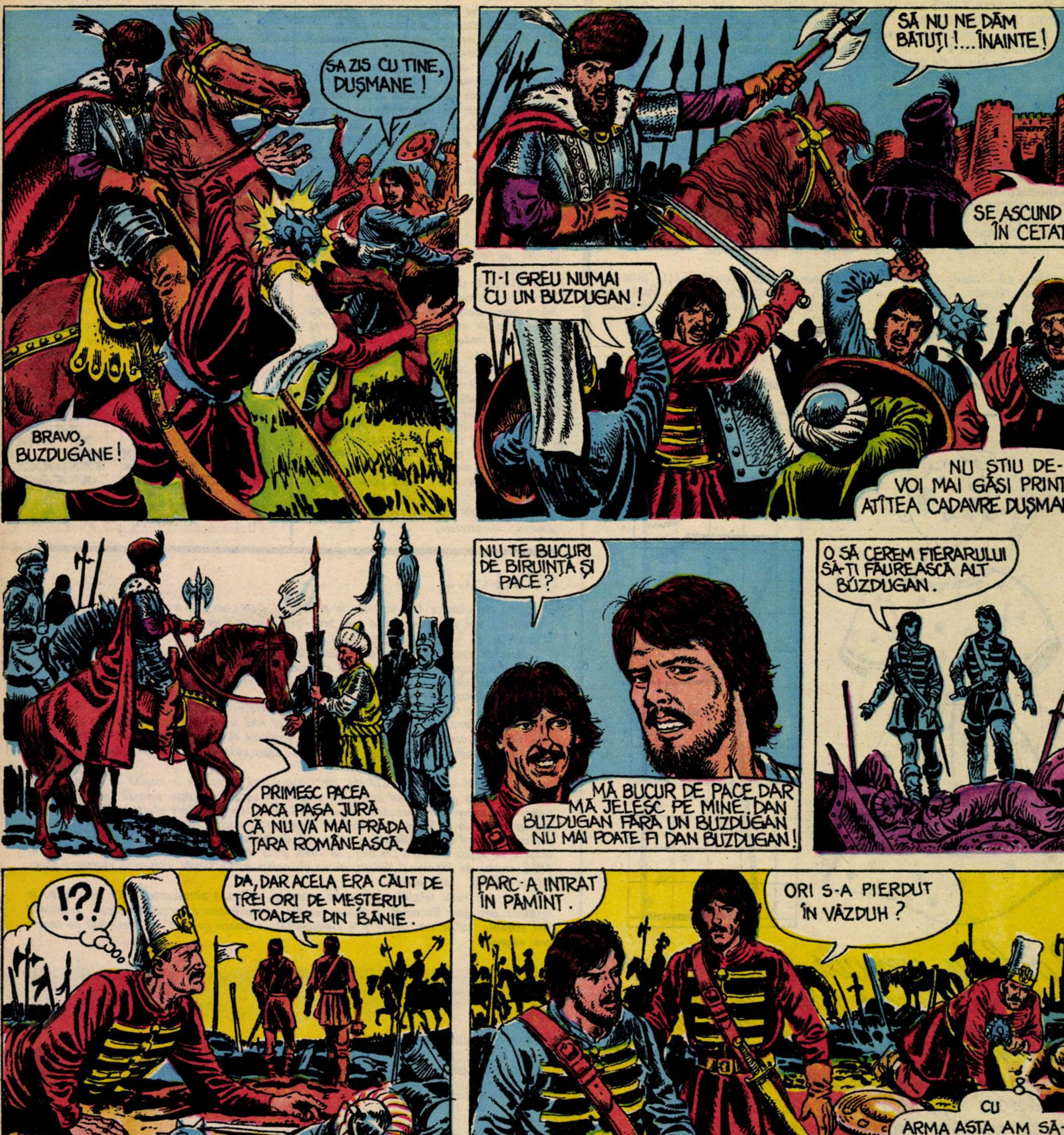
S-A ZIS CU TINE, DUȘMANE !
BRAVO, BUZDUGANE !
SĂ NU NE DĂM BĂTUȚI !... ÎNAINTE !
SE ASCUND IAR ÎN CETATE !
TI-I GREU NUMAI CU UN BUZDUGAN !
NU ȘTIU DE-L VOI MAI GĂSI PRINTRE ATÎTEA CADAVRE DUȘMANE !
PRIMESC PACEA DACĂ PAȘA JURĂ CĂ NU VA MAI PRĂDA ȚARA ROMÂNEASCĂ.
NU TE BUCURI DE BIRUINȚĂ ȘI PACE ?
MĂ BUCUR DE PACE DAR MĂ JELESC PE MINE. DAN BUZDUGAN FĂRĂ UN BUZDUGAN NU MAI POATE FI DAN BUZDUGAN !
O SĂ CEREM FIERARULUI SĂ-ȚI FĂUREASCĂ ALT BUZDUGAN.
!?!
DA, DAR ACELA ERA CĂLIT DE TREI ORI DE MEȘTERUL TOADER DIN BĂNIE.
PARC-A INTRAT ÎN PĂMÎNT.
ORI S-A PIERDUT ÎN VĂZDUH ?
CU ARMA ASTA AM SĂ-I STRIVESC PE TOȚI GHIAURII !

(Va urma)

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

14
1983

JOI, 7 APRILIE,
ANUL XVII (Nr. 809)

Înţelegem graiul pîinii, al stejarilor cuvînt
Şi avem aici de veacuri floarea noastră pe pămînt,
În ciorchinii cei de aur soarele la noi se-opreşte,
Stelele răsar în lacuri, vîntul cîntă româneşte.

Noi aici avem o ţară, şi avem o Mioriţă,
La răspîntii de lumină ne stă Dunărea-n altiţă
Şi avem aici un nume înflorind în nemurire —
Scrijelit în lutul dacic, cu statornică iubire.

Doina-Adriana Stan,
clasa a VIII-a, Galaţi.

> ***...Partidul nostru a rezolvat problema națională pornind de la principiile socialismului științific, de la concepția marxist-leninistă, într-un mod democratic, realizînd adevărata egalitate în drepturi, care, într-adevăr, constituie o mîndrie pentru partidul, pentru statul nostru socialist, demonstrînd, și în această privință, superioritatea socialismului, a concepției socialismului științific privind înfăptuirea relațiilor noi, de prietenie, de frăție, de egalitate între oameni.***
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

ÎNFRĂȚIȚI ÎN MUNCĂ ȘI PRIETENIE

Un eveniment politic care a confirmat într-un mod strălucit, prin cadrul său de desfășurare, exercitarea democrației muncitorești revoluționare, l-a constituit ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană care a fost precedată de plenarele acestor organisme. Desfășurată în prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al partidului, președintele Republicii, această ședință a reliefat cu putere deplina egalitate între toți fiii României – români, maghiari, germani și de alte naționalități, egalitate care se oglindește zi de zi, în viața noastră, a tuturor, la orice vîrstă, în oricare îndeletnicire pe care o avem, pe oricare plai al patriei. Viața noastră înfrățită în muncă și gîndire pe care o trăim strîns uniți sub faldurile tricolorului românesc, în jurul partidului, și-a avut o strălucitoare sintetizare în Cuvîntarea rostită la această ședință de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului nostru.

Primită cu însuflețire patriotică, ascultată cu deosebit interes, cuvîntarea conducătorului partidului și statului nostru, rostită la acest forum democratic revoluționar, se constituie ca un amplu și magistral document programatic pentru întărirea continuă a unității întregului popor, în concordanță cu egalitatea deplină dintre toți fiii patriei. **„Trebuie să avem permanent în vedere** – se subliniază în cuvîntare – **că toți oamenii muncii, toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, sînt fii liberi, egali în drepturi, ai unei patrii comune, că toți au aceleași îndatoriri, aceleași drepturi și trebuie să acționeze în deplină unitate, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, pentru a-și asigura viața pe care o doresc aici, în România, pentru înflorirea patriei noastre — Republica Socialistă România, pentru întărirea independenței și suveranității sale! Aceasta va garanta viitorul liber al poporului nostru!“** Asigurarea dreptului la muncă și la retribuție egală la muncă egală, a dreptului la învățătură și gratuitatea învățămîntului – inclusiv în limbile naționalităților conlocuitoare –, participarea largă, entuziastă și generoasă în vederea exprimării spiritului de creație, la Festivalul național „Cîntarea României“, participarea tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, la conducerea vieții economico-sociale a întregii societăți, subliniate în magistrala cuvîntare a secretarului general al partidului, sînt tot atîtea realități ale vieții noastre, cuceriri incomparabile ale socialismului, împlinirea unui ideal de luptă al înaintașilor luptători pentru progres! Această realitate demonstrează, atît pentru cei ce sînt constructorii României socialiste cît și pentru voi, copiii, purtătorii cravatelor roșii cu tricolor, constructorii de mîine, că pe toți ne unește un singur limbaj, acela al muncii și frăției.

Asemenea părinților, voi, copiii țării, învățați, munciți, creați la fel de uniți, vă pregătiți pentru muncă, pentru viață, umăr lîngă umăr, prieteni și tineri cutezători, tovarăși de drum pe aceeași cale, spre viitorul comunist al patriei. Asemenea părinților și fraților mai mari, pentru pionieri există aceeași trăsătură de unire și bucurie a copilăriei fericite de astăzi: cutezanța revoluționară, dragostea de viață și de muncă, în deplină frăție și prietenie.

PENTRU NAȚIONALITĂȚILE CONLOCUITOARE DIN ROMÂNIA

Acces neîngrădit la știință și învățămînt

● În țara noastră, din cele 29 244 unități școlare existente, **3 517 funcționează în limba de predare a naționalităților conlocuitoare, în care sînt cuprinși aproape 350 000 de elevi.**

● ÎN LIMBA DE PREDARE MAGHIARĂ funcționează în anul școlar 1982—1983: în învățămîntul preșcolar — **1 074** unități și secții, cu **56 510** copii și **2 167** cadre didactice; în învățămîntul primar și gimnazial — **1 307** unități și secții, cu **183 154** elevi și **9 572** cadre didactice; în învățămîntul liceal — **373** unități și secții, cu **47 620** elevi și **1 637** cadre didactice; în învățămîntul profesional — **5** unități și secții, cu **556** elevi.

● ÎN LIMBA DE PREDARE GERMANĂ funcționează: în învățămîntul preșcolar — **279** unități și secții, cu **12 543** copii și **431** cadre didactice; în învățămîntul primar și gimnazial — **324** unități și secții, cu **30 454** elevi și **1 567** cadre didactice; în învățămîntul liceal — **65** unități și secții, cu **6 444** elevi și **199** cadre didactice.

● Studenții proveniți din rîndul naționalităților conlocuitoare se ridică la **12 733** din totalul de 173 941 cîți se pregătesc astăzi în România. Dintre aceștia, **8 900** studenți sînt de naționalitate maghiară, iar **2 095** sînt de naționalitate germană.

● În anul școlar 1981—1982 s-au editat **838** titluri de manuale școlare, dintre care **188** în limbile naționalităților conlocuitoare.

Largi posibilități de cultură și educație

● În limbile naționalităților conlocuitoare apar 53 DE PUBLICAȚII cu un tiraj total anual de **133 426 538 exemplare**. Pentru cititorii de limbă maghiară apare un număr de **33** publicații, într-un tiraj anual total de **aproape 85 milioane** exemplare, iar pentru cei de limbă germană — **7** publicații, într-un tiraj anual total de **peste 19 milioane** exemplare.

● În țara noastră funcționează 14 TEATRE ȘI SECȚII DE TEATRU în limbile naționalităților conlocuitoare, care susțin anual **3 272** spectacole, vizionate de PESTE 1 100 000 SPECTATORI. Dintre acestea, în limba maghiară funcționează **10** teatre, care în anul 1982 au prezentat aproape **2 500** spectacole, vizionate de **954 607** spectatori, iar în limba germană funcționează **3** teatre, care anul trecut au prezentat **471** spectacole, vizionate de **125 440** spectatori.

● Anual, în România se editează **293 de titluri de cărți,** cu un tiraj de **2 263 000 exemplare în limbile naționalităților conlocuitoare.**

● Numărul orelor-program realizate anul trecut în limba maghiară, la emisiunile de radio și televiziune, a fost de **2 528,** iar în limba germană de **781.**

● **La ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României“ au participat 9 157 formații artistice ale naționalităților conlocuitoare, cuprinzînd 232 686 de membri.**

TELEGRAMA ADRESATĂ TOVARĂŞULUI
NICOLAE CEAUŞESCU
Secretarul general al Partidului Comunist Român, Preşedintele Republicii Socialiste România

Mult iubite şi stimate
ovarăşe Nicolae Ceauşescu,

Astăzi, 28 martie 1983, cînd se nplinesc 9 ani de la istorica zi în are Marea Adunare Naţională s-a trunit în şedinţă solemnă pentru da glas voinţei întregului nostru opor, investindu-vă pe dumneaoastră, mult iubite şi stimate toarăşe Nicolae Ceauşescu, în alta funcţie de preşedinte al Reublicii Socialiste România, copiii atriei îşi îndreaptă gîndurile luinoase într-un cald şi profund magiu spre dumneavoastră, priului preşedinte al ţării, întemeietoul epocii de aur a României soialiste, intrată în istorie drept Epoca Ceauşescu".

În numele copiilor ţării, al celor este 4 milioane de pionieri şi oimi ai patriei, participanţii la lenara Consiliului Naţional al Oranizaţiei Pionierilor vă adreează cele mai vii mulţumiri şi reunoştinţa fierbinte pentru draostea şi grija părintească cu are dumneavoastră, tovarăşe licolae Ceauşescu, împreună cu ovarăşa Elena Ceauşescu, înconuraţi zi de zi tînăra generaţie a atriei.

Vă raportăm că plenara noasră, desfăşurată în atmosfera de uternică angajare a întregului ostru popor la înfăptuirea obiecivelor stabilite de Conferinţa Naională a partidului, a analizat cu xigenţă şi spirit de răspundere nodul în care consiliile şi comanlamentele pionereşti au acţionat entru promovarea în întreaga acivitate educativă cu pionierii şi oimii patriei a spiritului militant, evoluţionar, patriotic, pentru perecţionarea activităţii organizatoice şi întărirea muncii de educaie comunistă a tuturor copiilor atriei.

Urmînd sfaturile şi îndemnurile lumneavoastră părinteşti, marea najoritate a pionierilor şi şcolarior obţin rezultate bune şi foarte bune la învăţătură, participă cu entuziasm la cercurile tehnico-aplicative, la acţiunile de muncă patriotică. Angajamentele asumate de Organizaţia Pionierilor în 1982 au fost îndeplinite şi depăşite cu 105,5 la sută, unităţile şi detaşamentele de pionieri contribuind la recuperarea pentru economia naţională a unor importante cantităţi de materiale, iar pentru acest an ne-am propus să ne sporim preocupările în acest domeniu prin colectarea unor cantităţi suplimentare.

Aşezînd la temelia întregii activităţi de educare patriotică a copiilor cunoaşterea şi preţuirea istoriei patriei, a limbii române, acordăm o atenţie deosebită acţiunilor de omagiere a trecutului de luptă al poporului nostru, de cunoaştere a realizărilor obţinute în anii construcţiei socialiste, cu deosebire în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R.

Pe scenele Festivalului naţional „Cîntarea României", în formaţii artistice şi cercuri de creaţie, sînt prezenţi la actuala ediţie peste 2,5 milioane pionieri şi şcolari – români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi – care, uniţi de aceleaşi aspiraţii şi idealuri, dau glas şi cu acest prilej dragostei neţărmurite şi caldei recunoştinţe pentru ţară, partid şi popor, pentru dumneavoastră, mult iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, prietenul şi îndrumătorul cel mai apropiat al tinerei generaţii.

Plenara noastră a analizat în spirit autocritic neajunsurile manifestate în activitatea unor consilii şi comandamente pionereşti, stabilind, în acelaşi timp, măsuri pentru continua ridicare a nivelului de pregătire şcolară, pentru intensificarea activităţii de educare prin muncă şi pentru muncă, patriotică şi revoluţionară a tuturor copiilor.

Înflăcăraţi de mobilizatoarele îndemnuri pe care ni le adresaţi permanent, ne angajăm în faţa dumneavoastră, mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, să acţionăm cu hotărîre pentru îmbunătăţirea întregii noastre munci, să îndeplinim în mod exemplar sarcinile încredinţate de partid, să învăţăm şi să muncim astfel încît să răspundem prin fapte minunatelor condiţii de muncă şi viaţă create, să fim demni de încrederea cu care partidul, dumneavoastră învestiţi tînăra generaţie, să cinstim prin fapte exemplul de dăruire şi abnegaţie revoluţionară al comuniştilor.

Vă asigurăm că, însuşindu-ne pe deplin înaltele cerinţe puse de partid în faţa Organizaţiei Pionierilor, vom acţiona zi de zi, cu toată ardoarea şi entuziasmul vîrstei noastre tinere, pentru promovarea în întreaga activitate a spiritului militant, revoluţionar, a sentimentelor de dragoste şi devotament faţă de patrie şi partid, a respectului şi preţuirii faţă de tradiţiile glorioase de muncă şi luptă ale poporului nostru, a mîndriei patriotice, pentru realizările obţinute în anii socialismului, a înaltelor virtuţi morale ale poporului nostru – cinstea, hărnicia, omenia, dragostea de ţară şi dorinţa de pace.

În aceste zile, cînd comuniştii, întregul popor aniversează nouă decenii de la crearea primului partid al clasei muncitoare din România, gîndurile noastre se îndreaptă cu neţărmurită dragoste şi recunoştinţă spre dumneavoastră, mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, la exemplul luminos al întregii dumneavoastră vieţi, al celor 50 de ani de eroică activitate revoluţionară, care reprezintă pentru noi, copiii patriei, întruchiparea cea mai vie a dăruirii şi patosului revoluţionar, dedicate, încă de la cea mai fragedă vîrstă, idealului comunist, poporului şi ţării.

Cinstind, cu sentimente de înaltă preţuire şi mîndrie patriotică, contribuţia de o inestimabilă valoare adusă de dumneavoastră în fruntea partidului, la edificarea României socialiste şi afirmarea ei puternică în rîndul naţiunilor lumii, noi, toţi copiii ţării – români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi – dăm glas şi cu acest prilej deplinei noastre adeziuni la politica internă şi externă a partidului şi statului nostru, hotărîrii ferme de a deveni cetăţeni de nădejde ai patriei.

Exprimînd întreaga gratitudine a celei mai tinere generaţii pentru dragostea şi grija cu care ocrotiţi copilăria în patria noastră, vă adresăm dumneavoastră, tovarăşe Nicolae Ceauşescu, tovarăşei Elena Ceauşescu, cele mai alese gînduri de recunoştinţă şi urările noastre fierbinţi de ani mulţi, de sănătate şi putere de muncă, de noi şi mărețe succese în magistrala activitate pe care o desfăşuraţi, pentru gloria şi fericirea întregului popor, pentru pacea şi viitorul luminos al omenirii.

PLENARA CONSILIULUI
NAŢIONAL AL ORGANIZAŢIEI
PIONIERILOR

PLENARA CONSILIULUI NAŢIONAL AL ORGANIZAŢIEI PIONIERILOR

Luni, 28 martie 1983, a avut loc Plenara Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor, care a analizat şi dezbătut modul în care consiliile şi comandamentele pionereşti au acţionat pentru promovarea în întreaga activitate educativă cu pionierii şi şoimii patriei a spiritului militant, revoluţionar, patriotic, pentru perfecţionarea activităţii organizatorice şi întărirea muncii de educaţie comunistă a tuturor copiilor patriei.

Plenara a stabilit măsuri privind îmbunătăţirea muncii politico-educative, pentru cuprinderea la acţiunile educative a tuturor pionierilor şi şcolarilor, pentru creşterea spiritului de răspundere şi exigenţă în îndeplinirea îndatoririlor şcolare şi pionereşti. A fost prezentat raportul cu privire la realizările la muncă patriotică ale Organizaţiei Pionierilor pe anul 1982 şi s-au stabilit sarcinile ce revin consiliilor şi comandamentelor pionereşti pentru intensificarea participării pionierilor şi şcolarilor la activităţile de muncă patriotică.

Participanţii la dezbateri au exprimat adeziunea unanimă a tuturor copiilor patriei, a cadrelor care le îndrumă activitatea, la politica internă şi externă a partidului şi statului nostru, la tezele cuprinse în Raportul prezentat de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Conferinţa Naţională a partidului.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm şi angajare, participanţii la plenară au adresat o telegramă *tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România.*

Mai sînt cîteva zile pînă la încheierea celui de-al doilea trimestru şcolar. La redacţie au şi început să sosească imagini reprezentîndu-i pe acei pionieri care, prin sîrguinţă şi perseverenţă, s-au autodepăşit la învăţătură şi în comportare, obţinînd trofeul iniţiat de revista noastră şi devenit de-acum atît de cunoscut: **„Banca de onoare"**.

Banca de onoare

1

Banca de onoare

2

Din „Banca de onoare" vă zîmbesc două fete: sînt pionierele **Adriana Herbai** şi **Paula Târnă**, din clasa a VII-a A, de la Şcoala generală nr. 2, Haţeg, judeţul Hunedoara (foto 1.). Adriana a obţinut numai note foarte bune, este poeta clasei şi a şcolii, laureată la limba română — în cadrul concursului pe obiecte de studiu. Dacă am privi-o pe Adriana numai din aceste puncte de vedere — ne scriu pionierii reporteri — nu ar fi de ajuns; Adriana are un caracter integru, se remarcă prin modestie, disciplină, colegialitate şi prin multă dragoste de muncă. Paula, colega ei de bancă, este comandantă de detaşament, iar pentru un comandant autoexigenţa este mereu cît mai... exigentă! Paula nu-şi admite nici un coborîş la note şi caută să aibă cît mai multă iniţiativă, să-şi perfecţioneze continuu activitatea organizatorică. În aceeaşi clasă, însemnul „Banca de onoare" i-a revenit şi lui **Horea Damian** (foto 2), care este comandant de unitate şi e iubit de colegi, fiindcă ştie să fie prietenul tuturor: „Pentru noi toţi, Horea e un model, o dovadă că nimic nu e de netrecut" — mărturisesc pionierii. Iată şi „secretul" izbînzii în autodepăşire la Horea: munca, voinţa, încrederea neclintită că va reuşi. Vi-l prezentăm, de asemenea, pe **Viorel Jula**, colegul lui Horea în „Banca de onoare". „Un băiat sincer, care-şi

BANCA de ONOARE

3

FIERBINTE LEGĂMÎNT

Ziua aceea a fost pentru noi, pionierii clasei a V-a C, Şcoala generală nr. 30, din Ploieşti, o zi de sărbătoare. O sărbătoare pentru care ne-am pregătit de multă vreme şi pe care am aşteptat-o cu emoţie – rostirea şi semnarea Legămîntului pionierului: **„Voi învăţa şi voi munci pentru a deveni fiu de nădejde al patriei mele, Republica Socialistă România; voi fi credincios poporului şi Partidului Comunist Român; voi respecta neabătut îndatoririle pioniereşti".**

Pentru toţi a fost o zi plină de lumină, cum plini de lumina bucuriei şi a emoţiei ne erau ochii. De la ferestre, florile din ghivece parcă rîdeau; pe tablă, alături de

PIONIERI LA

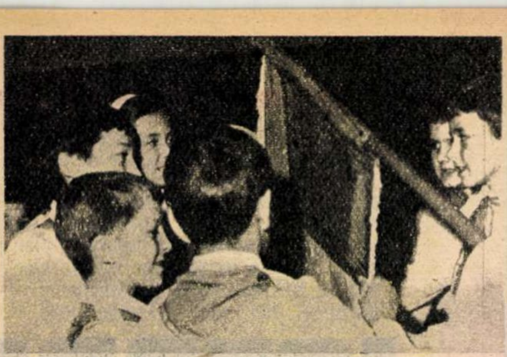

Solemnul moment al rostirii și semnării Legămîntului pionierului a fost trăit în aceste zile de mulți pionieri ai detașamentelor claselor a V-a, din întreaga țară. Fotoreporterii subredacției pionierești din sectorul 5 al Capitalei au surprins pe peliculă două secvențe de la clasa a V-a B, Școala generală nr. 130, pe care vi le prezentăm, invitîndu-vă să ne trimiteți și voi, dragi cititori, imagini de la acțiunile la care participați alături de toți membrii detașamentului vostru.

Legămîntul pionierului, caligrafiat cu grijă, se afla un desen simbolic, frumos colorat.

Invitata noastră de onoare, tovarășa învățătoare, ne zîmbea cu dragoste.

Momentul acesta a fost pentru noi nu numai un prilej de a ne reaminti activitățile pionierești din clasele II-IV, ci și un mobilizator îndemn de a munci mai mult și mai bine pentru a respecta la cea mai înaltă cotă legămîntul făcut la drapelul scump al patriei.

Dobre Dan,
comandantul detașamentului clasei a V-a C,
Școala generală nr. 30, Ploiești.

ATORIE

O nouă primăvară, la Mogoșoaia

Aflaserăm, încă înainte de a-i vizita pe prietenii noștri din Mogoșoaia, că în anul trecut ei reușiseră să se situeze pe primul loc — dintre toate școlile Sectorului agricol Ilfov — în îndeplinirea angajamentului de muncă patriotică.

— Ei, anul acesta s-ar putea să vă ia alții înainte... încercăm să-i necăjim puțin.

Nu se supără nimeni. Cu un zîmbet ascuns, Loredana Stănescu, comandanta unității de pionieri, ne conduce în curtea școlii, într-un loc ferit, unde stau, stivuite frumos, colete mari de hîrtie, sticle și borcane, fier vechi.

— Cu acestea ne-am îndeplinit angajamentul sută la sută! Au rămas doar plantele medicinale...

— Iepurii îi ținem împreună cu ai noștri, de-acasă, adaugă Gabriel Ene.

Aflăm despre Gabriel că-i un priceput crescător de iepuri „călcîndu-i pe urme" tatălui său, care este agronom. Dealtfel, mulți dintre copiii frumoasei așezări de cîmpie vor să-și urmeze părinții în meseriile de care comuna lor are nevoie. Așa se face că toți cei șase sute cincizeci de pionieri au muncit la înălțarea celor două mari solarii, și-au stabilit locurile lor de lucru preferate în sera cooperativei agricole de producție din comună.

Ce au însemnat aceste ore de muncă spornică, în afară de satisfacția de a fi utili în momente în care este nevoie de ajutorul lor? Au însemnat și bucuriile unor frumoase excursii în colectiv, organizate din banii obținuți pentru ajutorul dat în campania de recoltare din toamna trecută; au însemnat și o neuitată tabără, de cinci zile, în timpul iernii, pe Valea Prahovei.

Dar acum, amintirile anului trecut sînt lăsate pe planul al doilea. Și e normal, pentru că o nouă primăvară a sosit! Gîndurile merg și mai departe spre vară, spre toamnă. Iar pentru ca totul să meargă încă și mai bine decît pînă acum, au rodit idei noi și planuri de pus în aplicare. O plantație tînără — din această lună — de duzi primește apă ori de cîte ori este nevoie; în solarii plantele au început să fie tot mai viguroase; lotul întins cît vezi cu ochii este gata pregătit să-și primească, la timpul potrivit, răsadurile (roșii, ardei, varză etc.). Treburi de primăvară, treburi de buni gospodari. Mîini harnice, mîini de pionieri.

E. Mănescu

Imaginea alăturată vi-i prezintă pe cîțiva dintre eroii reportajului nostru în acțiune. Foto: Grigore Prepeliță.

Un record în cartierul „Tudor 1"

Subredacția „Cutezătorii" din municipiul Tg. Mureș ne semnala că **„organizîndu-și cu spirit de răspundere munca, pionierii de la Școala generală nr. 14 au reușit ca în primele două săptămîni ale actualului trimestru școlar să realizeze 88 la sută din angajament la colectarea materialelor refolosibile feroase și neferoase"**. Vrînd să aflăm amănunte cu privire la felul cum acționează acești cutezători mureșeni, am stat de vorbă cu comandamentul lor pionieresc. Pe străzi se aflau grupuri, grupuri de copii, foarte preocupați... Ei se opreau la anumite adrese, unde erau primiți imediat cu interes și bunăvoință. Copiii erau însoțiți și de un... camion. Îndeosebi pe străzile T. Vladimirescu, 6 Martie și Brașovului, animația a fost mare și camionul a devenit „doldora" de încărcătură, cu frigidere vechi, cu obiecte metalice uzate, nefolosite de mult. Printre copii, i-am remarcat pe pionierii cei mai operativi din cele mai harnice detașamente: pe Viorel Cherteș și Laurențiu Vodă, din clasa a VIII-a A, pe Tóth Zsigmond, Lengyel Istvan și Micsalgz Istvan din clasa a VII-a C, pe Cristian Cîrje și Marius Însurățelu, din clasa a V-a A, și pe-o fetiță mică de ani și tare vrednică — Simona Matei, din clasa a III-a A.

Precizia și eficiența cu care s-a lucrat în această zi își găsesc „secretul" în capacitatea organizatorică a pionierilor de la Școala generală nr. 14: timp de o săptămînă ei au investigat terenul, fiecare detașament făcînd cercetări pe un anumit număr de străzi ce și le-au repartizat. Ei au colaborat din timp cu I.C.M., de unde au primit formulare pentru afișare în locuri publice, în așa fel ca cetățenii să fie înștiințați din vreme, în vederea unei fructuoase colaborări. În concluzie, pînă la ora plecării revistei la tipar, ingenioșii și operativii noștri prieteni au obținut un remarcabil trofeu al hărniciei pionierești: ei și-au îndeplinit integral, pe acest an, angajamentul lor de muncă patriotică la obiectivul amintit, colectînd în total 13 800 kg materiale refolosibile feroase și neferoase. Le dorim să reușească din plin, mai departe, să fie gospodari tot mai isteți, mai harnici și mai pricepuți.

M. Micu

4
BANCA de ONOARE

5
BANCA de ONOARE

6
BANCA de ONOARE

7
BANCA de ONOARE

respectă colegii, întreprinzător și săritor în toate acțiunile pionierești, un copil care nu poate să admită minciuna și indisciplina". Deci un luptător pentru promovarea cît mai puternică a eticii pionierești.

La acest sfîrșit de trimestru, frumoase rezultate în acțiunea de autodepășire la învățătură și comportare au fost obținute și de către prietenii noștri cutezători de la Liceul „Frații Buzești" din Craiova. Iată doar o parte dintre ei, cîștigători ai trofeului „Banca de onoare": Diana Gheorghiu și Lorelay Buce, clasa a V-a A (foto 3). Mirela Vizitiu și Gabriel Olteanu din clasa a V-a C (foto 4); Gabriela Roșu și Cristina Iorga, clasa a VI-a A (foto. 5), Alina Iser și Cristian Țugulea (foto 6), Adrian Stănescu și Cătălin Grigorescu (foto 7), din clasa a VI-a B; Lăcrămioara Butoi și Răzvan Vancu (foto 8), din clasa a VII-a A. Felicitări tuturor acelora care, la acest sfîrșit de trimestru școlar, au înregistrat noi izbînzi la învățătură și comportare.

8

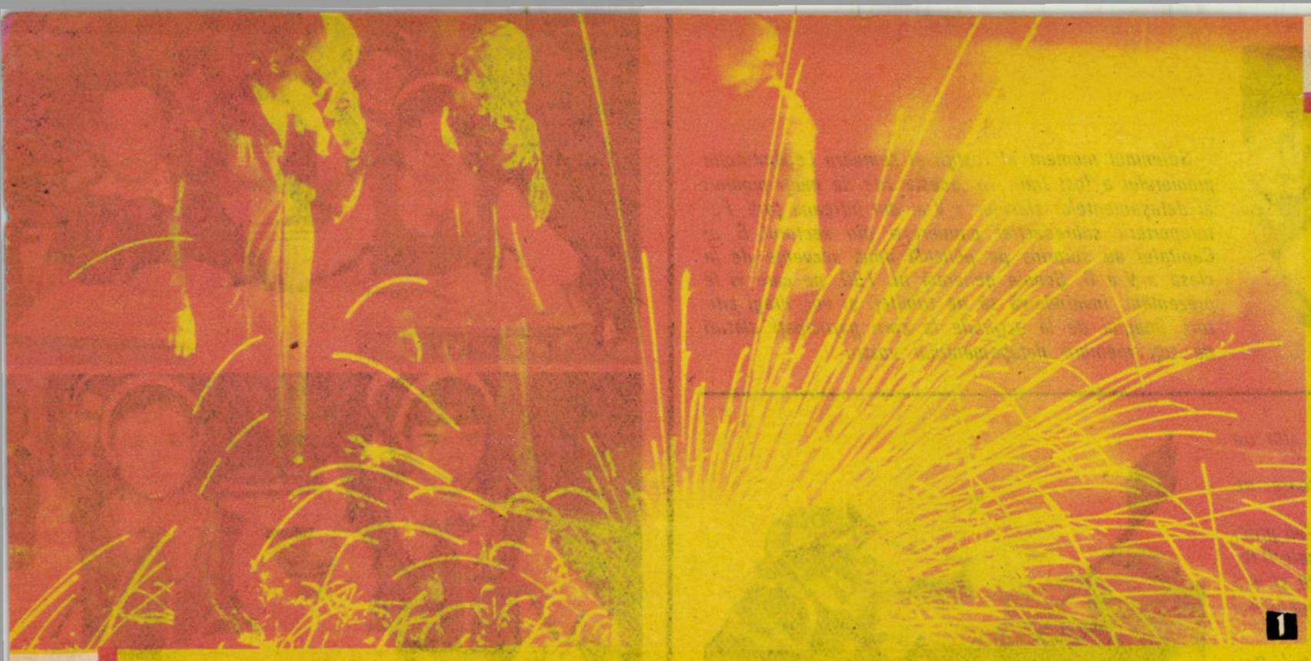

1

ISTORIE ŞI OŢEL

la Tîrgovişte

Cu inima plină de admiraţie contemplu la ora înserării piaţa centrală a oraşului Tîrgovişte, peisaj unic în felul său. Gîndul mă poartă cu treizeci de ani în urmă, cînd am vizitat pentru prima oară oraşul. Pe atunci am descoperit un tîrg de provincie curăţel, patriarhal, unde sălăşluia multă, multă tihnă. Asta cu treizeci de ani în urmă. Turnul Chindiei, de la vechea Curte domnească era cea mai înaltă zidire a tîrguşorului, patruzeci de metri. De pe acest turn, cu secole în urmă, scrutau, zi şi noapte, paznicii ţinutul – ca să poată vesti din timp apropierea duşmanului. La ora serii tot de aici erau anunţaţi orăşenii să stingă focul din vetrele caselor. Aici şi-au avut reşedinţa Mircea cel Bătrîn, Vlad Ţepeş, Radu cel Mare, Matei Basarab şi alţi domnitori ai Ţării Româneşti

•

Ziua următoare e o zi cu cer senin, iar soarele răsare de după colinele ce străjuiesc oraşul. Gazdele mă călăuzesc pe platforma clădirii administrative şi îmi arată împărăţia oţelului. Exact acum zece ani a început să producă Combinatul de oţeluri speciale din Tîrgovişte.

Pîinea şi aerul industriei

Am dorit să străbat drumul pînă la combinat neînsoţită şi pe jos, simţeam nevoia de a descoperi pas cu pas ceea ce s-a construit aici în anii socialismului. După noul centru civic, mă întîmpină bulevarde largi, cartiere muncitoreşti, şcoli noi, impunătoarea clădire a Casei de cultură a sindicatelor. Paşii mă poartă mai departe, spre vechea, dar tot frumoasa Alee a Castanilor, iar pe urmă traversez podul cel nou, o iau printre blocuri semeţe pînă la poarta Combinatului de oţeluri speciale Tîrgovişte.

Sînt convinsă că de multe ori aţi citit, aţi auzit metafora: oţelul este pîinea industriei. Drept să vă spun, după ce am vizitat Combinatul siderurgic din Tîrgovişte, vă pot asigura că oţelul înseamnă mai mult pentru industria noastră socialistă decît pîinea cea caldă şi bună de pe masa noastră zilnică. Înseamnă **aerul** industriei.

Combinatului de la Tîrgovişte îi revine o sarcină **unică** în felul ei: fabricarea necesarului de oţeluri speciale pentru industria noastră, ceea ce înseamnă reducerea aproape integrală a importului de oţeluri. La Tîrgovişte se produce aproape tot necesarul de tije pentru betoane armate, oţeluri înalt aliate pentru arcuri de vagoane şi locomotive, oţeluri pentru motoare auto, oţeluri pentru şuruburi şi piuliţe. Combinatul din Tîrgovişte este cel mai important producător de oţeluri pentru **scule şi matriţe înalt aliaţe**.

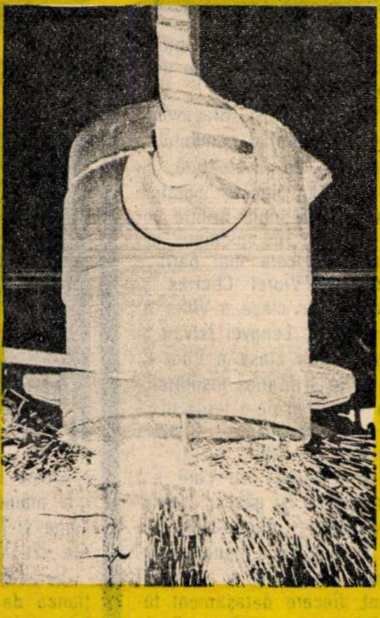

Cu zece ani în urmă, oţelarii tîrgovişteni au participat la un memorabil eveniment: sosea la ei în ospeţie cel **mai iubit fiu al patriei noastre, tovarăşul** Nicolae Ceauşescu. După ce a tăiat panglica inaugurală, după ce a vizitat halele deja construite ale combinatului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a rostit un important discurs, în care, printre altele, a spus: **„Fie ca focul continuu din noua vatră siderurgică tîrgovişteană să contribuie din plin la progresul şi prosperitatea poporului român şi a patriei socialiste".**

Cu un deceniu în urmă, la Tîrgovişte erau elaborate doar cincizeci de tipuri şi tipodimensiuni de oţeluri. În acest an numărul tipurilor era în jur de o sută cincizeci.

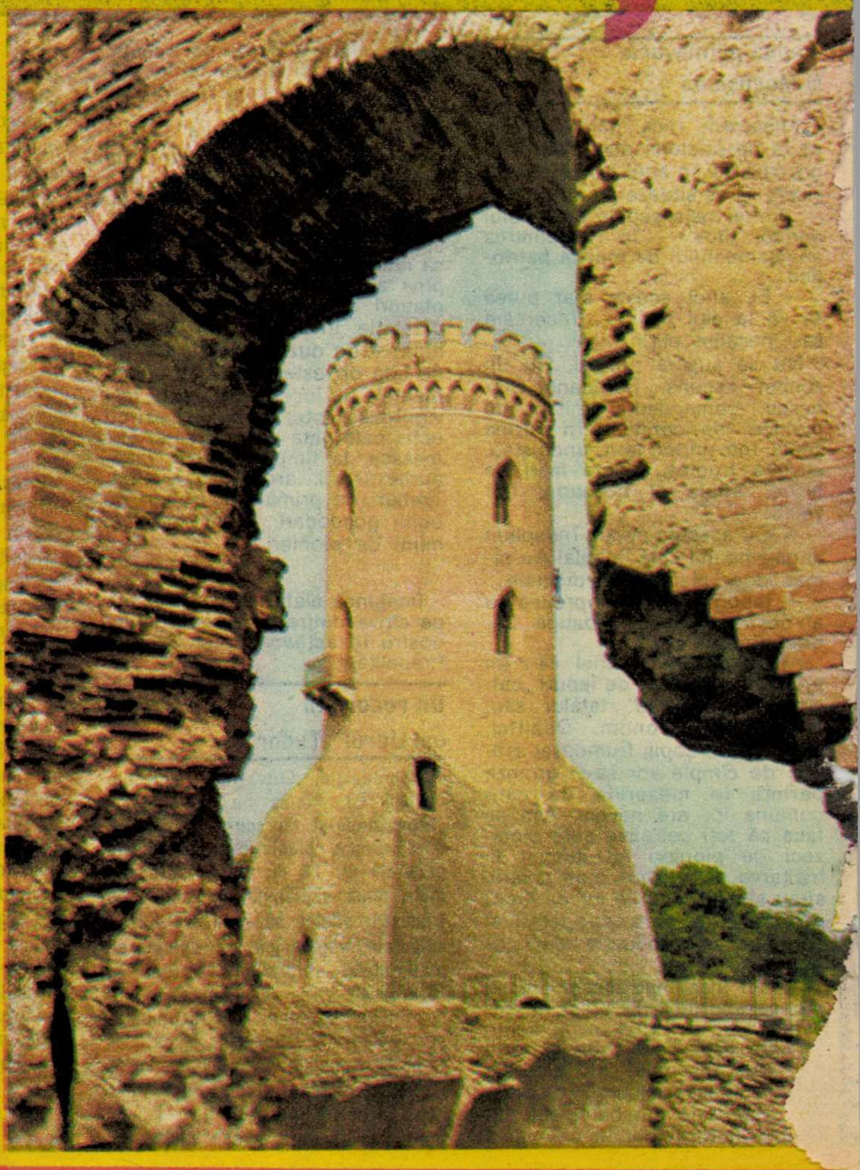

După cum mi-au povestit oţelarii, topirea oţelului în cuptoare de 50, de 100 de tone este cît se poate de „simplu" de realizat. Cuptorul se încarcă, cu ajutorul podului rulant, cu fier vechi şi se cuplează la instalaţia electrică. Topirea se produce cu arc electric ce se realizează din electrozi de grafit şi fier vechi. Temperatura în

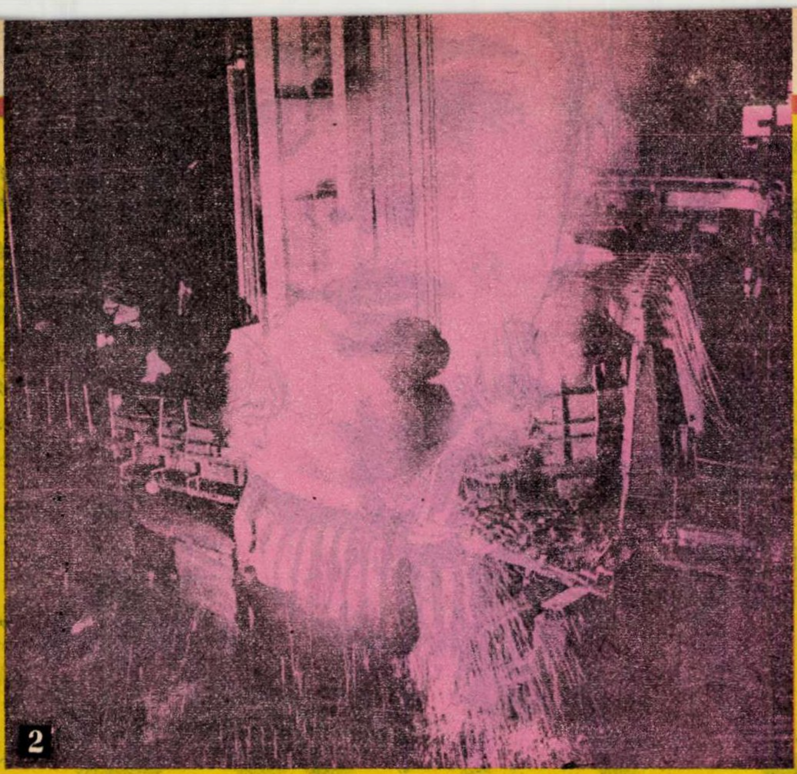

cuptor, în timpul topirii, este de 1 540–1 600 grade Celsius. Elaborarea unei șarje durează de la patru la șapte ore. În timpul elaborării șarjei se iau cîte șase – opt probe. Pe baza rezultatului probelor de laborator se insuflă în cuptor oxigen, oxid de fier etc. Reziduurile sub formă de zgură ies la suprafața oțelului topit și sînt îndepărtate. Oțelul din oala de turnare se toarnă în lingotiere; din lingotier lingoul de oțel ia drumul laminorului și așa mai departe.

Ionica Elena Moiceanu, inginer metalurgist, șefa atelierului de proiectare tehnologică, m-a călăuzit în cele cinci uzine ale combinatului vorbindu-mi despre prelucrarea oțelului, despre teza ei de doctorat care poartă titlul **Solidificarea oțelului.** „Vedeți dumneavoastră, eroi găsim aici la fiecare pas, eroism înseamnă însuși faptul de a lucra într-un combinat siderurgic. În anul „debutului" a existat doar un singur cuptor cu o capacitate de cincizeci tone și altul de zece tone. În momentul de față, în Oțelăria nr. 1 – cea mai mare – sînt nouă cuptoare de cîte cincizeci și o sută de tone". După ce am vizitat cele cinci uzine ale combinatului – oțelăria și forja, laminare și trefilare, uzina de bandă electrotehnică, uzina de prelucrare a fierului vechi și uzina de întreținere și reparații – mi-am dat seama că relativ puțini oameni lucrează aici. În comparație cu uzinele mari prelucrătoare de oțel – cum ar fi Uzina de vagoane din Arad, „Electroputere" din Craiova, Uzina de autoturisme din Colibași – repet, în comparație cu aceste uzine, combinatele siderurgice lucrează cu puțini oameni. Muncile grele care în trecut îi istoveau pe lucrători, care au daunat sănătății lor ducîndu-i la o îmbolnăvire prematură, sînt astăzi automatizate. Oamenii stau la pupitrele de comandă ale coloșilor automați și manevrează aparatura modernă. Sînt foarte departe acele vremuri cînd oțelarul se lupta cu oțelul zi de zi, an de an, pînă la vlăguire. În zilele noastre condițiile de muncă sînt altele, aerul oțelăriilor nu mai este poluat. Munca propriu-zisă de formare a oțelului la laminare, la trefilare este executată de mașini automate. Cea mai mare bucurie pentru oțelarii tîrgovișteni a fost în ziua cînd prima șarjă era dată de cuptorul construit în țara noastră, la „Electroputere" Craiova. A fost o adevărată victorie a inteligenței creatoare românești.

Comuniștii, toată suflarea Combinatului de oțeluri speciale din Tîrgoviște, sînt permanent preocupați de îndeplinirea sarcinilor ce le revin din documentele Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român. Ei au înțeles că datoria lor este să asigure țării toată gama de oțeluri necesară dezvoltării moderne a construcțiilor de mașini, introducerii largi a tehnologiilor noi, de vîrf, pretutindeni în industria noastră.

Oțelarul și pionierii

După ce însemne se cunoaște un bun oțelar? Iată întrebarea care m-a frămîntat după prima mea vizită făcută la Combinatul de oțeluri speciale din Tîrgoviște. Întrebarea m-a urmărit zile în șir. În biroul Consiliului județean al Organizației Pionierilor am văzut o statuetă, mică și fragilă, tocmai bună să o ții în palmă și să o înconjuri cu dragoste. Ce reprezenta statueta? Un oțelar luînd probe cu lingura. De pe soclul statuetei am descifrat inscripția: Șarja pionieriei, 1982. Statueta aceasta are o poveste, iar povestea ei se leagă de viața și munca miilor de pionieri de pe meleagurile județului Dîmbovița. Mai întîi a fost o acțiune frumoasă, pionierii au adunat fierul vechi, iar membrii cercului „Prietenii oțelarilor" i-au ajutat pe comuniști la elaborarea șarjei. Șarja pionieriei a și fost filmată de cinefilii combinatului. Au asistat mulți pionieri la acel eveniment memorabil, care a avut loc la Oțelăria electrică 1 de pe platforma combinatului... Forma statuetei mă încîntă, e plină de farmec și forță. Privind-o, fără să vreau gîndul mă poartă la meșterul oțelar pe care l-am văzut în plin lucru la șarjă. Cei din combinat mi-au spus: „Lucrează schimbul lui Onișa, sînt băieți nemaipomeniți!" Optzeci și cinci de oameni cu toții înalți, bine legați, așteptau un semn, o privire de la Onișa, cel mai mic și fragil dintre toți cei prezenți. La Comitetul de partid am aflat despre Ioan Onișa că este unul dintre cei mai buni maiștri, că face parte din Comitetul municipal de partid... Este de la sine înțeles că asemănarea dintre figurina statuetei și Onișa este cu totul întîmplătoare, dar curiozitatea mea crește din clipă în clipă. Pe Ioan Onișa vreau să-l cunosc, oțelarul pe care-l văzusem la șarjă. Să te apropii de el în timpul elaborării șarjei este imposibil. Vorbesc cu el la telefon, cădem de acord să ne întîlnim. Între timp aflu că Ioan Onișa face parte din Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

Este foarte punctual, apare la întîlnire cu fiul său Vasile-Alin, pionier la rîndul lui, elev în clasa a doua. Amîndoi semănînd foarte bine. Ioan Onișa a copilărit într-un sat bănățean. Cînd a terminat școala generală, l-a chemat în cancelaria școlii vechi directorul, om blînd și bun: „Copile, tu ești cam slăbuț, trebuie să-ți alegi o muncă ușoară, curățică, acum să nu te superi pe mine, dar munca să fie pe măsura ta..." L-a înfruntat pe pedagogul blînd: „Oțelar mă fac și gata!" Singura ființă, mama lui, îl încuraja. „Ascultă-ți inima, Ionică, băiatul meu". A ascultat-o. Școala profesională a terminat-o la Reșița, unde în repetate rînduri a luptat să nu fie inclus în clasa de strungari sau de lăcătuși. Cum să ciocănească mereu cu ciocanul cînd visele lui îl purtau spre oțelărie? Primul lui șef de echipă a fost Ion Marta. Într-o echipă lucrau patru, cinci oameni. Aici a învățat ce înseamnă spirit colectiv, fiecare era la fel de important, fiecare trebuia să-l ajute pe celălalt. Aici și-a cîștigat pentru prima dată prestigiul profesional. De aici a fost trimis la școala de maiștri din Hunedoara. Și tot Ion Marta va fi omul care îl va convinge: „Fă-te oțelar la Tîrgoviște!" Combinatul exista doar în planuri, dar specialiștii creșteau, se formau odată cu zidurile. Onișa este trimis în străinătate, la specializare. Astăzi un schimb de 85 de oameni – unul și unul – lucrează sub conducerea lui. Toți îl cunosc, îl urmează și îl respectă.

Maistrul Ioan Onișa este omul care ia totul în serios, găsește în fiecare gînd și faptă ale omului ceea ce este frumos și trainic. Din dragoste pentru schimbul de mîine al oțelului tîrgoviștean a înființat și îndrumă cercul „Prietenii oțelarilor". Să fim înțeleși, și pînă atunci a existat un cerc asemănător, dar cercul condus de el difera cu totul de cel vechi. Maistrul Onișa i-a pus la treabă serioasă pe pionieri.

Din Școala generală din Colanu s-au înscris 20 de temerari în cercul maistrului Onișa. Baieți și fete. Maistrul oțelar și profesorul Eremia Alexandru au întocmit un plan. Aurelian Tache, Denisa Marin, Mihaela Sandu, Gheorghe Farsan, Titu Badea și alții probabil că nu-și vor alege cu toții meseria de oțelar, dar de la maistrul Onișa vor învăța frumusețea muncii, ce înseamnă să ai un țel în viață, să fii cutezător. O dată pe lună se întîlnesc chiar la oțelărie. Elevii își îmbracă salopeta de protecție și participă activ la elaborarea unei șarje. Fetele lucrează la podul rulant, ajută la încărcarea cuptorului, băieții ajută la luarea probei. De multe ori trece și prînzul și copiii tot nu vor să plece acasă... Răsfoiesc planul întocmit de maistrul Onișa pentru cercul „Prietenii oțelarilor"; mai întîi și întîi ei trebuie să cunoască principalele utilaje dintr-o oțelărie, iar mai pe urmă funcționarea cuptorului electric, materiile prime și materialele necesare elaborării șarjei, să știe cît mai multe din taina elaborării oțelului... La sfîrșitul anului școlar, maistrul Onișa va vizita cu „prietenii oțelarilor" marele combinat de la Galați.

Îl ascult vorbind. Îl ascult cu luare-aminte pe comunistul Ioan Onișa. Și pe această cale îi aduc mulțumiri pentru sinceritatea lui. Am avut multe de învățat de la el.

*

La ora înserării traversez piața centrală a orașului Tîrgoviște. Oțelăriile electrice lucrează din plin. Ferestrele noilor blocuri se luminează. Cineva mi se adresează: „Vedeți aceste case minunate? Aici locuiesc oțelarii!" Este bine de știut și aceasta.

Turnul Chindiei veghează prin secole.

Dar au rămas de mult în legendă paznicii de odinioară ai turnului care strigau în lung și în lat, să se audă în toată fosta capitală: „Stingeți focurile în vetre!" Oțelarii citadelei oțelului din Tîrgoviște muncesc zi și noapte la foc continuu ca să nu se stingă niciodată focul în cuptoarele din oțelăriile moderne!

TÓTH MARIA

Explicații foto:

1. Probe pentru elaborarea unei arje de oțel
2. La forjă de blocuri și bare.
3. Maistrul Ioan Onișa.
4. Laminorul de profiluri mici și sîrmă.

UN PUNCT în plus

SCHIȚĂ DE
OVIDIU ZOTTA

Toți aveau cîte ceva cu care să se laude, însă lămîiul cu 168 de lămîi era numai și numai al celor din clasa a opta A, clasa lui Leo Brumăroiu.

În ultimul timp însă îi cam încolțise ghinionul. La fotbal erau bătuți cu o enervantă regularitate de către a opta B care reușea întotdeauna, mai ales prin Dan Garofil, să înscrie un gol în plus, unul singur, dar suficient pentru victorie, în ultimele minute. Leo Brumăroiu, căpitanul echipei, inventa și aplica tot felul de scheme tactice, care se dovedeau foarte spectaculoase în timpul meciurilor, dar numai pînă cînd, fatalitate, a opta B înscria acel nesuferit gol în plus cucerind mereu titlul de campioană a săptămînii.

Nu de mult, clasa a cincea D le suflase premiul întîi la concursul de desene. Adînc jignit, Leo Brumăroiu negase decizia juriului pe motiv că „ăia mici au adus desenele cu o zi după încheierea termenului de depunere a lucrărilor". Contestație respinsă. „Talentul primează!" a spus juriul, iar clasa lui Brumăroiu a trebuit să-și consume regretele la umbra, altminteri foarte plăcută și ea, a premiului doi.

Pentru serbarea din vacanța de primăvară, clasa lui Brumăroiu pregătise o scenetă umoristică de mare haz, dar cele mai multe aplauze le obținuse clasa a șasea F cu o scenetă și mai hazlie, intitulată „Cavalerii de pe locul II", care, surpriză, avea ca subiect chiar întîmplările clasei lui Brumăroiu. Leo protestase: „Nu e drept! A șasea F s-a pregătit în secret! Trebuia să știm și noi cu ce participă la program ca să ne inspirăm și noi din viața lor și să-i încondeiem!" Observație inutilă. Clasa lui Brumăroiu a trebuit să se mulțumească și de astă dată cu locul doi.

Dar ea avea ceva invidiat de toți: lămîiul cu 168 de lămîi dolofane, unele aurii ca niște bulgări de soare, altele în pîrg, iar altele încă verzi.

Lămîiul, stufos și înalt de un metru optzeci, creștea chiar lîngă ușa clasei, într-o ladă gigantică. Lada avea și roți, pentru ca lămîiul să poată fi dus în vilegiatură în curtea școlii, în zilele călduroase.

Nimeni nu mai văzuse un lămîi cu 168 de lămîi pe holul unei școli, în mijlocul alergăturii de care acest loc nu

---

ROMAN FOILETON 33

Francisc Munteanu

PRINȚESA din ȘEGA

10

CU DOUĂ case înainte de locul de pîndă al polițistului, Guriță dispăru sub o poartă, iar Barbu, de parcă tot timpul ar fi mers singur, își continuă drumul. De pe partea cealaltă a străzii, Prințesa îl urmări cum se apropie de polițist.

Barbu, ajuns în dreptul lui, se prefăcu agitat și vorbi bolborosind cuvintele:

- Ce bine îmi pare că vă văd, domnule polițist. Veniți repede. Aici, sub poartă, la numărul 27, e un mort!

- Ce e? întrebă neîncrezător polițistul.

- Un mort, insistă Barbu și răsuflă precipitat. Stă întins pe ciment.

- Mort, zici, întrebă speriat polițistul și deveni și el agitat. Scoase o lanternă din buzunar și porni însoțit de Barbu spre poarta indicată.

Prințesa își iuți pașii și, în clipa cînd polițistul dispăru sub poartă, intră val-vîrtej în atelier. Barta o privi ca pe o nălucă, nu-i veni să creadă ochilor.

- Tu aici?

- V-am adus darul lui Decebal. Scoase repede tiparnița din ghiozdan și porni spre ușă: am să vă explic altă dată...

- Peste drum e un polițist! vru s-o rețină Barta. De nervi îi tremurau fălcile.

- Nu-i acolo, nu vă temeți. Pentru două minute nu-i acolo...

Ieși din atelier și se uită peste drum: polițistul, într-adevăr, nu era acolo. Fugi cît o ținură picioarele și se mistui în întuneric.

AJUNSE în fața băcăniei cu întîrziere, trebui să ocolească vreo patru străzi să nu fie nevoită să se întoarcă din nou pe Matei Basarab.

Barbu și Guriță o așteptau rîzînd.

- Ce ați făcut cu polițistul? întrebă Prințesa curioasă.

ROMAN FOILETON 34

- I-am făcut de petrecanie! începu să povestească printre hohote de rîs Barbu. Guriță s-a culcat sub poartă cu fața spre ciment. Polițistului i-am spus că-i mort. L-am dus sub poartă, el a aprins o lanternă și s-a uitat chiorîș la cadavru, dar n-a avut curaj să se apropie de el. M-a întrebat de unde știu că-i mort. I-am spus că nu se mișcă. Cu pași nesiguri se apropie de Guriță și m-a rugat să-l întorc cu fața în sus, I-am spus că mie mi-e frică de mort. În cele din urmă se lăsă pe vine și puse mîna pe Guriță. Hai, spune tu mai departe...

- Eu, continuă Guriță relatarea, îmi mușcam buzele să nu pufnesc în rîs. L-am simțit cum se apleacă spre mine și cînd mi-a pus mîna pe umăr am răcnit din toate puterile.

- Și eu m-am speriat, chicoti Barbu.

- Dar cum s-a speriat polițistul! Văzîndu-mă că mă mișc, și-a pierdut echilibrul și s-a rostogolit pe ciment. Am mai țipat o dată de au apărut la ferestre toți locatarii. Pe urmă am întins-o. Tu ți-ai rezolvat treburile?

- Da.

- Ne spui și nouă de ce l-am păcălit pe polițist?

- Altă dată. În orice caz vă mulțumesc pentru ajutor.

ACASĂ, Prințesa o găsi pe maică-sa cu ochii roșii de plîns și dacă nu i-ar fi luat taică-său apărarea, ar fi încasat cîteva palme.

- De ce-i ții mereu partea, se supără mama și-și învinui soțul: Din cauza ta își face de cap!

- Dar ce s-a întîmplat? întrebă Prințesa, dar se feri să fie la îndemîna ei. Spune, mamă, ce s-a întîmplat?

- Tu întrebi asta? Spune-mi tu ce s-a întîmplat. Doar nu ne-a trimis invitație directorul școlii numai așa să se afle în treabă! Ce-ai făcut? O să-mi crape obrazul de rușine acolo în cancelarie...

- N-o să-ți crape pentru că mă duc eu la școală, încercă s-o liniștească tata. O descos eu. Vino, Andreea, în dormitor!

- Și eu vreau să știu ce a făcut, se întărîtă mama. Spune odată!

Andreea își compuse un chip smerit:

- Înainte de a pleca la școală am mai recitit o dată lecția la română și am uitat caietul pe masă.

- Da, pentru că gîndul ți-e mereu în altă parte! Și?

- Și profesoara m-a trimis acasă după caiet și am întîrziat și la ora de geografie. Și știam lecția bine. Tata m-a ascultat aseară.

Neconvinsă, mama nu-și găsi locul în bucătărie: se așeză la mașina de cusut, dar n-avu răbdare să coasă. Își făcu de lucru lîngă plită, pe urmă brusc își aranjă părul și porni spre ușă.

- Unde te duci? o întrebă tata.

- Mă duc pînă la Guriță să aflu adevărul.

Prințesa abia așteptă să rămînă singură cu taică-său.

- Ai spus adevărul? întrebă acesta după ce auzi pașii mamei în curte.

- Da, tată. Tot ce am spus e adevărat. Numai că...

- Numai că, ce?

- Cînd am văzut că am întîrziat de la ora de geografie, nu m-am mai dus la școală. Tu știi de ce...

- Și acum seara unde ai fost?

- Am predat multiplicatorul.

Tatăl Prințesei tresări, măsură încăperea cu pașii și se opri chiar în fața fiică-si.

- De ce ai făcut asta? Ți-am spus că atelierul e supravegheat.